

tiam docet, et sapientiam et virtutem, quibus vtilius nihil est in vita hominis, quoniam nulli versio nominibus prudentia, fortitudo, temperantia, et iustitia appellant. Et non inuenientes q̄ parte illi inferret per turbam, ascenderunt supra tectum per tegulas. Desiderant paralyticum Chyristo offerre, sed turba interposita ab omni parte recluduntur, q̄ sepe aia post infirmi corporis desiderium ad deum respicentes superneque gratie remedio cupientes renouari, p̄sice coactum in obsequio retardat. Sepe inter ipsas orationes secreta dulcedinis, et quali suauitate cum domino colloquitur, turba cogitationum interueniens, aciem mentis ne Chyristus videatur, intercludit. Et quid inter hec agendum? Non a salutaris desiderio tendendum. Non on vtrius in infirmis exterioris qua turba tumulantur remanendum, sed tectum domus, in qua Chyristus docet, ascendendum. i. facit scripturam sublimitas est appetenda, lexq̄ dñi cũ psalmista die noctuq̄ meditanda. In quo enim corriguntur: vias suas? In custodiendo inq̄ sermones tuos. Et sub miserum illum cum lecto in medio ante Jesum. Partefacto recto eger ante Jesum submititur, q̄ referat scripturarum mysteris ad notitia Chyristi peruenit, hoc est, ad humilitatem fidei pietate descendit. Et bene domus Iesu regalis contexta describitur, q̄ sub contemptibili litterarum velamine, si as sit qui referet, diuina spiritualis gratie virtus inuenitur. Unde iuxta alterius euangeliste narrationem, nudauerunt tectum vbi erat Iesus. Denudatio etiam in regularum in domo Iesu, apertio est in vilitate telere spiritualis sensus et carnoy celestium. Quia cum lecto deponit, significat ab homine in ista carne ad huc constituto Chyristum debere cognosci. Iuxta mycticum vero sensum, iam in paralytico genitum vniuersitas offertur mediantia. Et curationis ipsius dñi verba sunt optenda. Non dicitur paralytico, salu' esto. Hō dñi, surge et ambula, s; (v' ad artheus scribit) tñ dñi, confians ego fili, remissa sunt tibi peccata. In Adam vno peccata vniuersis generibus remittuntur. hic itaq̄ angelis ministratibus curandus offertur, hic filius nūcupatur, q̄ primum dei opus est. Hinc remittuntur aie pctā, et indulgentia prime transgressiois ex venia est. Hōc est enim qd̄ subsequitur. Quoz fidem vt vidit, dixit. Hōc remittunt tibi peccata tua, hōiem dñs a paralytico curaturus, primum pctoy vincula dissoluit, vt ostendat eum ob nerus culparum artum dissolutione dāmmari, nec nisi his relaxat, membrorum posse recuperatione sanari. Sic et illi paralytico, qui iuxta pbatitam piscinam diu aque mortifera p̄stolabatur, sanato a dño d: Ecce sanus factus es, iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid coringat. Et hñs, cui peccata dimittit ebanur, hō vocatur, qui hoc ipso q̄ hñs dicit, non possit dicere, non peccauit: simul etiā, vt ille qui homini errata dimittit ebanur, intelligeret deus, in Abathoe et Abarco et d: Confide fili, remisit tibi peccata tua. Omnia humilitas, bespectu et debilem totisq̄ membrorum cōpaginibus dissolutū filii vocat, quem sacerdotem non dignabatur attingere. Huc certe ideo filii vocat, qd̄ dimittunt et peccata sua. Iuxta topologia, inter dum aia faciens in corpore suo, totisq̄ membrorum virtutibus dissolutū, a pfecto doctore curanda offert dño. Huc si misericordia eius sanata fuerit, tñ nobis accipit, vt potest statim lectū suū. Inueniendū sane q̄tī, ppria cuiusq̄ fides apud deū valebat, vbi tñt valuit aliena: vt totus hō repēte. i. exterioris interitusq̄ saluatus tā exurgeret, alioquinq̄ merito alia laxaret errata. Et ceperunt peccata scribere et pharisei, dicentes: Quis

est hic qui loquitur blasphemias: Quis potest dimittere pctā nisi solus deus? Legimus in pphetis, dicente domino: Ego sum qui deleo iniquitates tuas. Cōsequenter ergo scribe, quia ipm hominem purabant, et verba dei intelligebat, arguunt eū blasphemie. Verum vtrius dicitur pharisei, q̄ nemo dimittit re peccata nisi deus dñi, qui per eos quoz dimittit quibus dimittendi tribuit pratem, et ideo Chyristus verus deus esse pbat, qd̄ dimittit pctā vt deus potest. Hec deo testimonium reddidit, sed psonā Chyristi negantes fallunt. Errant itaq̄ Iudei, q̄ eū Chyristū z deum esse, z pctā dimittit posse credunt. Ne sum tñ Chyristum esse non credunt, sed multo demā tuz errant Abriant, qui cum Jesum Chyristū esse, z pctā posse dimittit euāgelii p̄b; denicunt negare non audeant, nihilominus tñ deū negare non timēt. Erroneū hñc iudicium inducē psumit, z fidei Chyristianē hñs hñs clamantes non erubescūt. Cum Abriantio igi hñ p̄fidi ab ecclia censent esse catholica, q̄ nec dñm vey dei filii deum eē, neq̄ pctā posse dimittit in mēte sua tenent erronea. At p̄ p̄dicos salutare desiderans, z occultoz cognitione et virtute opes dñi se manifestat. Chyristus enim dixit ad illos: Quid cogitatis mala in cordibus vestris? Et dicitur deo quid dicit: ego sum qui deleo iniquitates tuas, sapientissimus orator ait: Tu enim solus nostri corda omnifiliorum hōim. Eadem ergo, inquit, maiestare z potentia, qua cogitationes vestras intueor, possum z hōibus delicta dimittere. Et vobis intelligit qd̄ paralyticus? ose quā. Quis est facilius dicere, dicit mittitur tibi pctā, an dicere, surge et ambula. Inter dicere z facere multa distantia est. Viri sint paralytico peccata dimissa, solus nouerat qui dimittit ebanur. Surge autē z ambula, tā ille qui surgebat, q̄ hñ qui surgente videbant approbare poterat. Firigis carnale signū, vt p̄betur spūale, q̄ eū deus vtriusq̄ sit, z corporis et aie vitia dimittit. Et datur nobis intelligentia, ppter pctā peralēgē emittit corpore debilitat, z iudicio forsan pus dimittitur pctā, vt causis debilitat, ablatas, sanatas restituant. Quisq̄ liquidē sunt differente causas, p quibus in hac vita molestis corporalibus affligimur. Aut emā ad merita augēda p patientia iusti corporis transmittuntur grauat, vt beati patres Job z Tobias, z Innumeri martyres in vtrorq̄ testamento. Aut ad custodia virtutū pceptat, ne superbia tentante disperiant, sicut aplo Paulo, ne magnitudine relationū exrolleretur, datus est illi simus? carnis sue, angelus satane, qui eū collapsisaret. Aut ad intelligēda z corrigēda peccata nostra, sicut Maria foroz Aaron, in eremo ob vba temeritatē z supbie, lepra percussa est: z sicut paralyticus de quo tractamus, qui nō nisi pmo dimissis pctis potuit ab infirmitate curari. Aut ad gloriam dei saluatis, sive p seipm, sive p famulos suos, sicut cecus natus in euāgelio, qui neq̄ ipse peccauit, neq̄ patres eius, sed vt manifestarentur opa eius in illo: z sicut Azarus cui infirmitas non debebat esse ad mortē, sed p glia dei, vt glorificaretur filius dei per eū. Aut ad inchoationem damnationis eterne, qd̄ reproboz esse primum, sicut Antiochus z Iherodes, qui vtrorq̄ suo tpe aduersus deū repugnantes, qd̄ tormentoz ingehenna p̄petuo passuri essent, p̄nitium afflictionum miseria cunctis ostendebatur. Quibus cōgruit illud p̄phete: Et duplici p̄tione p̄tere eos. Ande ne posse est in obus, q̄ aduerfa temporaliter patimur, cum humilitate dño gr̄as agam, z infirmitatē nescit de collat nobis remediēte gratulemur. Hec est vt ad conscientiam nostram reuerſi, solent

3. reg. 8

2. Co. 12

1. Co. 12

Job. 9

Job. 11

1. Pet. 17

ps. 5

opera nostra simul z cogitationes exploramus, z qd̄ quid nos peccasse deprehendimus, digna castigatione purgemus, quicquid de his q̄ non recte fecisse credemus, vitio nobis elationis flagellamus. Hoc enim nobis septius fuit causa flagellor. Cetero inno centes z iustos ob augmenta p̄moy flagellari, p̄trotum est donum speciale viroz, verberib; aut rē potabile est eterna tormenta compelli, impenitentibus est pena reproboz. Et sciat q̄tī filius hōis minus pratem hōis in terra dimittit pctā. Si z deus est nobis iuxta psalmistā, q̄ q̄tī distat oriens ab occasu, elongauit a nobis iniquitates nras, et iuxta memoratū Iſaie testimonium, qui delet iniquitates nostras, z filius hominis pratem habet in terra dimittendi pctā, ergo idē tpe z deus z filius hōis est, vt z hō Chyristus per diuinitatē, sive potentia, dimittit iam peccata possit, z Iesus Chyristus p humanitatis sue fragilitatē, p peccatoribus mori. Cetero paralytico: Surge tolle lectū tuū, z vade in domum tuā. Et aia nostra paralytica si resurreperit, si robur p̄nitium recuperat, portat lectū suū in quo iacebat ante dissoluta, z portat illū in domum virtutum suarum. Spiritualiter de lecto surgere, est animam a carnalibus desiderijs, vbi egra quiescebat, extrahere. Lectū vero tollere, est ipam quoq̄ carnem per p̄nitentia frenā correctam, sive celestium p̄moyum delictis p̄uare terrenis. Ipse enim est lectus, qui per singulas noctes lauat a David, id est, pro vnius nocte maculis, digno penitente flumine castigatur. Sabbato aut lecto domum ire, est ad paradisi radium subire. Ipsa est enim vera domus q̄ hominem p̄mā suscipit, non iure amalia, sed fraude, tan demq̄ restituta per eum, qui fraudulento hosti nihil debuit. Alter: Sanus qui languagebar, lectum reposit domum, cum anima peccatorum remissione accepta, ad internam sui custodiam cum tpo se corpore referret, ne post veniam quid, vnde iterum iuste feriat, admittat. Per lectum enim in quo carnis est requies, ipa caro signatur: per domum vero p̄sicia figuratur. Et q̄tū mente mortui in virtutis lacemus, in carnis delectatione quiescimus, infirmi portamur in lecto. Quō sanati mentis fuerimus, vt tā vitius carnis pulsantibus resistamus, necesse est vt t̄rationū cōtūmelias de nostra infirmitate toleremus. Ergo itaq̄ mire ad salutem reducto precipit, lectum tuū, id est, illud in q̄ portatus es: q̄ necesse vt portet q̄tū p̄mētia carnis, in qua prius iacebat egrotus. Quid est ergo dicere, tolle lectū tuū, z vade in domū tuam, nisi portat tentationes, in quibus hactenus iacuit, ac reuertere ad conscientiam, vt videas quod fecisti. Et confessum surgens coram illis, mirilectum in quo iacebat, z abitur in domū suam, magnificans deū. Et stupor apphēdit oēs, z magnificabant deum. Abira diuine potētie virtus, vbi nulla tēporis interueniente morula, iustū saluatoris salutis festina comitatur. Merito qui asuerat, damnas blasphemie iaculis, ad laudem tante maiestatis stupentia corda conuertunt. Hā p̄mō domini virtutem esse perdidit forte vtriusq̄ turbe timēt: debine cessante iam desperationis timore, honor deo rededitur, q̄ tāram dedit hōiominibus potestatem. Hōc enim sequitur. Et repleri sunt timore, dicentes, qd̄ vidim? mirabilia hodie. Sed foli hoc Chyristo erat debitum, sibi de cōmunionē paternę substantie hoc agere erat familiarē. Non ergo h̄ venit in admirationem q̄ possit illi: Quid enim deus non posse creditur? Alioquin laus de vno hōie, non de pluribus erit illis. Sed delari deo honoris huius causa est,

q̄ potestas hōibus ac via data sit per verbum eius et pctoy remissionis z corpoy resurrectionis z reuerſionis in celum, Tu autē.

Sabbato. Lucae. iiii.
In illo tpe: Surgens Iesus de synagoga, introiit in domū Simonis. Socrus autē Simonis tenebatur magnis febribus, z rogauerunt illū pro ea. Et reliqua. Hōmilia beati Ambrosij.

Sacrilogia Judeoz.
ante dñs p̄nuntiatur per pphetam, z psalmi, siclo declarauerat, q̄ pallurus erat in corpore p̄stiturus, dicēs: Berriuebat mihi mala p̄ bonis, qm̄ quēq̄ bonitate. Et in alto: Quid me habuerunt fratres? Nam odium retribuent p̄ dilectione mea. Ibec omnia in euangelio docentē completa. Nam cum tpe per populos beneficia distenderet, illi iniurias irrogabant. Accursum si p̄diderunt salutem, qui cicerunt de suis finibus saluatorē. Iherosolimis enim dñs, z qui docerit extemplo sui apostolos suos omnibus omnia fieri, nec volentes repudiat, nec inuitos alligat, nec recitanti bus reluctatur, nec rogantibus desic. Sic Iherosolimis alibi cū virtutes eius sustinere non possent, q̄ infirmos z ingratos reliquit. Simul intellige nō ex necessitate fuisse, vnde uoluntariam corporeis passionem, nec captum a Iudeis, sed a se oblatum. Et qm̄ qm̄ vult capitur, qui vult labitur, quando vult suspēditur, quando vult non tenetur. Et hic in supercilium monti p̄cipitans ascendat. z ecce per medium eoz, mutata subito vel ob stupefacta furentiū mentē descendit. Hōndū em̄ venerat hōia passionis, q̄n etiam malebar ad huc Iudeos sanare q̄ p̄dere, vt inefficaci furoris erit deſineret velle, quod implere non possent. Illi igitur z hic diuinitatē esse qd̄ non captus est, z illic voluntaria esse qd̄ captus est. Hā quemadmodū a paucis teneri potuit, qui a populo non tenebatur? Sed noluit sacrilegiū esse multoz, vt in auctores culpe crucis inuidiam retroqueret. Atq̄ a paucis quidem affligi, sed p̄ toto ebanē mouē. Et in synagoga erat hō habens spm̄ immundum. Et in fra: Surgēs autē de synagoga, intrauit in domū Simonis z Andree. Socrus autē Simonis tenebatur magnis febribus. Hic dicitur clementia dñi saluatoris. Accur indignatione amor?, nec scelere offensio, nec iniuria violans Iudeam deserit, quoniam timemini mo: iniurie, memoz clementie, nunc docendo, nunc liberando, nunc sanando, in fide plebis corda demulcet. Et hñ sanctus Lucas, vtrā a p̄nēquitie libera tū ante p̄mitit, z libidit fete sanitate. Atq̄ em̄ ferit dñs curaturus adiuuaret, z p̄o sanari debuit, qui hoc creatus est: nec p̄merit illa, q̄ mobilitate magis ai q̄ p̄auitate peccauerat. Sabbato medicine dicitur opa cepra significat, vt inde noua creatura cepit, vbi ver? creatura an̄ definit: nec sub lege est se filii dei, s; supra legē in tpo p̄ncipio designaret, nec solui lege s; sed impleri. Hōc em̄ p̄ lege, s; verbo factus emundus, sicut legitur: Verbo dñi celi firmati sunt. Hō solui s; lex sed impler, vt fiat nouo uatio hōis tā labentis. Hō apls ait: Spoliatus vobis veterē homine, induite nouū q̄ scdm̄ dei creatus est. Et hñ sabbato cepit, vt ipm̄ se ostēderet creatoz q̄ opa opib; iteraret, z p̄sere opoz qd̄ tē cepit, vt si domū faber renouare disponat, nō a fidamēz s; a calminib; sc̄cipiat volūte restituarē. Itaq̄ tibi p̄s

Job. 4

Isai. 5.
Isai. 2.

I. Co. 15.

Apo. 10.

I. Co. 7.

manu admouet vbi ante deserat, deinde a minoribus incipit vt ad maioras perueniat. Liberare a demone homines, sed in vobis dei possunt, reuerectio ne motus imperare, diuine solus est p'tatis. Nec quoniam mouere debet, q' Iesu Nazareni nomen, in hoc loco diabolus dixit primus inducit. Nec enim ab eo Ch'ristus nomen accepit, quod de celo angelus ad virginem demisit, sed huius impudice, vt in ter hoies aliq' primus viarper, z ad hoies q' non num deserat, quo terrore ius potestatis incurrit. Neq' z in Isenell, p'mus deum homini nuncupauit. Sic enim habes: Et dixit serpens mulieri: Quid vti q' dixit deus? Ne edat de omni ligno. Atq' igitur a diabolo deceptus est, sanatus a Ch'risto. Seque cetera, z euagelice lectionis discite mysteria, atq' in duorum sanitate, publice sacri m' salu' agnosce. Sicut enim in Adam oes moriuntur, ita z in Ch'risto oes viuificabunt. Quis est iste qui in synagoga sp'm demonia habebat immundum, nisi populus Iudeoz? qui quasi serpentinis spiritibus reuincus est, z inmoderatus diabolus laqueis, simulatam corporis munditiam, in teroiois mentis sordibus inq'abat. Et bene in synagoga ho erat, qui sp'm immundum habebat, q' sp'm sanctu amiserat, introtraer' em diabolus, v' Ch'ristus exierat. Simul ostendit naturam diaboli, non impo'ba opa iniqua. Nam quem per superioru naturam dim' s'ntetur, ope negat. Et in hoc ap' patet eius nequitia, z improbitas Iudeoz, q' ita populo vesane ceitate mentis effudit, vt p'plus neqer que demones s'ntetur. De petro magistro discipuloru hereditas, ille verbo dim' t'ctur, hi factio. Ille dicit mitre te, isti adonuntur vt mirant. Si alioie consilio ista pensamus, animi debemus intelligere z corporis sanitate, vt plus animus qui serpen' inis laborat insidit, absolutus sit. Anima em a corpore q' vinceretur, nisi prius a diabolo retaretur. Na cu aia corpus agat viuificet z gubernet, queadmodu in eius illecebras cap'ria raperetur, nisi z ip'a superioris altius potestatis vinculis stringeret. Venit q' non prius sua esuruit, q' serpentis eam veritatem retaret, ideo z aduersus ip'm autorem peccati plus debuit medicina salutaris opari. Fortassis etia in ty'po mulier' illius, socrus z Simonis z Andree, variis criminum febribus caro nostra languebat, z diuersarum cupiditatum immo'dicte estuabat illecebris. Nec minorem febrim amozis esse dixerim, q' calozis. Itaq' illa animus febris, hec corpus infirmat. Febris em nostra auaritia est, febris nostra libido est, eo q' ignire sint cupiditates. Unde z ap'la ait: Si non te continent, nubant, melius est enim nubere q' vni. Febris nostra luxuria est, febris nostra ambitio est, febris nostra tracundia est. Que licet corporis vitia sint, ignem t' ostibus implicant, mente a'm, sentias pervertant. Hec por' diaboli sollicitura erit. Item azer bonus, vestis, monile, suadela serpen' est, honoz gratia, sublimitas potestatis, epularum suauitas, forma meretricis, laqueus est diaboli, z q'ni quida nequiret p'balis illecebrozus as'fectus, qui per carnis illecebam, q' cito femina q' dam leuitate mollit, aim q'q' de gradu deficit. Neq' es enim forma mulier' animus plus, q' corporis oculis cupiscit. Deniq' quod non videt no amabis. Sed vbi caro cupierit, opatientis q'q' animi constantia deficit, z mens s'ortio amoz' inflectit. Duo enim in carne vna sunt, atq' ita mo'z irrepsit sceler' effectus, remanente diabolo, carne suadente. Vehemencio: t' est animi, q' corporis febris, et ideo p' animi voluntate corporis salus plerunq' contemnit, nec a periculo abstinetur. An no alieu' videt reperere,

quemadmodu Th'otimus, cu graui oculo' inco'modo laboraret, z amaret vrozem, interdicta sibi a medico facultate coeund', cupiditate impatiens, atq' impetu libidinis raptus, se moderare nequid'erit. Sciens em p'ndens ille, qd esset oculos amissurus, p'usq'aua p'ueniret vrozem, in ip'o estu ferit cupiditas, et osie uentris apparatu, vale, inq'at, amicum lum'. Sic febris libid' flagrantio' est, qui usq' p'cipitat z inflamat. Sed vbi quiescitur a furore, tunc osie interioris visus aperit, factio' q'q' cedit penitentia, z p'ndenda sui vnuquisq' p' q'itate facino'z erubescit. Tunc deus timet, et peccator cupit se celare, sed non pot. Tunc caro arguit, diabolus accusatur, hec quasi plena vitioz, ille q' au' toz erroris, patescit deformitas, nudu' e' em deo deo secretum, nec vilius scilus folius, hoc e' tegmine corporali, vel iactantia seculari, flagitiozum secreta velantur, et vnuquisq' diuini peccati osia fomidat mente iudicium, dicens: Quid super me montes cadant. In quibus me abscondi s'ntur, petraru, cum venierit cōfringere terram, z in circuitu lo' z spinae animo caro, hoc est curatum motus sollicitudine q' generat, est usq' se sibi per cupiscit carnis animus ipe circūdeit. Est enim q' clausus quibusda' suffigit aia corporis volup'ratibus, z qui semel a'z h'erit volup'ratib' dimera terrenis, difficile in altu' pot' v' descendit sine dei fauore reuolare. Actum em suoz victa laqueus, z delitatur secularis illecebris obno'ia iam tenet. Hic ergo h'ia, hac suam d'is liberaturus aduenit, q'm alto ad imaginem dei factus, altera virtutem accipiens sui v'ri, q' ai' fuit sub dita fortioz, vnam gerant in vno spiritu deo placitam voluntatem, z in paradiso positi dei, vite celestis operabantur alimoniam. Postea vero q' caro suadere diuerfum, z legem pp'lam cepit non tenere, paradisi exules facti, in h'ic inferno rem demersumq' locum peccati merito ceciderunt. Ne quisquam putet incongruum esse, si Adam atq' Eua in ty'po aie z corporis estiment, cu in ty'po celestie estimentur z Ch'risti. Nam cum duos esse in vna carne ap'lus diceret, adiecit: Sacramentum hoc magnu' est, ego aut dico in Ch'risto z in ecclesia. In quo q' superat dei, in eo multo mag' animi nostri potest esse mysterium. Sed heret, suffusa est, cap'ria est, z corporis febribus succensus, op'atione carnis egrescit, queredus est medicus. Sed q's ista' tus est, q' sanie mentis medeat h'ulceribus? Quis tantus est h'ic, q' possit alius subuenire, cu sibi ip'i no possit succurrere? Quis alius possit vitam reddere, cu ipe mortem no possit euadere? Ques em in h'ia modum, q' per vnu hominem in hunc mundu' peccatum intravit, z per peccatu' mo'z: in aia oes homines pertransiit, in quo omnes peccauerunt. Illi igit culpa, mo'z oim est. Deniq' missi sui sancti missi sunt z p'phete, q' ozacula diuina loquerentur, nec q'q' p'mouere potuerunt. Queramus q' aliq' de angelis aut archangelis medicu'. Sed quemadmodu' mihi possunt p'cedi' ferre ne peccet, cu ipe archangelus a pcto non poterit abstinere. Quae admodum ad paradisiu' angelus reuocare me poterit, cum ipe fatanas z angeli sui sed' quam acciperant, seruare non poterint.

Item, de rode sabbato.

Luce quarto.

In illo tempore Surgens Iesus de synagoga, introiuit in domum Simonis.

mar. I
mar. 8

Sap. 2

Ep' 4.
Lof. 3

ps. 15.

eris autem Simonis tenebatur magna febris; z rogauerunt illum pro ea. Et reliqua. Homilia de eadem lectione.

In isto sancti euagelii capitulo, no idem ab euangelistis seruatus est Iodo. H'oc deniq' factum dicitur z Lucas, (anteq' de leproso, q' dno descendere de more m' datus est, q' diceret, narrat. Martheus vero post terminatu' in monte sermone, leprosi p'zemissa mun' datione, pueriq' ceterionis curacione) subiungit de restituitioe socrus Simonis Petri. Sed nihil obstat narradi diuersitas, vbi eade' res n'ntat. Et no tandu' q' leprosus ille ap' Martheu' p'm' specialit' curatus sit, sedo puer ceterionis, tertio socrus Petri febriciens in Caparnaum, quarto in loco q' oblati sunt ei demonio verati, q' sp'us v'bo eueiebat, q' z omnes male habentes curauit. In inuidia dia' boli mo'z intravit in obem terrar, ideo q' ip'm mo'z autorem p'mo debuit medicina salutaris opari, p' mo' lingua serpentina ne vltra virus spargeret obclaudia deinde f'ia, q' prima deducta e' a carnalis cupiscencie febre, curari: tertio v' male suadent' d'icta contigis auduit, ab errorisq' lepra castigari, vt ipse apud Luca euangelista esset oxo restauracionis q' fuerat z calus, paulo super' em refert, q' in synagoga erat homo habes demonia' suumundiu. Quis integra restituitioe sanatus, descripta, subdit hoc quod e' lectione audiendum diuina: C' Surgen' aut' de synagoga Iesus, introiuit in domu' Simonis. Socrus aut' Simonis tenebat magna febris. Sed z huius reuelacionis a d'no collate explicita narracione no nullis interpositis, vir q' erat ple'nis lepra subinfert m' datione. H'ic aut, vbi leprosus mundat, certus no exprimit locus, vt ostendatur, non vni pp'm specialis alicuius ciuitatis, sed omnium populos fuisse sanatos. H'ec p' excellens necessarium p'missum, vt mysticu' ordinem ab euagelista seruatu' m' strarem', vt dicitur, restauracionis in d'no qui erat z calus in, p'oplastia. Inedamus nu' me' tibus obtutu', ad hoc euagelii cap'm, ad nobis exponendum hac lectione, p'positum est. Si v'z a demonia' liberatu' moraliter aim ab imunda cogitatione purgatum d'ixerimus significare, sequenter femina febribus tenta, sed ad imperiu' d'ni sanata, carne ostendit a cupiscencie feruore, p' p'ntiente p'cepta frenata. Die em amaritudo z ita z indignatio z clamoz z blasphemia, sp'us immundi furo' e'. Sornicationem v'o immunditia, libidinis, cupiscencia' malam, z auaritia' q' est simulacrozum feruirus, febrim illecebrose carnis intellige. C' Rogauerunt illu' p' ea. Et stans super illa, imperauit febrim, z dimisit illam. In euangelio Marthei scriptum est: Et tetigit manū eius, z dimisit ea febris. Adodo em saluato rogatus, no vno curat egrotos, ostendit se contra peccatoz quoz passiones z p'ceibus semp annuere fidelium, z ea que ip'i minime in se intelligunt, vel intelligeda dare, vel ipe p'ce'ibus etia no intellecta dimittere, iuxta h' q' ps. postulat: Delicta quis intelligit, ab oculis meis m' da me d'ne. P'angit v'o manus mulieris, z sanatis opibus eius peccatoz infirmatas fugit. C' Est p'nuo surgens ministrabat illis. Naturalis est febricitantibus, incipi' entre sanitate lassescere, z egrotacionis sentire mole' stia. H'ez sanitas q' d'ni cōf'ert impio, simul tora redit, nec solum ip'a redit, sed z ratio robore comitate, vt eis p'nuo q' se adiuuerat, ministrare sufficiat: z iuxta leges tropologic' me'ba q' seruerat immunditie

ad iniquitate vt fructificaret mo'z, seruatus iustitie in vita eterna. Sed z scdm mysticos intellect', saluato ceterionis puero, ac h'ic genitū in centurione laudata, p'leq'nter socrus Petri, h' est, synagoga Iudaica ab estu febrizum sanata. Quomus nanq' Petri plebs I'raclitica intelligit, in q' iuxta q' Paulus ap'ls refert' Petrus ap'lanus ministerium accepit. Socrus vero Petri, euidet' plebis est synagoga, q' mater p'mitue ecclesie tanq' vrozis Petri ob hoc conuenienter accipit, q'm ex ip'a synagoga p'maria dicitur p'uloz Ch'risti ecclesia sanata originem traduxit cognoscit: q' Petro veluti de p'os'ra, sed sp'us sancti gratia inuisibiliter secundata, in exemplū beari Ioseph z Marie virginis salubriter credit. Et no socrus Petri, h' est, synagoga Iudaica interitū p'fidie febrizum estuat, donec plenitudo genitū in troeat, z sic ois I'racl saluus fiat. Quis manu' tan gere, est in ea bonas actiones informare, q' nisi m' date fuerint bonas Iudeoz, q' sanguie sunt plebs, synagoga eoz febricitans tacet. Sed sicut ea febris dimittit, cu' multiplex p'fidie languis ipam deseret. Porro surgit ac ministrat, cu' mo'zibus opibus abie'tis, atq' ea q' iurium suoz g'rena, in nouitate vite perabulat. Cum sol aut' occidisset, oes qui habebant infirmos variis languoribus, curabant illos ad illu'. At ille singulis impones man' dicebat eos, I'racl' ita scribit: H'ez p'p'et, inquit, factio obulere tunc ei multos demonia' habentes, z eueiebat sp'us v'bo, z oes male habentes curauit, vt impleret q' d'ictum est per I'racl' p'phetam dicentem: Ipse infirmitates nostras accipiet, z egrotaciones portabit. Ques non mane, no meridie, sed ad vespam curant, q' sol obcultosus est, q' granu' tritici in terra mo'ritur, vt multos fructus afferat. Solis nanq' obul'tus, passionem mo'z'q' illius significat qui dicit: Q' d'iu in m' dno sum, sur mundus sum. Et sole occidit te plures demonia' q' ante, plures sanant egroti, q' p' aliter in carne viuus, paucos Iudeoz docuit: calcaro regno mo'z, oibus p' obem g'ntibus fidei salutisq' dona transmittit. Quis ministris q'ni vite lucisq' p' conibus, p'almista canit: H'ez facite ei qui ascendit sup' occasum. Super occasum quippe d'nis ascendit, q' vnde in passione occubuit, inde maiorē suam gl'iam resurgendo manifestauit. C' Erant aut' rem demonia a malis clamata z dicens: q' tu es filius dei. Et increpans non sinebat ea loqui, q' ip'z sciebant esse Ch'ristum, demonia filium dei p'fitebant, z attestante euagelista, sciebant ip'm esse Ch'ristum, q' quem dixit q' d'raginta testimo' fatigatum diabolus ho'em cogitauerat, nec tentando valebat, an e' dei filius esset exp'iri, iam nunc p' signozum potentiam vel intellexit, vel potius suspicatus esse filium dei: H' on q' ideo Iudeis cum crucifigere p' suauit, q' Ch'ristum suu' filium dei non esse putant, sed q' de morte illius non preuidit esse damnadum. H'ere em de hoc mysterio a feculis abscondito dicit ap'ls: q' nemo p'cipium huius seculi cognouit. Sic enim cognouissent, nunq' d'nm g'rie crucifigissent. Quare aut' demonia d'nis se loqui p'hibebat, manifestat p'almista qui ait: Peccatoz aut' dixit deus, q' re tu enarras iustitias meas: ne quis dum audit p' dicantem, sequat' errantem. Impudicos aut' magister est diabolus, qui fallat v'z, p' p'miscet, vt p'ceie veritatis restimionum fraudis obreant: Altas aut' non solum demones qui inuicti p'fitebant, iubent silere de Ch'risto, sed z illi qui ab eo sanati sponte confite'ri volebant, immo ip'i apostoli, qui eum post resurrectionem toto orbe erant predicaturi, ante passio' nem eius p'cipium' o'mino reticere de illo, ne diuina

Sak. 2

Ro. II

mat. 8

Isa. 53.

Ioh. 9

ps. 67

I. Co. 2

ps. 99.

videlicet mansuetudine predicata, passiois dispensatio differetur, et dilata passioe, salus mundi que per hanc futura erat, negaret. Facta autem die egressus ibat in desertum locum. Et tunc requirebant eum, et venerunt versus ad ipsum, et dixerunt ei ne discederes ab eis. Quibus ille ait: et regnum dei est in vobis. Et ait: et alio tempore dicitur: oportet me evangelizare in omni creatura. Si occasus solis domini mores exprimit, que non die redeunt resurrexerit illud indicet. Quis manifestata luce a crediturum turbis inquitur, et in gentium deserto inuentus ne abeat, detinetur. maxime cum hoc prima sabbati quo resurrexerit celebrata est, egressus, quibus, et in iuncto co-

marci. 1.

ps. 68

ps. 104

2. tim. 3. ecci. 18.

Rom. 5. 2. cor. 5.

Sicut ex lectione san-
geuangelii fratres charissimi audistis, prin-
ceps Iudeorum venit ad dominum nocte,
cupiens secreta eius allocutione plenius dicere my-
steria fidei, cum aperta ostensione quibus: aliter
nunc iam rudimenta perciperet. Qui quoniam pu-
denter ea que ab illo fieri videbant, intelligere cu-
rauit, sublimiter ea que ab illo querebat, inuestiga-
re promeruit. Cuius inquit, scimus quod ab eo
venerit magister. Nemo enim potest hoc signa facere
quod tu facis, nisi fuerit deus cum eo. Ad deo igitur
suum venisse ad magistrum celestem mundum adhe-
dum pessus esse, deum cum illo fuisse miraculis pdes-
ribus intellexit: necdum tamen ipsum deum esse cognovit.
Sed quod magister noverat, perit studio docendus
adit, merito ad agnitionem diuinitatis eius perfec-
te docens subit: merito virtusque naturarum eius, di-
uine scilicet humane, sed et passionis et affectionis ipsi-
us arcana percipit: necnon etiam modum secundae
generationis et ingressum regni celestis, aliaque per
plura doctrinae euangelice sacramenta domino re-
uelante didicit. Cui respondit etiam Iesus, et dixit ei:
Amen amen dico tibi, nisi quis natus fuerit de nouo,
non potest videre regnum dei. Quae sententia tanto
aperius cunctis fidelibus lucet, quanto constat quia
sine huius luce fideles esse nequeunt. Quis etenim
sine laudacro regenerationis remissionem peccatorum
consequatur, quod regnum valet intrare celorum? Sed si
codemus, qui nocte venit ad dominum, necdum lu-
cis mysteria cognoscere nouerat: nam et nox in qua venit,
ipsam eius quod penebatur ignorantia designat. Nec
dum enim eorum numero locutus erat, quibus ait apo-
stolus: Suis aliquid quod tenebat, nunc autem lux
in domino, sed inter eos potius remanebat, quibus
loquitur Ihu: Surgit illuminare Iherusalem, quod
venit lumen tuum, et gloria dei super te orta est. Re-
spondit ergo domino ait: Quomodo potest in ventrem ma-
tris suae iterato introire, et nasci? Quia enim secunde
natiuitatis ad huc necdum pseruerabat, de salute an-
tem sua iam sollicitus existerat, necessario de vna qua
nouerat natiuitate an possit iterari, vel quo ordine
regniatio posset impleri querebat, ne huius exper-
remanendo, vite celestis pricepe esse nequiret. No-
randum autem, quod de carnali dicit, hoc etiam de spi-
rituali est generatione sentendum, nequaquam vna
postquam semel expleta fuerit, posse repeti. Sicut enim
hereticus, siue schismaticus, sine facinorosis quis-
que in confessione sancte trinitatis baptizetur, non va-
let ille qui ita baptizatus est a bonis catholicis re-
baptizari, nec confessio vel inuocatio tanti nominis
videat annullari. Et quia Hicodemus ad primam do-
mini responsionem sollicitus, quod sit intelligenda dicit
gener inquit, meret iam planius instrui: quod secun-
da natiuitas non carnalis, sed spiritalis est, audire.
Respondit namque illi Iesus: Amen amen dico tibi,
nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto, non
potest introire in regnum dei. Quis natiuitatis mo-
dum subsequenter exponens, postquam a carnali di-
stinguens ait: Quomodo natus est ex carne, caro est,
et quomodo natus est ex spiritu, spiritus est. Natura spiritalis
inuisibilis, carnis visibilis est, atque ideo carnalis ge-
neratio visibiliter admittitur, visibilis incrementis
que: qui in carne nascitur, per etiam momenta pro-
ficat: spiritalis autem generatio tota inuisibiliter agi-
tur. Nam videtur quidem baptizandus in fontem
descendere, videtur aquis intrigi, videtur de aquis
ascendere: quid autem in illo lauacrum generatio

ephe. 4. 5. ioh. 4.

Sap. 5.

I. ioh. 5.

nis egerit, minime potest videri. Sola hoc fidelibus
pietas nouit, quia peccator in fontem descendit, sed
purificatus ascendit: filius mortis descendit, et filius
resurrectionis ascendit: filius per ariditatis des-
cendit, sed filius reconciliationis ascendit: filius in-
de descendit, sed filius misericordie ascendit: filius di-
aboli descendit, sed filius dei ascendit. Sola hec eccle-
siastica mater que generat, nouit. Leterum oculis in
spem non videtur talis exire de fonte qualis intra-
uit, totumque ludus esse quod agitur. Unde in fine vi-
dentes gloriam sanctum, dicent gementes in tor-
mentis: Ibi sunt quos aliquando habuimus in deri-
sum, et in similitudinem inproperii. Quomodo ergo
comparati sunt inter filios dei? Et apostolus Ioh-
annes: Charissimi, si videtis, nunc filii dei sumus, et
nondum apparuit quid erimus. Quomodo ergo natus
est ex spiritu, spiritus est: quia qui ex aqua et spiritu
regeneratur, inuisibiliter in nouum hominem muta-
tur, et de carnali efficitur spiritalis. Qui ideo recte
non solum spiritalis, sed etiam spiritus vocatur, quia
sicut substantia spiritus inuisibilis est nostris aspe-
ctibus, ita is qui per gratiam de re nouatur, inuisibi-
liter fit spiritalis et dei filius, qui visibiliter omnibus
caro et filius hominis apparet. Sequitur: Non
mireris quia dixi tibi, oportet vos nasci de nouo. Spi-
ritus vbi vult spirat, et vocem eius audis, sed non scis
vnde veniat, aut quo vadat. Sic est omnis qui na-
tus est ex spiritu. Spiritus vbi vult spirat, quia ipse
habet in potestate, cuius cor gratia sue visitationis
illustret. Et vocem eius audis, cum te presente lo-
quitur is qui spiritu sancto repletus est. Sed non scis
vnde veniat et quo vadat, quia etiam si te presente
quem iam spiritus ad hominem impleuerit, non po-
tes videri quomodo eum intrauerit, vel quomodo
redierit, qui natura est inuisibilis. Sic est omnis qui
natus est ex spiritu. Et ipse enim inuisibiliter agente
spiritu incipit esse quod non erat, id est in fideles ne-
sciant vnde veniat aut quo vadat, ita est quia gra-
tia regenerationis venit in adoptionem filiorum dei,
et vadit in perceptionem regni celestis. Venerunt
autem ad huc Hicodemus quomodo possent hec fi-
ri, (subiungit dominus dicens: Cuius magister in
Israel, et hec ignoras? Non quasi insultare volens
ei qui magister vocetur, cum sit ignarus sacramen-
torum celestium, sed ad humilitatis illum viam pro-
uocans, sine qua iama celestis non potest inueniri.
Cuius terrenae dicit vobis et non creditis, quomodo si-
ditero vobis celestia credetis? Terrena illis dicit,
vnde in superioribus lectione inuenimus, cum de passio-
ne ac resurrectione sui corporis, quod de terra assump-
serat, loqueretur dicens: Soluite templum hoc, et in
tribus diebus excitabo illud. Ad tamen credebant
verbo quod dicitur: sed hoc quidem intelligere vale-
bant, quod non de alio quod de templo corporis sui dice-
ret. Qui ergo terrena audientes non capiebant, isto
minus ad celestia, id est, diuine regenerationis cap-
tenda mysteria sufficiens. Addit autem ad huc do-
minus, de celestibus sacramentis et de terrenis in-
struere eum, quem vidit sapienter ac diligenter his
quod audiret. Celestis namque ascensio eius ad vi-
tam sempiternam, terrena vero exaltatio eius ad mo-
tem palem dicitur de celestibus: Cuius nemo ascen-
dit in celum, nisi qui de celo descendit, filius hominis qui est
in celo. Subiungit quoque de terrenis: Cuius sicut ad-
dos exaltatur septem in deserto, ita exaltatur oportet
filium hominis. Merito autem quod dicitur filius
hominis vel descendit de celo, vel eo tpe quod hoc loque-
bas in terra, fuisse in celo. Nota est namque pfectio
fidei catholice, quod descendens de celo filius dei, filius

um hominis in vtero virginis suscepit, eius completa dis-
pensatione passionis fuit, resuscitatus a mortuis, et as-
sumptus in celum. Non ergo caro Christi descendit de
celo, nec ante ipsius ascensionem erat in celo. Et quod
ratione dicitur, nisi qui descendit de celo, filius hominis
est in celo, nisi qui vna Christi persona est in duabus
existens naturis. Atque ideo filius hominis recte dicitur
de descendente de celo, et ante passionem fuisse in celo,
quia quod in sua natura habere non potuit, hoc in filio
dei et assumptus est habuit, sicut propter eandem
vniuersam Christi personam, quod ex duabus erat natura,
apostolus ait: Quos spiritus sanctus posuit episcopos regere
ecclesiam dei, quam acquisiuit sanguine suo. Neque
est deus in sua substantia, sed in homine assumptio,
sanguinemque pro ecclesia fundere, habuit. Hinc
etiam psalmista dicit: Ascendit deus in iubilatione.
Quomodo enim deus nisi in homine ascenderet, qui in
sua natura mansuetus spiritus presens aderat? Sed
de hoc querendum quomodo dicitur sit, et nemo ascendit
in celum nisi qui descendit de celo: cum omnes ele-
cti vere acter confidant ascensos se in celum, pro-
mittente sibi dominum, quia vbi ego sum, illic et mihi
ster meus erit. Quis tamen nodum questionis aper-
tissima ratio soluit, quia videlicet mediator dei et ho-
minum homo Christus? Iesus, elector optimi caput est.
Itemque omnes electi eiusdemque patris membra sunt,
dicente apostolo: Et ipse dedit caput supra omnem eccle-
siam. Et rursum: Quos enim electis corpus Christi, et me-
bra de membris. Nemo ergo ascendit in celum, nisi qui
descendit de celo, filius hominis qui est in celo. Quod
aperte dicere: Nemo ascendit in celum, nisi Christus
in corpore suo, quod est ecclesia, quod in seipso quidem
membris suis ascendit, et extendit in membris quod
ascendens se colligit in celum. Hinc est enim quod
corpus eius inter aduersa pntis seculi prebephe-
sum, gloriatur: dicit: Nunc autem exaltatum caput
meum super inimicos meos. Ac si aperte dicat: Nunc
occidit a Iudeis Christus, caput vna meum suscita-
uit a mortuis, ac frustratis omnibus inimicorum in-
fiditibus subleuauit in celum, spero quod me etiam de pntibus pe-
riculis eruens, meo capiti iungat in regno. Quia
nemo ascendit in celum, nisi qui descendit de celo, quod
est in celo, se vera fidei dilectionisque vnitatem con-
iungat aperte intelligens, quia nullo alio ordine, nisi
si per eum qui descendit de celo, potest ascendere in
celum. Cuius alias ipse dicit: Nemo venit ad patrem, nisi
si per me. Hec ideo Hicodemus, ideo cunctis dicitur
cathecuminis, per quod possunt ascendere in regnum dei.
Et quod ascensio vni ingressus regni celorum, fieri non potest
absque fide et sacramentis diuine passionis, recte lub
inferi: Cuius sicut ad dos exaltatum septem in de-
serto, ita exaltatur oportet filium hominis, vbi quis
credidit in ipsum non perat, sed habebat vitam eternam. Ad ista
mysteria celestium arte, diuis magis legis ad dosae ad
spem legem eiusdem sensum inducit, recordans huius
storie veteris, et hanc in figura sue passionis atque hu-
mane saluationis facta differens. Narrat quippe
liber Humerus, quod presens in eremo prope Iherusalem
necis logi ac laboris, murmurauerit dominum et dicit
sen, id eo quod dominus in illis ignotis serperentes,
ad huius plagas motesque plurimos qui clamarent ad
Mosen, et tpe oraret pro eis, iussit eum facere serpen-
tem enem, et ponere p signo, qui pcessus, inquit, aspe-
xerit in eum, viuet. Et ita facti est, plaga igitur serpen-
tum ignitorum, venena luit, incerta vitorum, que anti-
mam quam tangunt, ipsi iam morte perimunt. Et bene

Actu. 23

ps. 46

Ioh. 12.

ephe. 1. cor. 12.

ps. 36.

Ioh. 14.

Actu. 23

In oct. Pentec. Joh. iii

In illo tpe: Erat homo ex phariseis Hi-
codemus nocte, princeps Iudeorum. Hic ve-
nit ad Iesum nocte, et dixit ei: Rabbi, scimus
quod a deo venisti magister. Et reliqua. Ho-
milia xvi. Bede presbyteri.

f. ij

muturans contra dñm populus, serpentis moribus?
sternebat et ex ordine flagelli exteriori agnosceret,
quanta intus pernicem murmurando pateret. Et
altario aut serpente nocere dñi percussit aspice-
rent, sanabant, passio enim crucis dñi est in cruce:
in cuius solis fide, regnum mortis et peccati superat.
Recte etiam per serpentes peccat, q̄ animam simul z
corpus ad interitum trahit, exprimitur: non solum
quia ligni, q̄ virulentis, q̄ ad periculum sunt astu-
ti, verum etiam quia per serpentes primi parentes
nostri ad peccandum persuasi, ac de immortalsibus
sunt peccato mortales effecti. Recte per serpentes
enim dñs ostendit, qui venit in similitudinem car-
nis peccati. q̄ sicut eneus serpens effigiem q̄ dem igni-
ris serpentibus silem, sed nulli pilus in luto mem-
bris habuit ardore venent nocenti, qui potius p-
culosus a serpentebus sua exaltatione sanabat. sic ni-
mirum, sic redemptio: humani gñis non carne peccati, sed si-
militudine induti carnis peccati, in qua mortem crucis
patiendos, credentes in se ab omni peccato, z ab ipa
etiam morte liberant. Sicut ergo Moyses exalta-
vit serpentem in deserto, ita (inquit) oportet exaltari
filium hois, q̄ sicut illi qui exaltatum p ligno serpen-
tem eneu aspiciunt, sanabant ad ipa a corporali
morte, z plaga quam serpentem moribus intulerat:
ita z qui in fiderium dñice passionis, credendo, cõ-
fiterendo, spererit imitando aspiciunt, saluantur in
perpetuum ab omni morte, quam peccato in afo pa-
triter z carne contraxerunt. Et recte subiungit. Ut
omnis qui credit in ipso, non peat, sed habeat vitam
eternam. Quis quidem verbi patet sensus, q̄ q̄ cre-
dit in Chriſto, non solum pditionem euadit penam,
sed z vitam percipit eternam. Et hoc inter figura dñi-
stat z veritatem, q̄ p illam vitam prelabat corpore,
per hanc vitam datur sine fine mansura. Sed querit
dum solerter est, vt quod intellectus bñ sentit, ope-
ratio condigne perficiat, quatenus confessio recte
nostre fidei, pie z sobrie conferuando, ad percepti-
onem, pmissis vobis vite mereatur attingere. Veru
q̄ hec de filio hominis dicunt, qui exaltari in cruce
z morte potuit pati, nec putaret. Et eodem filii tã-
tum hominis esse eum, a quo vita esset expectanda
p perpetua, curauit ei dominus etiam diuinitatis sue
patrefacere sacramentum, vnumq̄ z eundem filium
dei z filium hois, mundi ostendere saluatorem. Nã se-
quitur. Et sic enim deus dilexit mundum, vt filium su-
um vnigenitum daret, vt ois q̄ credit in eũ, nõ peat,
sed habeat vitam eternam. Et nõ notadũ, q̄ eadẽ de filio
dei vnigenito repleat, q̄ de filio hois in cruce exal-
tato dimiserat, dicens: vt ois q̄ credit in eum nõ peat,
sed habeat vitam eternam. Et pfecto idem redẽ
p̄t̄ nos filius dei, an secula existens, filius hois
factus est in fine seculor, vt qui per diuinitatis sue
potentiam non creauerat ad p̄frendam vite beati-
tudinem penam, ipse per fragilitate humanitatis nõ
sine, nõ restauraret ad recipiendam quã p̄ditimus
vitam. An nobis fatigandis est fratres charissimi,
vt diuinitate beneficiis vice rependentes, diligamus
toto corde, tota aia, tota virtute deũ patrem, q̄ nõs
tanto amore p̄ordilexerit, vt p̄p̄o filio suo nõ parce-
ret, sed p nobis oibus traderet illi. Diligamus ip̄s
filium, q̄ cum in forma dei esset, nõ se liberrat, z vite
gratia formã seruã accepit, factusq̄ est obediens vt
q̄ ad mortem, mortem aut crucis. Et sicut de eo vt
Iohãnes ap̄s qui dilexit nos, z lauit nos a peccati-
nis in sanguine suo, diligamus sc̄m eiusdem patris
z filii sp̄m, in cuius vnctione signati sumus in die re-
demptiois: qui vbi vult spirat, z vbicumq̄ spirat, cõ-
tinuo flammam eiusde diuine dilectionis accendit,

Rom. 8.
Phl. 2
Hoc. I.

Credeam? ipm patre z filium z sp̄m sc̄m vnum esse
deum z dñm nr̄m, ac debitis laudibus exaltemus
nomen eius inuicem, cui est gl̄ia, imperium, z p̄as
in secula seculorum, Amen.

Liber lenite Alcuini de fide sancte in di-
uidue trinitatis, ad gloriosissimũ impera-
tozem Carolum, deoꝝ deuotũ missus ac
scriptus. Prologus.

Domino glorioso
Carolo imperatori augustissimo, atqz
Christianissimo, humilissimè Alcu-
nus, in dño deo p̄f̄is prosperitatis ac p̄petue be-
titudinis salurem. Dum dignitas imperialis a deo
ordinata, ad nil aliud exaltata esse videtur, nisi p̄p̄o
p̄cesse z prodesset, potest datur a deo electis p-
testas z sapientia. Potestas, vt sup̄bõs opprimat,
z defendat ab impobis humiles. Sapientia, vt re-
gar z doceat pia sollicitudine subiectos. Ibis duo-
bus sancte imperator munerebus, diuina vestra in-
comparabiliter sublimitate eundem nois z num-
nis antecessoribus gratia superexaltant z hono-
rauit, terrorem potestate vestre sup̄ officis vndiqz gen-
tes immittens, vt voluntario subiectione ad vos ve-
niant, q̄s potius bellis laboro: r̄põnibus libibul-
dere non potuit. Quid igit, quid agendum est v-
deo deuotissime sollicitudini r̄pe ferentibus z pie,
quo militaris laboris cingulo soluto, totus pacifica
quiete populus concurrere festinat ad vestre iustio-
nis edictum, intẽtũq̄ ante thronum gr̄e vestre cõ-
sistens, quid cui persone vestra autoritas precipere
velit, nisi etiam omni dignitate iusta deuenire, rã-
ta precipere, sancta admonere, vt quisque letus
cum p̄petue salutis p̄cepto domum redeat. Ne
vero mee in dño deuotionis studium otio torpens,
vestro in predicatione catholice fidei defuisset ad
tutorio, direxi sanctissime auctoritati vestre de fide
sancte z indiuidue trinitatis, sub specie manuali te-
belli sermonem, vt diuine laus z fides sapientie sap-
ientissimi hominum probaretur iudicio. Nec videli-
cẽt alio q̄libet vestre imperialis maiestatis munere
dignitate estimabã sapiam, nec aliũ quẽlibet tam re-
cellenti dono in accipiente eque dignũ putabã, dũ
p̄ncipẽ p̄p̄i christiani cuncta scire, et predicare q̄
deo placeant necesse esse notissimum est. Ne q̄s eni
quẽq̄ magis decet, vel meliora nosse vel plura q̄s
imperatorẽ, cuius doctrina oibus prodesset debet
subiectis. Nõ q̄ imperatoro inuicẽ z sapientissime,
ac refulgẽs recro, aliq̄d scientie vestre fidei catho-
lice incognitum esse, vel minus exploratum cogita-
rem: sed vt mei nois, q̄ a q̄ dũdã m̄ḡ (licet nõ meri-
to) vocabar, officium ostendẽ, nec nõ vt punirem eos,
q̄ min⁹ vile existimabã, vtrã nobilissimã intẽ-
tionẽ dialectice discipline dicere velle eos, q̄s p̄
Augustinus in lib: de sc̄a trinitate ap̄p̄ime neces-
sarias esse putauit, dũ p̄fundissimas de sc̄a trinitate
q̄stiones, nõ nisi cathegorizã subtilitate posse p-
bauri, Et etiam in an notato eiusdem patris opu-
sculo, p̄ius z deuotus inq̄sitor facile inueniet, si phi-
losofiphie cognitionem in discendo habere nõ negli-
git. Ihes̄mõ a: euota mentis acie aspicerans, tem-
pore celebrã ritum pueniens, q̄ sacerdotibus, z p̄p̄i
predicantes Christianiani in vnum impatiẽ p̄cepto
puenient, non ignaua, vt reo: opum p̄dẽra in ra-
tione catholice fidei vestre excellentissime auctorita-
ti seruili: si dñs, qui voluntatem dõccõ dederat, ip̄a

Caput primum.

ritu gfe cor: vt de eius fido misericordia in agniti-
one veritatis illuminant. Nec aliquid mea inuenti-
re valuit deuotio, quod liberius afferret, nec quod
regalem beneuolentiam gratius accepisse putare.
Quid erinde effice sit rati, vestre probationis ex-
pectat iudicium, idigne meus iste labor: in sacerdo-
tales procedere valeat aures. Ergo vestre dignita-
tis detra dante ad legendum, nemo iuste mea d-
cta spernere poterit, q̄ probantis auctoritas pluris
estimatur, q̄ scribitis deuotio. Multa est oibus si-
delibus in vestra pietate gloriandi facultas, dũ cle-
mentie vestre sollicitudo sacerdotalem (vt decet) ha-
bet in predicatione verbi dei vigore, z p̄fectam in
catholica fide scientiam, z sanctissimam pro hoim
salute deuotionẽ. Quapropter vniuersor̄ precibus
fidelium optandum est, vt in oem gloriã vestrum
extendat imperium, vt sc̄z catholica fides, q̄ huma-
num genus sola viuificat, sola sanctificat, veraciter
in vna p̄fessione cuncto rum cordibus infigatur: q̄e
nus summi regis donante pietate, eadem sententia pa-
cis z perfecte charitatis ois vbiqz regat z custodi-
ar vntas. Nec aliud omnipotentis deo munus ama-
bilis esse probatur, q̄ in catholica fide diuine cõ-
cordie charitas, vt ois vnum sint in Chriſto, q̄ pro
omnibus morans est, p quem cuncti credentes in
eum efficiunt filii eterne beatitudinis.
Et ex augusto clarissime dignus honore,
Et dur z doctor, z decus imperii.
Te pater atqz patris pler, te sp̄s almus
protegat, exaltet, fletus, honoret, amet.
Quem tua per populos, terras, p regna, p vbes,
Adens pia permendet q̄ amare deum.

Index capitũ primũ lib.

- 1. Ad veram beatitudinem nisi per fidem
catholicã puenire nemo poterit.
2. Que sit vera fides.
3. Quomodo sit deus, p̄r z filius z sp̄s sc̄us.
4. Quomodo de deo substantialiter, qdam re-
latiue dicunt.
5. Quomodo sp̄s sanctus relatiue d: ad patrem z fi-
lium.
6. Quomodo sp̄s sc̄us cõs est p̄ris et filii sp̄ritus.
7. Quomodo nõ de patre z filio illud de illo dicit p̄nt
8. Quomodo nõ de deo discernendum sit qd de deo
substantialiter, vel quod relatiue dicat.
9. Quomodo nõ sit maius aliquid pater z filius z sp̄i-
ritus sc̄us simul dicit, q̄ vna q̄libet p-
sona ex eis.
10. Quomodo nõ nihil sc̄m accidens in deo dicat.
11. Quomodo nõ sit diuersum in substantia patrem
z filium dicere.
12. Que sint p̄p̄ia vniuscũqz persone in sancta
trinitate.
13. Quomodo qdam pa sancte trinitatis quibusdam
personis proprie pueniunt.
14. Quomodo sancta trinitas nõ sit separabilis natu-
ra, nec in personis dicenda.
15. Quid sit inter ingenitum patrem, z q̄ filio
solus sit genitus: sp̄s sanctus nec geni-
tus, nec ingenitus.
16. Quomodo intelligende sint locutiones p̄-
dicamentorum de deo.

Quod ad veram beatitudinem, nisi per
fidem catholicã nemo puenire poterit.

Quamuis enim in huius cõlii erumnosam
cecitatem, pro originalis peccati iustis-
sima pena, a gaudio beatorum felicitat: des-
iecti sumus, non tamen ita inde p̄fecti
atqz abrupti sumus, vt non etiam
in istis mutabilibus z tpalibus
eternitatem, veritatem, beatitudinem querere, vel
desiderare ignoremus. Et ex eo sp̄iticum est, q̄
nec mori, nec falli, nec miseri esse voluminem habẽ-
mus. Et ex hoc naturali instinctu beatorum esse velle
oibus cõs esse hominib⁹, licet diuerso mō in animis
singulorum beatitudinis appetitus fiat. Quidam
nõ beatũ existimãt esse regno portũ terreno, aliũ d-
uitiis abũdare, aliũ honoribus exaltari. Quidã nõ
laudibus celebres esse gaudent, aliũ voluptatibus
inbiant carnalibus, hec nequaq̄ in huius vire volu-
bilitate vere inueniri poterit beatitudo. Quocirca
tota sanctarũ scripturarũ nos a terrenis ad ce-
lestia erigi hortat, vbi h̄e z sempiterna est beatitudo,
ad qua nisi p̄ fide catholice pacẽ coopante cha-
ritate dei z proximi, neminem peruenire posse cer-
tissimum est.

Que sit vera fides. Ca. ij.

Enig ad verã beatitudinem peruenire vt
sc̄ribus, dno oim fides necessaria est, sicut
ap̄lica docet auctoritas, dicens: Sine fide im-
possibile est deo placere. Et dicit ergo neminem ad
veram peruenire posse beatitudinem, nisi deo pla-
ceat: z deo nemine placere posse, nisi p̄ fide. Fides
nec est bonorũ oim fundamentum, fides est hu-
mane salutis initium. Sine hac nemo ad filioz dei
potest p̄ortum puenire: q̄ sine hac ipa nec in hoc
seculo q̄qua iustificationis p̄lequit gratiam, nec in
futuro vitam possidebit eternam. Et si quis hie nõ
ambulauerit per fidem, nõ puenit ad speciem be-
ate vite visionis dñi nostri Iesu Chriſti. Proinde
omnis aia rationalis, etate p̄grua dicat fidem catho-
licam, omnes ppli p̄dicatores christiani, z celestis
arũ dei doctores, vt possint veritatis p̄dicatibus re-
sistere, z catholice amãtib⁹ pacẽ prodesset. Quõ
docet q̄s qd nõ didicit, vel q̄l passio: eẽ potest, si
pane vite gregẽ sibi om̄issum paterec ignoret: si cẽ
erubescet nesciens dicere qd ignoret, nec sciens rar-
sus dit docere qd nocuit. Sciat vterqz se suo domi-
no accepte pecunie rationem redditur. Tunc de-
siderabilem fidelis seruus audiet vocem dñi dicen-
tis: Ange serue bone z fidelis, q̄ sup̄ pauca fuisse fi-
delis, supra multa te p̄stitua, intra in gaudio dñi tui.
Quod sit vnus deus pater z filius z sp̄i-
ritus sanctus. Caput iij.

Quibus namq scriptura veteris z noui testa-
ment diuinitus inspirata, si catholice intel-
ligit, hoc insinuat, q̄ pater z filio z sp̄s sc̄us
ctus vnus sit deus, eiusdẽqz substantie, vnus essen-
tie, atqz inseparabilis in diuinitate vnitatis. Quõs
non sunt tres dii, sed vnus deus, pater z filius z sp̄i-
ritus sanctus. Quis pater filii genuerit, z ideo filii
us non sit qui pater est: filiusqz a patre sit genitus,
z ideo pater non sit qui filius est: sp̄s sc̄us nec p̄-
ter sit, nec filius, sed sc̄m p̄tris z filii sp̄s, p̄tris z fi-
lii etiam ipse coequalis, z ad trinitatis p̄tines vnũ
tatem, Et hec trinitas vnus est deus, et quo oia, p
quõ oia, z in quo oia, beato paulo ap̄lo attestante,
vbi ait: sc̄m ex ipso z per ipm z in ipso facta ois, igitur
gloria in secula seculor, Amen. Inueniamus igitur
firmissime, patrem z filium z sp̄m sanctum, vnum ef-
se naturaliter deum: nec tñ ipm patre esse qui filius
z iij

Scene. I.

neq filium ipm esse qui pater est, nec spiritum sanctum ipm esse qui pater aut filius est. Una est em pater z filii z spulanti essentia, in qua no est aliud pater, aliud filius, aliud spulanti: qm psonaliter sit alius pater, alius filius, alius spulanti. Ad no btemaxime in ipso sancta q scpturaz demoftrat in trio, vbi deus dicit: Faciamus hoie ad imaginem z similitudine nostra. Et em singulari numero dicit, imaginem: ostendit vna natura esse, ad cuius imaginem ho fieret. Cum ho dr pfr, nostram: ostendit deum ad cuius imaginem ho fiebat, no vnam esse persona. Si em illa vna essentia patris z filii z spulanti, vna est fer persona, no diceret, ad imaginem nostram, sed ad imaginem meam: nec dixerit, faciamus, sed faciam. Si vero in illa tribus personis tres essent intellige de vel credende substantie, non diceretur, ad imaginem nostram, sed ad imaginem nostras. Sed ad vnam imaginem vnius, ho factus dr, vt vna scit trinitas essentialiter diuinitas intrinet. Hec qm trinitas psonaz, atqz vnitatis nature, pphera z iustas reuelata sibi no tacuit, cu se dicit seraphim vidisse clamata: sanctus sanctus sanctus sanctus deus sabaoth. Vbi psonas in eo q dr tertio scitis, psonaz trinitatem: in eo q semel dr dnis deus sabaoth, diuine nature cognofctus vnitare. Plane z absqz omni dubitatione credendum est, patrem z filium z spulanti, vnum esse deum, omnipotentem, eternum, incommutabile, z singulum hoqz deus, z fil omnes vnus deus, Et singulum qm hoqz plena z pfecta z eterna substantia: z simul oes vna substantia. Ad qd est pr eo q deo e, qd substantia e, qz eternitas est, h filius, h spulanti est. Ita etia z filius eo q deus est, qz substantia est, qz eternitas est, h pater est, h spulanti est. Et quicquid spulanti est eo qz deus est, qz substantia est, qz eternitas est, hoc pr est z filius. Vna in tribus diuinitas, vna essentia, vna omnipotentia, z quicquid substantia ter de deo dici pot. Si forte de solo patre interrogatus fueris quid sit pater, rnde, deus: interrogatus de filio, responde, deus: interrogatus de spulanti, rnde, deus. Si interrogatus fueris fil de patre z filio z spulanti, non deos, sed deum rnde, vnum omnipotentem, incommutabilem.

Quod quedam de deo substantialiter, quedam relatiue dicuntur. Caput iij

Sciendum est, qd qdam de deo substantialiter dicunt, vt est deus, magnus, omnipotens, z quicquid ad se dr. i. substantia diuinitas: significans. Queda itaqz relatiue dicunt, vt pater ad filium, z filius ad patrem, z spulanti relatiue ad patrem z filium. Ad se aut, siue pater, siue filius, siue spulanti, deus substantia ter dr. Itaqz pater eo qz deus est, hoc ipso substantia ter dr. Et eisdem substantie filius z spulanti, proculdubio z filius deus z spulanti scitis deus. At vero deus eo qz pater est, relatiue dr, qz non substantie nomen est, sed refertur ad filium. Non sic dicimus filium patrem esse, quod dicitur filius deus deus. Hec ita dicimus patrem filium esse, sicut dicimus deum esse: qz deus substantia ter dr, pater z filius z spulanti relatiue dicuntur.

Quod spulanti relatiue dr: ad patrem z filium. Caput v

Notus z spulanti relatiue dr ad patrem z filium, sed no eo mo qz intrer se pater z filius. Sicut em relatiue pater z filius dicunt, ita z spulanti qua ad patrem z filium quodammodo relatiue dicit, quia patris z filii spiritus est. Sed ipsa relatio spiritulanti non tatectio: a ratione conuertit potest, sicut pater z filius, Nam pater filii pater dicitur, z

filii patris filius dicitur, spiritus vero sanctus vni formiter dr ad patrem z filium, qz patris z filii spulanti est. Dicimus spiritum sanctum ipm patris, sed non viciis sim dicimus patrem spulanti: ne filius vnus intel ligatur spiritum sanctus. Item dicimus spiritum sanctum ipm filii, sed no dicimus filium spulanti, ne pater vnus intelligatur spulanti. Et sic z id spulanti dom dei, qz deus donator: doni sui est. In quibus nominibus circiferri potest viciis filii relatiue regula, vt si dicam: donator: doni, z doni donatoris: qz in his vocabulis ponit inueniri vicitate huc categorice, qz ad aliquid circumlatio.

Quod spiritus sanctus com vnus est patris z filii spiritus. Caput vi.

Argo hoc donum dei, i. spulanti qz de pre z filio equaliter pcedit, ineffabile qdam patris filiiqz comunio est, z ideo fortasse sic appellatur, qz patris z filio pot eadem appellatio oneris re. Nam hoc ipse ppter se, quod illi coiter dicitur: qz z pater spulanti, z filii spulanti, z pater scitis, z filius sanctus recte dr. Ergo vt noibus iunct, qz separatum vt tris psona vniunt, vt tris coio vnice significet, vocatur spulanti, qz est terra in sancta trinitate psona, patris z filii qz coequalis, coeternus z sub stantialis, z hec trinitas vnus est deus solus, bonus, magnus, eternus, omnipotens. Ipse vnitas, deitas, magnitudo, bonitas, omnipotentia, z quicquid ad se substantia ter dr. Non ita in relatiue vocabulis intelligendū est, vt dicendū, qz dici no pot pater si vbi pater, vel filius sibi filius, vel spulanti sibi spiritus sanctus. Sed hec relatiue vocabula, pculdubio ad personas referri debent.

Quod non de patre z filio illud de illo dici possunt. Caput vii.

Et quid ergo ad se dicuntur pater z filius, qz non dr alter in altero, i. quicquid dicitur ad substantiam eoz ostendat, ambo simul dicuntur. Si hec ita sunt, iam qz nec pater est deus sine filio, nec filius deus sine patre, i. non ita dr: pater deus quasi filius non sit deus, sed ambo sit deus, etia z vnus deus. Quocirca quicquid scdm substantiam vt eternitatem de eis dici potest, ambo simul sunt. Quis de filio dicitur deus de deo, lumē de lumine, ambo simul lumen, sed no pater deus de deo, nec lumē de lumine, sed filius deus de deo, z lumē de lumine, ambo si semper sit deus vnus, z vnum lumen. Sic etia z de alio appellationibus qz scdm substantiam dicuntur, i. qz si ambo sunt dici debet, vt omnia potens, magnus, bonus, eternus etc, qz ad se dicuntur. Ad si ita est, hoc solum de eis dici non potest, illud de illo, quod sit ambo sunt: sicut verbū de vero bo dici non potest, qz non simul ambo verbum, sed solus filius. Hec imago de imagine, qz no simul ambo imago, sed solus filius. Hec filius de filio, qz no simul ambo filius. Hec pater de patre, qz non simul ambo pater. Et ideo qz euangelista ait: Et verbum erat apud deum: malum est vt sic intelligatur, qz vbi qd solus est filius, erat apud deum, qd no solus est pater, sed pater z filius simul deus. In quo pfecte intelligitur, quod non pcedit genitio: illud quod genuit, z quod ipse in euangelio ait: ego z pater vni sumus. Vnum sumus at, i. quod ille, hoc ego scdm essentiam, non secundum lumen. Et dicimus, lumen de lumine, no duo lumina intelligenda sunt, vel separatio luminis, sed ita intelligendum est, qz filius effulgētia erema luminis est eterni, figuratim quo sempiterna substantie sempiterna est imago.

Quod necessario discernendum sit quid

de deo substantialiter, vel quid relatiue dicitur. Cap. viii.

Templi gratia: Si quis quid sit Abrahā iuxta substantiam, rñ datur homo. Si quis de Abrahā am cor pater sit, relatiue rñ datur, qz filium habet Isaac. Si quis de Isaac cur sit filius, relatiue rñ datur, qz pater habet Abrahā. Vnus vero rō ad aliud aliqd refert. Et hec regula relationis in psonis sancte trinitatis, intelligēda est. Si inter rogatus fueris de deo cur dicat pater, relatiue rñ datur, qz habet filium, z ideo esse filium, qz habet patrem. Si de deo dicitur tibi fuerit, quō pater hoc ē qd filius, z filius hoc ē qd pater. Hinc scdm substantiam hoc est filius qd pater, z pr qd filius, qz vnus est deus z vna substantia pr z filius. Ad se em de substantia ter dicitur, ad patrem filium, vel filius ad patrem, relatiue dicit. Iuxta psona pphetate no ē pater qz filius, nec filius qz pater ē. Juxta substantie vnitare hoc ē pater qz filius, id ē, vnus deus omni potens. Quicquid ē ad se ipm dr: deus, z de singulari psona dr: pater z filio z spulanti, z simul de ipsa trinitate no plura licet, sed singulariter dicendū est. Quō qz pater non aliud ē deo esse, z aliud magnū esse, vel aliud esse z aliud bonū esse, s; hoc illi est z esse z magnū esse, et esse z bonū esse, ppter ea sicut no dicimus tres deos, nec tres essentias, sic no dicimus tres magnitudines, nec tres bonitates, sed vni deū, vna essentiam, z vnam magnitudinem, z vnam bonitatem.

Quod non sit maius aliquid, pater et filius et spiritus sanctus simul dicti, quā vna quelibet persona ex eis.

Cap. ix.

Quod si aliqui cepisset pr pater esse, vel filius filius, aut pater aliquid delineret pater esse, vt filius vnus delineret esse filius, pculdubio scdm accidens diceret pater vel filius. Ab his omni scis dubitatio ē crediti necessarii ē, qz pater plenus z pfectus est deus, filius plenus z pfectus est deus, spulanti plenus z pfectus est deus, no si tres dii pr z filius z spulanti, s; vnus deus plenus z pfectus est. Hec aliqd maius tres simul dicti, pr z filius z spulanti, qz eadē magnitudo ē in vnāquāqz psonā semel dicta, qz est in tribus psonis simul notatis. Ad ita dicimus in hoibus fieri posse. Abrahā plenus ho, Isaac plenus ho, Jacob plenus ho, z hi omnes vnus substantie qm ad humanā pmet naturā. Ad si hi tres vnus ho, s; tres oimodis hoies, z aliqd maius in tribus cognofcti, qz in qd vno eoz. Itē Abrahā vnus ho, no si tres psona in eo, sicut in vno deo tres sunt psona plene z pfecte, s; vna psona in Abrahā am sicut in vno solet bonitas esse.

Quod nihil secundum accidens in deo dicitur. Cap. x.

Ad deo aut nihil quidem scdm accidens dr, qz nihil in deo mutabile est: Hec tri omne quod de deo dr, scdm substantiam dr, vt in supioribus diximus. Quāuis enim dicitur pater ad filium, z filius ad patrem secundum aliquid, no est tri accidēs patri patrem esse, vel filio filium esse quia z ille temp pater, z ille temp filius, qz eternitas z incommutabilitas negat accidēs aliquid in deo in stabilitatem, quia omne accidēs secundum tempus vt ē vel non esse potest vel potuit, vel etiā poterit, quia pater nunqz non pater, z filius nunqz no filius, nec cepit vnquā pater esse pater, nec filius esse filius,

Quod si aliqui cepisset pater pater esse, vel filius filius esse, vel delineret esse qd erat, secundum accidens diceretur pater vel filius. Si vero qd dicit pater ad seipsum diceret non ad filium, z quod dicitur filius ad seipsum diceretur no ad patrem, secundum substantiam diceretur. Sed pater non dr: pater, nisi ex eo qd est filius, z filius non dr: filius, nisi ex eo qd habet patrem, no scdm substantiam, vt dicitur est in psonis, qz no quicqz eoz ad seipm, sed ad inuicē atqz alterutro ista dicunt, nec scdm accidens, quia z quod dicitur pater, z quod dicitur filius, eternum atqz incommutabile est eis.

Quod non sit diuersum in substantia patrem et filium dicere. Cap. xi.

Quāuis alius sit pater alius filius, no est tam diuerfa substantia patris z filii, qz hoc non secundum substantiam dicunt, sed secundum relatiue. Quod tamē relatiue no ē pater qz filius, accidens, qz non est mutabile, Et itaqz ratiue non est pater, vel solus filius, vel solus spulanti, qz est simul pr z filius z spulanti, nullo mo triplex id eisdem est deus, quia no est quo crescat illa pfectio secundum trinitatis. Pfectus autem siue pater, siue filius, siue spulanti, z pfectus deus pat z filius z spiritus sanctus, ideo trinitas potius quam triplex dicenda est.

Quelcūqz propria vnicuiqz persone in sancta trinitate. Cap. xii.

Abent itaqz singule in sancta trinitate persone aliquid proprium, quod inseparabiliter equalitate aliquam in se ostendat proprietatem. Pater solus pater, z filius solus filius, z spiritus sanctus solus est spiritus sanctus. Et pater, hoc habet proprium, quod er omnibus que sunt, solus est, qz ab alio non est, ac per hoc solus est in paternitate persona, non in deitate is essentia. Vngentis vero filius dei hoc habet proprium, quod er patre idem solo consubstantia ter, z coessentialiter genitus ē, z in hoc est persone sue proprietates. Spiritus sanctus itaqz hoc habet proprium, quod er patre z filio equaliter pcedit, z est ambo vnus spiritus emfāqz substantie, z eternitatis cum patre z filio. Sed hec tria vere etiam tria sunt, ineffabiliter qz tria, z essentialiter tria, habentia proprietates suas, z hec tria vni, z vere vnum, z hoc vnum tres. Sed no tres patres, nec tres filii, nec tres spiritus sancti, sed tres persone, vnus pater, vnus filius, vnus spiritus sanctus. Et hi tres, id est, pater z filius z spiritus sanctus, vnum sunt in natura, omnipotentia z eternitate. Sed hoc etiam argz etiam firmiter tenendum est, nihil in sancta trinitate ad se dicitur, plurali numero esse dicendum, quia simplex illa summa diuinitatis natura singulari numero designari debet non plurali, ac ideo nec tres deos, nec tres omnipotentēs, nec tres bonos, nec tres magnos, nec tres essentias, in deo dicere fas est. Cum enim personaliter alius sit pater, alius filius, alius spiritus sanctus, his tamen vnum est nature nomen quod dicitur deus, vel substantia, vel essentia, vel omnipotentia, vel alia multa qz substantia ter, non relatiue de deo dicuntur.

Quod quedam opa sancte trinitatis quibusdam personis proprie conueniunt. Cap. xiii.

Ad habitantem liquidem credere debemus, se ipsam sanctam trinitatem esse inseparabiliter substantiam, atque essentiam, inseparabiliterque

operari quicquid a singulis personis legimus operatum esse, quamvis certissimum sit primum esse solium qui dicitur, hoc est filius meus dilectus, in quo mihi complacuit, et filium esse solum super quem illa vox solius patris insonat, quando in Jordane secundum hominem baptizatus est, id est, unigenitus deus, qui carnem solus accepit, spiritum sanctum patris et filii solum esse, qui in specie columbe super eundem baptizatus ascendit de aqua descendit, et quinque gestimo die post resurrectionem Christi fideles in uno loco positos, in lingua igneae visionem adueniens replevit. Illam tamen verissime vocem, quia solus homo factus est unigenitus deus, et illam columbam in cuius specie spiritus sanctus super Christum descendit, illasque linguas igneas in quarum visione fideles uno loco constitutos replevit, opera esse totius sancte trinitatis, id est, unius dei, qui sicut in celis et in terra visibilia et invisibilia, verissime credendum est.

Quod sancta trinitas non sit separabilis natura nec in personis dicenda. Cap. xliij.

Deus ergo per immensitatem nature sue, totam creaturam suam et implet et continet, ac per hoc totum quicquid est, implet pater, totum filius, totum spiritus sanctus, quia pater et filius et spiritus sanctus naturaliter unus est deus. Inseparabilis igitur nature unitas, non potest separabilis habere personas. Hec vero summe trinitatis arcanum videtur unitatis natura, quae sola est et ubique tota, sicut ubique inseparabilem habet unitatem nature vel operis, sic separabilem non potest recipere personarum. Hominantur quidem ille persone aliquando singule, sed ita se voluit ipsa dei trinitas inseparabilem ostendere in personis, ut nullum ibi nomen sit in quolibet persona, quod ad aliam secundum relationem regulam non referatur, sicut pater ad filium, vel filius ad patrem, vel spiritus sanctus ad patrem, vel filium verissime refertur. Et vero nomina que substantiam vel potentiam vel essentiam dei significant, vel quicquid proprie ad se dicitur deus, omnibus personis equaliter conveniunt, ut deus magnus, bonus, eternus, omnipotens, et omnia que naturaliter de deo dicuntur. Non potest igitur dici aliquid nomen nature, quod sic patri convenire possit, ut aut filio aut spiritui sancto equaliter convenire nequeat. Dicitur enim pater naturaliter deus, sed naturaliter est deus et filius, naturaliter est deus et spiritus sanctus. Idcirco inseparabilis est sancta trinitas in personis sensu intelligenda, quibus in voce inseparabilia habeat nomina, quae pluraliter in nature sue nominibus nulla temus recipit. In hoc ostenditur personam non posse dividi in sancta trinitate, quae cuiuslibet persone nomen semper ad alteram respiciat personam. Si primum dicitur, filium ostendit. Si filium nominat, primum dicitur. Si spiritum sanctum appellat, aliquid esse spiritum necesse est intelligas, id est, primum. Et hoc regulariter tenere debemus, quod omnia nature divine nomina vel essentie, sicut in una persona singulariter, sic etiam in tribus semper singulariter merito dici debere. Si quod primum in talibus est exercitatus mysterium, summe trinitatis vox agat apertum, ut intelligat que dei sunt, non mecum querentes, quod ea scriptis que in sanctorum dictis doctorum legamus.

Quid sit inter unigenitum patrem, et quod filius eius solus sit genitus, spiritus sanctus nec genitus nec unigenitus. Cap. xv.

Sciendum est, quod non omnia idem est, patrem dicere unigenitum, quod et filium non unigenitum, nisi huius phibere eum dicit unigenitum, quia dicitur unigenitum, non quid sit, sed quid non sit ille de quo dicitur unigenitus, significatur. Pater itaque secundum affirmationem, unigenitus secundum negationem dicitur. Regatur itaque unigenitus esse eundem per quo hoc dicitur, nec tamen aliquid eum genitus significatur, dum dicitur unigenitus. Patrem itaque dum dicimus, significamus filium eum genitum, quod filius proprie dicitur genitus dicitur, quod patrem habet et eum genitum, sicut non inter patrem et filium divisius vel scissio, quod alter in altero est, sicut in euangelio legimus ipsum dominum dicentem: Ego in patre, et pater in me. Unus ab uno genitus, perfectus a perfecto, plenitudo divinitatis, in veris, nisi huius differens alter ab altero, quod vita a vita est, filius a patre, sicut ipse ait: Sicut pater habet vitam in semetipso, id est, tale genuit filium, qui vitam habet in semetipso. Spiritus siquidem sanctus nec unigenitus nec genitus alicubi dicitur, nisi unigenitus dicitur esse pater, duo patres in sancta trinitate intelligeret, aut si genitus diceret sicut filius, duo itidem filii in eadem essentiam esse sancta trinitate, quod tantummodo procedere de patre et filio salva fide dicitur. Mutum in de patre procedit in filium, et deus filium procedit ad sanctificandam creaturam, sicut quidam male intelligentes credendum esse putabant, sed simul de veris procedit, quod pater talem genuit filium, ut quem admodum de se, ita de illo quoque procedat spiritus sanctus.

Quomodo intelligenda sint locutiones predicamentorum de deo. Cap. xvi.

Decem genera sunt humane locutionis, quibus homines suos sensus solent inter se conferre, non de illis dico que grammaticas partes orationis vocant, sed de illis que philosophi grece cathegorias, latine predicamenta appellare solent, que ab eis sic nominantur, substantia, quantitas, qualitas, ad aliquid, quod genus locutionis relatum dicitur: item habitus, situs, tempus, locus, facere, pati. Hec sunt igitur cause locutionis nostre, aut enim de substantia cuiuslibet rei loquimur, vel quantitate, id est, magnitudine, aut etiam de qualitate, in qua genere locutionis, bonos dicimus qui boni sunt. Zur vero ad aliquid, id est, dum quomodo quibet inter se conferuntur, veris non dicitur, nisi servus intelligatur, nec iter servus, nisi respiciat ad dominum. Hec de habitu antimum, vel corporis: Zur de situ in quo consideratur stare, sedere, iacere. De loco et tempore, id est, quod in quo vel tempore fiat. Hec quoque quod facit, vel quod pariatur sepe loquimur nostra ostendit. Huius quoque omnibus modis solet scriptura de deo loqui. Si autem proprie, aliter translatum, inter relative: prope deus dicitur substantia una, summa et ineffabilis, que ipse deus est, cui nihil accidere videtur inesse poterit, que ipse est quod est, que spiritus immutabilis. Item deus magnus est, non alia magnitudine, nisi quod ipse magnus est et immensus. Magnitudo enim magnus est: que ipse eadem magnitudine, sed eo bonitate bonus est, que ipse est bonitas. Hec deo aliud esse, aliud magnum esse, aliud bonum esse, sed eo est magnus, et bonus. Ideo nec tres substantias, nec tres magnos, nec tres bonos de deo dicere fas est. Quod autem facere dicitur, de deo verissime dicitur, per que omnia facta sunt quod sunt, domino dicente: Pater meus visum modo operatur, et ego operor. Hec proprie in predicamentis superius nominatis de deo dicitur, si in de illo proprie aliquid dicitur homo potest. Relatiue itaque de deo dicitur pater et filius et spiritus sanctus, sicut supra abundanter docuimus: Situs vero et habitus, et loca et tempora, et pati, non

Joh. 14.

Joh. 5.

Joh. 5.

proprie, sed translatiue per similitudines dicitur in deo. Nam et sedere super Cherubim, dicitur quod ad situm, et ab humeris tanquam vestimentum amictus, quod ad habitum: et anni tui non deficient, quod ad tempus. Et si ascendero in celum, tu ibi es, quod ad locum pertinet. Dicitur et de deo: Penitent me possem fecisse, vel etiam laboribus sustinere. Hec enim aliquid deo pariter, quod tu ad eius substantiam prinet, quod deus est, quod incommutabilis et impassibilis substantia est, dum alie omnes substantie capiunt accidentia, quibus in eis fiat, vel magna, vel quantitasque mutatio, deo autem huiusmodi aliquid accidere non potest, ideo solo deo incommutabilis substantia, vel essentia quod deus est, cui perfectio ipse esse videtur essentie soli optime congruit illud nomen quod greci dicunt, onlatine, est, sicut apostolus ait: Non est in illo, est et non, sed est in illo, est. Et vero sublimitas huiusmodi arduae disputationis respiciat aliquantulum dictantem admonet, ut liberio sententia que deinde dicitur da sunt ingrediatur explanare.

C. Finis primilibri.

Index capituli libri.

- 1 Quod deus omni sit causa que sunt vt sint.
- 2 Quod deus super omnia sit.
- 3 Quod melius sit de deo equalia dicere quam similia.
- 4 De immensitate dei.
- 5 Quod creatur in celo magis habitare quam in terra.
- 6 Quis huiusmodi more scriptura de deo loquitur, nisi in mutationis in deo esse.
- 7 Quod ubique ubique sit totus potestate naturali.
- 8 Quod deus aliter in sanctis sit, aliter peccatoribus prelit.
- 9 De diuersitate eorum que sunt.
- 10 Quod quibus mirabilia facta est ununctio creaturis ad creaturam.
- 11 An anima christi plena habeat diuinitatis in cognitionem.
- 12 Si anima christi plenam habet diuinitatis cognitionem, quomodo dicitur in euangelio filium necire diem iudicii.
- 13 Quod unum opus sit patris et filii.
- 14 Quia per christum facta est, ipsum naturam non factum.
- 15 De eo quod sicut per est vita, ita est et filius.
- 16 Quod substantia diuinitatis, omni modo inuisibilis sit et incommensurabilis in sua natura.
- 17 Quod ille visiones que in veteri testamento patribus apparuisse leguntur, per angelicas administrationes fierent.
- 18 Quod de solo patre intelligendum quod dicitur, que facit mirabilia magna colus.
- 19 De unitate spiritus sancti cum patre et filio.
- 20 Quod nihil rationale debemus intelligere de spiritu sancto dum dicitur donum dei.
- 21 Cur idem spiritus bis ad christum datus sit.
- 22 Quis diuersa sint dona in sanctis, ab uno eodemque spiritu singulis singula dantur.

Preclarior in librum secundum.

Quis itaque sanctorum autoritas librorum hoc nobis uicium agit, ut recte de deo credamus, eiusque rationem amemus. Si mentis huiusmodi visio inualida est, ad percipiendum diuine maiestatis excellens lucem, nisi iustitie fides et dilectionis diuina dona gratia illius respiciendo, ad inpropterea diuina uox omnibus postulanda est gratia, ut in illis oculis cordis ad uidentium, que trinitas sit unus, et solus, et uerus

deus, et recte per filium et spiritum sanctum unius eiusdemque substantie dicat, intelligat, credat. Ad huiusmodi facratissimi me bismundo uisionem, nemo nisi per hunc mundato corde attingere poterit. Dicitur ipsa spiritus: Beati munda corde, quia ipsi dei uidebunt. Hec ubi uisionem non carnalibus aspectibus ostendit esse, sed pure mentis intuitu ostendit esse, secundum quod sancti spiritus gratia nostre mentis actem illustrare dignabit.

Quod deus omnium sit causa que sunt vt sint. Capitulum i.

Quomodo igitur que sunt vel fuerunt, vel futura sunt, causa est deus, et hominum dator: et creator. Et non est dicere, hoc esse ipsum quod sunt illa que sunt, ut essent dedit, nec aliquid creature partem esse substantie dedit, et cum ipse sit immutabilis mutabilia sine sua mutabilitate creatum. Ideo in illo primo laus dabitur, quem peracta pena mystica coram discipulis suis in laudem patris deus filius decantauit, non dixit fidelibus suis, ut unus sint nobiscum, sed unus sint in nobis, quia diuersa substantia est creatoris et creature. Hec certam dicitur: Ego et ipse unus sumus, quia uis per id quod ecclesie caput est, et corpus eius, ecclesia possit dicere. Ego et ipse unus sumus, sed unus, quia caput et corpus unus est christus, sed diuinitatem suam consubstantialem patri ostendens ait: Et sint unus sicut et nos unus sumus. Huiusmodi esse suos unus, sed in ipso, quia in seipsis non possunt dissociari ab inuicem per diuersas uoluntates. Cum enim sit facta trinitas unus et solus deus in substantia solus, in personis tria quedam cum multis uoluit esse, ea uoluit esse quod ille ipse est. Dum ea que uoluit esse, originem habet, illi quod est sine origine esse.

Quod deus super omnia sit. Cap. ij.

Quomodo supra omnem existentiam, supra omnem uitam, supra omnem intelligentiam credimus esse, illa est summa existentia, summa intelligentia, summa uita, ad omnia uita, omnia intelligentia, et omnia existentia. De enim idem ipsum est, et potentia, et substantia, et diuinitas, et hec omnia unum simplex.

Quod melius sit de deo equalia dicere quam similia. Cap. iij.

Dei filio doctor egregius beatus Paulus apostolus dicit: Cum esset in forma dei, non rapinam arbitratu esse esse equalis deo. Proinde melius esse uidetur equalitatem de diuinitate dicere personis quam similitudinem, quamquam utrunque inuenitur, quia uiaque libet substantia secundum quod substantia est, non est alia, ut sit similitudo ad aliam. Hec enim in sancta trinitate substantia substantie similes est, sed una et ipsa eadem substantia est, patris et filii et spiritus sancti. Hec substantie similes, sed una trium equaliter, nec pater filio prior, nec filius patre posterior, sicut spiritus uoluerunt. Nam Abraham et Isaac licet uerus sint substantie secundum humanitatem, tamen Abraham prior est tempore, et Isaac posterior, et tamen uisio similitudo substantie, tamen illa similitudo substantie in filio posterior est tempore, quod impium est in deo credere aliquid prius esse, vel posterior, quia non ex tempore deus cepit esse pater, sed sicut semper deus, ita semper pater, semper habens filium quem semel genuit ex sua equali et filii natura. Ad dicitur quoque dicitur, quod omne filium esse postest esse dissimilitudo, sicut duo boves quibus filius sint substantia, dissimiles tamen prius esse moribus. Ideo non

Mat. 5.

Joh. 17.

Jbid.

Phl. 2.

possunt recte per omnia equalis dicitur, et sunt due substantie in eis diuine, vniuersales in sua substantia plenus homo, in parte vero in filio et spiritu sancto non est similis substantia substantie, sed vna equalis per omnia, et ideo hominibus, id est, vniuersi substantie, non similis substantie, sicut et heretici voluerunt.

De immensitate dei, Cap. iij.
Quod in natura creatura est, creatura est dei, cuius omnipotentia ea gubernat regit et impler q̄ creatur. Nec ideo deus omnia imple redicimus vt cum contineat, sed vt ipsa potius contineatur ab eo. Nec particulariter deo impler oia, nec vllatenus ira putandum est in omnibus esse deum, vt vnaqueq; res pro magnitudine portiois sue capiat eum, id est, maiora maius, et minima minus, dum sit potius totus in omnibus, siue omnia in ipso, cuius omnipotentia omnia includit, nec eua dendi potentiam eius q̄s aditum inuenire poterit. Quia enim eum non habet placatum, nequaquam desideratum. Immenitas diuine magnitudinis ista est, vt intelligamus eum intra omnia, sed non includi sum, extra omnia, sed non excludi, et ideo interior est vt omnia contineat, ideo exterior est vt includi scripta magnitudine sue immittat omnia pcludat. Per id ergo qd exterior est ostendit esse creator, p id vero qd interior gubernare omnia demonstrat. Ac ne ea q̄ creata sunt sine deo essent, deus intra oia e. Hec ne extra deum essent, deus exterior est vt omnia pcludat, et ab eo, non locali magnitudine, s; potestati presentia, q̄ vbiq; p̄sens est, et omnia illi presentia, quamuis quidam hoc intelligant, quidam vero non intelligant. Nam cecolof abens est, q̄s sit in sole et in luna presentia. Sed de talibus deo dicitur, nihil humani mens localis vel temporalis mutabilitatis fingere vel cogitare debet.

Quod credatur in celo magis habitare quam in terra, Cap. v.

Quod in domino oratio dicitur, Pater noster qui es in celis, vel quod in psalmis legitur, Ad te leuauit oculos meos q̄ habitas in celis, non corporaliter intelligendum est, sed spiritualiter, quia non spatio locorum continetur deus. Sunt autem ceteri excellentissima quidem mundi corpora, quia non possunt esse nisi in loco, sed si in celis tanquam in superioribus mundi partibus loci dei esse creditur, melioris meriti sunt aues, quarum vita est deo vicinior. Non autem scriptum est, prope est dominus excelsis hominibus aut eis qui in montibus habitant, sed scriptum est, prope est dominus obrutis corde, quod magis pertinet ad humilitatem. Sed quemadmodum terra appellatus est peccator, cum ei dictum est, Terra es et in terram ibis: sic celum iustus e contrario dicit potest, iustus enim dicitur, Templum dei sanctum est quod estis vos. Quapropter in templo suo habitat deus, quia scriptum est, Recte dicit q̄ es in celis, id est, in sanctis. Et acco modatissima ista similitudo est, vt spiritualiter tantum interesse videat inter iustos et peccatores, quantum corporaliter inter celum et terram. Cuius rei significande gratia, cum ad orationem istam, ad orientem conuertimur, vnde celi surgit et lumen oritur, non tanq̄ ibi habitat deus, q̄ si ceteras mundi partes deseruerit qui vbiq; p̄sens est, non locum sp̄satis, sed maiestatis potentia, s; vt ad morem animus ad naturam excellentior se querret, id est, ad deum q̄ est lumen vtriusq; illuminans oem hominem venientem in hunc mundum, cui hō ipm corpus suū qd terrenū est ad corpus excellentius, id est,

Mat. 6.
Pl. 124
Psal. 15.
Gen. 3.
I. Cor. 3.

ad corpus celeste quertit. Nam si celi istud corporeum qd oculis videmus intellexerimus esse habitacionem dei, transiit ad habitacionem dei, qd celi et terra transibunt. Deinde ante qd faceret deus sanctos vbi habitabat? Cui r̄s dedit, in se habitar. Ap̄ se habitabat, et apud se est deus, et in se manet. Sed ideo dicitur in celis habitare, q̄ maior agnitio e in celis illius summe maiestatis et essentie in angelis vel in sanctis aiaibus sanctos, q̄ in terra habitantibus sanctis, p̄p̄t grauitudine carnalis habitacionis, q̄ vt p̄mittit aiam ad pur̄ vitare, lumē euolare, sicut dicitur, Corpus qd corruptū aggrauat aiam, et deprim̄ ter. Sap̄. 9. rena inhabitatio sensum multa cogitant. Quia igitur exura erit aia hac mortali habitacione, et sereno redatur p̄petuo, tūc videbit facie ad facie, quod nūc per speculum in enigmate cōsiderat.

Quamuis humano more scriptura de deo loquat̄, nihil tamen in deo commutationis esse, Cap. vi.

Sanc̄e scribere ad cognoscendū deū nobis diuinitus p̄ sanctos doctores administrata, a tereno et humano sensu ad diuinum et celestē nos erigentes, vsq; ad ea verba descendunt quib; humana virtus cōsuetudo, ita vt etiam commotiones humane mentis et passionē vel affectiones deo describerent, sicut celare, irasci, penituisse, aliquid ex tempore velle vel nolle deum dicerent, que sunt humane mentis instabilitates, non diuine ferentis immutaciones, que semper idem est. Quod ergo do minum irasci dicitur, non est perturbare mentis motio, quia dei ira nō est passibilis sicut hominis. Gra sc̄ itaq; deus sine aliqua sue simplicitate nature passibilitate vel perturbatione, aut etiam immutacione. De eo nāq; dicitur, Tu autem domine virtutum es tranquillitate iudicas. Quod autem tranquillum est, nō est perturbatum. Sic etiā et humani corporis, et iterni, dicitur dñi sup̄ iustos, et aures ei⁹ in precibus eorum, dum omnimodis nihil tale vel corporale de deo mens humana putare debet, tamen clementer deus humane consilium infirmitati, vt quia eū sicut est nō possumus agnoscere, nostre locutionis more seipm nobis insinuari velle, q̄tenus ad ista per nos nos traheret, et dum descendēdē nos per pietatem nostre infirmitati, ascendamus nos per intelligentie puritatem ad illum secundum sue donum gratie.

Quod deus vbiq; sit totus potestatem naturali, Cap. vij.

Hec maxime intelligere debemus sancte trinitatis vnam eandemq; naturam ita totum implere, vt non sit aliquid vbi non sit, sicut acutissime quendam christianum philosopho in interrogat̄ vbi esset deus, respondisse fert, Dic tu prius o philosopho, vbi non sit. Nota itaq; diuinitas vbiq; tota est, et nullo cōtinet loco, q̄ non est localitas deus. Nota sc̄ in sp̄sibus et corporalibus singulis, et tota simul in omnibus creatur, sed deus gratia loquimur qua, se gratuito munere misericordie sue saluandis hominibus p̄bet, sed deus quia deus omnia que fecit et impler et cōtinere, scdm̄ q̄ dicitur, Celum et terram ego impleo, et scdm̄ quā ip̄s deo beatus Dauid dicit, Quo ibo a sp̄i tuo et q̄ a facie tua fugia? Et de christo q̄ sapientia dei dicit, At tingit a fine vsq; ad finē foris, et disponit oia sicut ter. De sp̄i q̄s sancto scriptura facta sic loq̄t, Quia sp̄s dñi repleuit orbem terrarū. Trinitas itaq; que est deus vnus, verus et bonus, eternus, incommu-

Mat. 24.
Sap̄. 9.
I. Cor. 13.
Sap̄. 12.
Ps. 118.
Pl. 133
Sap̄. 17.
Ps. 118.
Sap̄. 17.
Sap̄. 17.

bilis, vbiq; tota est secundum immensitatem atq; omnipotentiam naturalem, quamuis non in omnibus inhabitet secundum gratie largitatem.

Quod de aliter in sanctis sit, aliter peccatores vbiq; p̄sentit, Cap. viij.

Deus ergo natura bonis p̄p̄inquat et gratia, natura et eos facit hoies, gra, q̄ eisdē pctō res iustificat. Natura, q̄ eos facit ex hominibus nasci. Gratia, q̄ dat eis p̄sente filios dei fieri. Natura, q̄ facit vt viuat. Gratia, q̄ facit vt sobrie et iuste et pie viuat. Natura, q̄ eos facit in hoc mundo paruo tpe manere. Gratia, q̄ eos facit in celo sine fine regnare. In malis vero sola est dei immensitas atq; omnipotentia naturalis, q̄ eos facit esse, viuere atq; sentire, rōnales esse, libere q̄s voluntate habere arbitriū, s; libere non liberari. Liberū em arbitriū manet etiā nūc in hominibus p̄ natura, q̄ in quibus voluerit deus digna s; liberare p̄ gratiam, ne mala habeant voluntate. Et q̄ em p̄mus hō libero arbitrio veniūdas eius s; sub pctō, ideo mala cepit et libertas hoies, q̄ ipsi libero arbitrio ablatis esse bonitas voluntatis, quam exinde nemo a seipso habere potuit, nisi gratia diuine misericordie adiutus habuisset, sine cui⁹ adiutorio libere arbitriū, nec conuerti potest ad deum, nec p̄ficere in deū. Huius credere debemus, et gratia dei et libere arbitriū hominis. Si q̄ non est dei gratia, quod saluati mundus? Et si nō est liberum arbitrium, quomodo iudicabit mundus?

De diuersitate eorum que sunt, Cap. ix.

Quod ad est, aut semper fuit et non esse cepit, aut nō semper fuit, et esse cepit. Quod itaq; non cepit esse semper fuit, solus de⁹ e pr̄ et filius et sp̄s sanctus. Quod vbi esse cepit, ois est creatura, ideo in rebus naturis hec duo sūt natura, id est, creator et creatura. Sed qd semper fuit et semper est, aut ingentium est, aut gentium, aut nec ingentium nec gentium, sunt hec tria eterniter tria. Quod ingentium est, pater est solus, q̄ a nullo esse habet quod est, nisi a seipso. Quod gentium est, filius est, cui a patre esse esse quod est. Quod vbi esse habet quod est, nec gentium, spiritus sanctus est, cui esse a patre et filio p̄cedere, et hec tria trinitas est vera consubstantialis et coeterna. Quia igitur aliud est genuisse q̄ natum esse, aliud est procedere q̄ genuisse vel natum esse, manifestum est, quomodo alius est pater, alius filius, alius sp̄s sanctus. Trinitas itaq; ad personas patris et filii et spiritus sancti refert, vniuersas ad naturam eterne deitatis pertinet. Porro plurima in eis que facta sunt, et qd ex tpe cepit, distant inueniri esse. Nam qdam ex eis sunt sp̄salia, qdam vbi videntur. Quiddā itaq; in eis factū dicitur et non natū, vt celum, terra et multa in creaturis. Quiddā vbi factū dicitur et natum sed insensibiliter, vt arbores et herbe de terra. Quiddā est factū natūq; sensibiliter, vt homines et animalia. Aliqd etiam factū est et natū et renatum, vt homo factus a deo, natus a parentibus, tena sc̄ gra a dei in ministerio baptisimatis. Que regene ratio in sole hoie inuenit, s; nō in omni. Quiddā vbi in hōis q̄ facta sunt rōnale est et mortale, vt idem hō, sed hoc in solo hoie et in omni reperit. Quiddā vero rōnale trī est, nō mortale, vt angelus, qd similitudine in sola angelica natura inuenit, et in oi. Sed ex his, id est, angelis qdam sunt eternitatis, qd a eteris nati sunt sc̄tētia de hoibus, qd a sunt penales, p̄ter merita sc̄tētia, qd a hois angelis q̄ sunt seruauerunt p̄cipari, beati eternitatis erūt p̄ gratiam dei. S; he diuersitates creaturarū et commutabilitates

ab vno solo et incommutabiliter deo create sunt, quia omnia que sunt in celo et in terra, absq; vlla dubitacione sicut voluit fecit. Hoc quoq; sc̄dum est, quod omnio substantia que deus non est, creatura est, et q̄ creatura non est, deus est.

Quod quodam mirabilis facta est coniuinctio creatoris ad creaturā, Cap. x.

Iter haz sc̄litate creaturarū mirabilem et spe ciosam varietatē, ex qua pulcherrima vniuersitas formatā cōstat rex, de q̄ dicitur. Et erat omnia valde bona, bona vero que a bono condita sunt creatoris, sed nō sic bona sicut creator q̄ solus est summus et incommutabilis bonum, homo solus ad imaginem et similitudinem conditus creator; cō legitur, et felicissimus hosti q̄ paradisi dicitur habitator constitutus, vniuersi tantūmodo epulis prohibiti sunt, q̄tenus tantum facultis obseruatione mandati, celestem mereretur beatitudinem, sed inuisitā vniuersi angeli de beatitudine sua bono mandati transgressores effectus est, atq; in huius exiliis, sicut comminat⁹ est ei creator, in erummosam delectus est miseriam, et penali mortis conditione multatus. Sed miratissima creator nolens facturū imaginis sue eternaliter perire, misit filium suum vniuersum deum, p̄ quem creauit hominem, vt p̄ eundem redimeret, per que creatus est, q̄ carnem ex virgine afflumen ita humane nature adunatus est, vt id est hō q̄ deus est, et deus q̄ hō, quia talis erat illa susceptio q̄ deum hominem faceret et hoie deū, nec vlla est in hac diuinitas p̄iunctio nature naturarū, id est, diuinitatis atq; humanitatis p̄sonalis separatio. Ergo q̄ forma dei accepit formā serui, vtrūq; deus, et vtrūq; hō, s; vtrūq; deus, propter accipiemē deū, vtrūq; aut hō, propter accipiemē hoie, nō trī illa susceptione aliter cōm aliter eorū vniuersum est atq; mutari. Acc diuinitas quippe in creaturā mutata est, vt desisteret esse diuinitas, nec creatura, in diuinitatem, vt desisteret esse creatura, vniuersi hōi miraculis claruit, aliud succubuit iniuriis, s; nullaten⁹ alit⁹ fuit q̄ miraculis claruit, alius q̄ iniuriis fatigatus est, s; vnus atq; idem in forma dei, substancialis patri, in forma serui substancialis matri, et aia et carne plenus hō.

Utrum anima christi plena habeat diuinitatis sue cognitionem, Cap. xi.

Considerent plane et indubitanter dicimus de sanctis angelis atq; hominibus sanctis, quorū quibus quilibet per adoptionis gratiam munus patris deus dicitur, nulla ratione deus angelorum vel deus factorum naturarū dici potest, sicut de christo dicitur. Et ad orientem cum omnes angelus dei, et omnia subiecit, nihil dimisit non subiecit. Quomodo autem quilibet deus diuine habitacionis gratia p̄cipuus esset, nullus tamen eorum in vniuersum diuinitate personam electus est, nisi christus deus et homo. Anima quippe et caro christi cum vbi vnus est christus et vnus p̄sentis. Per quod vero durum est, et a firmitate videt penitus alienum, vt dicamus animam christi non plenam sue deitatis habere notitiam, cum qua naturaliter vnā credit habere personam. Unde Johannes baptista christo singulariter, ac fine mensura daram spiritus largitatur dicit: Hō enim ad mēsuram daram deus spiritum, hō minibus ad mēsuram dar, vnus filio ad mēsuram non dedit, q̄ omnio plenitudo diuinitatis in eo habitabat. Ipse est enim q̄ dar sanctis, ipse e q̄ accipit, et q̄ potēs est ad mēsuram dare, ideo non potuit ad mēsuram accipere. In forma em dei manēs ip̄s dar,

Gen. 1.
Sap̄. 17.
Psal. 8.
Ioban. 3.
Psal. 45.

formam serui accipiens spiritum accepit, ipm enim quem ad mensuram daturum accepit. Ad mansuram quippe dat multa filius, sed non ad mensuram accepit qui vnus est filius, quia sic est homo natus ralter verus, vt idem sit naturalis etia deus verus. In Chyristo aut secundum catholicos fidei veritate in vnitate persone simul e deitate fatemur, et anima rrationalem e carnem in quo rramen deitatis ipm accipere non potuit, quia secundum deitatem pater z filius z ipm sanctus vnus est deus. Non ergo potuit ipm sanctum diuinitas filii accipere, cum ipse spiritus sanctus sic pcedat a filio, sic pcedat a patre, et sic datur a filio sicut datur a patre. Restat itaqz vt anima Chyristi spiritum accepit, que tamen no ad mensuram accepit, quia totum accepit vbi em mēsurā dicitur esse, plenitudo pfectiois, z pfectio plenitudinis inuenitur, p quam etiam plenitudinem diuine cognitionis habere manifestum est. In quantum enim cultus sancto vnus est, tantum cognitio diuinitatis accipit ab eo, non enim estimandum est anime Chyristi in aliquo plenam diuinitatis deesse notitiam, cuius vnus est persona cum verbo, quā sic sapientia suscipit, vt cum ipsa diuinitate sua, vna sit in trinitate persona, id est, Chyristus crucifixus, quem dei virtutem, deique sapientiam Paulus apostolus predicat.

I. Cor. I.

Si anima Chyristi plenam habeat diuinitatis cognitionem, quomodo dicitur in euāgelio filium nescire deitē iudicij. Cap. xij.

Deu. 13.

Scripturis sanctis genosus est locutiois, quod apud grammaticos metonymia dicitur, id est dum per efficientem de designat id quod efficit. Hoc enim genere locutionis deus nescire dicitur, quia nescientes facit, etiam z scire deus dicitur, quia scientes facit, sicut scriptum est. Tentat vos dominus deus vester, vt sciat id diligat eum. Non enim sic intelligendum est quasi deo nesciat si diligant eū, de quibus hoc dicitur, sed vt ipsi sciant quom in domino dilectione pfererint, qd nisi in tentationibus accidit non plene ab hominibus agnoscutur, et istum tentat p eo positum est q tentari sinat. Sic cum dicitur nescire deum, aut pro eo dicitur qd approbat, sicut impius dicitur esse, nescio vos, aut pro eo quod vnus reditor nescientes facit, siue etiam p eo quod non est tempus sciendi, sicut in euāgelio dicit: De die z hora nemo scit, neqz angeli in celo, neqz filius nisi pater. Hoc enim genere locutionis nescire dicitur filius, quia nescientes fecit quod vnus ille fuit nescire, id est, quod non ita sciebat vt eos scire fecisset, qz vnus ille fuit dicit iudicij nescire qz scire, vt temp parati eēt z vigilātes, dū q hora dicitur dñi qsi ventur, paratos inueniret eos.

Mat. 25. Mar. 13.

Quod vnus sit opus patris et filij.

Cap. xij.

Johā. I. Johā. 5.

Operatur enim pater per filium p quem fecit omnia, z semper operatur, sicut dicitur est: Omnia p ipm facta sunt. Item pater meus vnus modo opatur, z ego operor, non diuinitate vnus opus designans, qz opus patris z filij, sed proprietatem psonarum ostendens. Itaqz itaqz opatio dei, id est, sancte trinitatis, voluntas est dei, z voluntas dei simpliciter, z semper in reque beatitudinis. Nec alit id est deo opari, aliquid velle, sed idem est illi velle z opari, quia voluntas dei effectus ē potētia, nec deo aliud esse aliud velle, sed vnus atqz idem, z hoc totum simpliciter, totum vnitas, totum trinitas, homo vnus, qz esse quod substantiale est, vnus est in patre

z filio z spiritu sancto, z horz vna actio est sicut vna voluntas. Fuerunt em omnia ab eterno in deo, operatione autem, id est, virtute dei q est filius, apparuerunt omnia z facta sunt sicut voluit, z quando voluit, z quomodo voluit qui fecit omnia, sed non ille factus p quem facta sunt omnia. Hatus est ergo filius dei eterno eternus, de deo deo, de lumine lumine, sicut sempiternus diximus z temp dicemus.

Omnia per Chyristum facta esse, ipsum natum non factum. Cap. xij.

In principio fecit deus celum z terram, id est, in Chyristo fecit deus qui est filius dei, q est verbum dei, qui est virtus z sapientia dei, sicut in psalm. dicitur: Omnia in sapientia fecisti. Sed ipse idem filius ante omnia temp est z sp deus, z sp in deo, idcirco homouision pater z filius. Ideo quo qd filius dicitur z est, genitus est non factus. Quāuis apostolus dixisset, qui factus est sapientia nobis a deo, non quod factus sit in substantia sua vt esset, sed effectus est, vt dominus esset omnium q facta sunt, dum fuerunt q bus dominus esset. Creaturas ergo fecit deus p filium, non filium fecit p quem fecit omnia, sed genuit de substantia sua equalē sibi, natus est ergo Chyristus non factus. Abicit ergo dicitur quom factus est, post primam gratiam nem dicit, q eterna est, z vna est, sancta z ineffabilis. Legitur in Actibus apostolor: Terrissime igit sciat dominus Israel, qa hunc Chyristus deus fecit, quem vos suspendistis in cruce. Itaqz dicitur: Qui factus est ex muliere. Et euāgelista: Verbum caro factum est. Itaqz omnia non in eis existentia vt substantiam, sed in actus z in ministracione ei potētie, atqz virtutis dicitur. Itaqz apostolus ait Chyristi dei virtutem, z dei sapientiam, non ita intelligendū est, quod pater dici non possit virtus vel sapientia, sicut dici non potest filius vel verbum, qz hec relatiua sunt nomina, sicut superius dicitur est, illa vero, id est, virtus z sapientia, substantia sua. Ideo pater pater z sapientia, filius virtus z sapientia, z spiritus sanctus virtus z sapientia, non tamen tres virtutes nec tres sapientie, sed vna virtus z vna sapientia, pater z filius z ipm sanctus. Sicut vna substantia, z vna omnipotentia, z alia q de substantia diuinitatis dicunt, z ita intelligat filius sapientia pater, quod dicitur lumen pater, id est, vt quod modum lumen de lumine z vtrumqz lumen, sic intelligat sapientia de sapientia z vtrumqz vna sapientia, qa in illa simplicitate diuine nature, non aliud sapere qz esse, nec alit id esse qz posse, nec aliud esse posse qz videre. Eadem ibi sapientia que essentia, eadem est potētia que essentia, eadem vita que et essentia. Et hec omnia vnus z vnus deus.

Psalm. 103. I. Cor. I.

Actu. 2. Gal. 4. Johā. I.

I. Cor. I.

De eo, quod sicut pater est vita, ita est et filius. Cap. xv.

Sicut pater viuificat, sic z filius qz vnus viuificat, non tamen alios vel aliter pater, z alios vt aliter filius, sed eos quidem quos pater viuificat, viuificat z filius similiter, nec ipm vnus ab hac viuificatione scernendus est, qa vnus vnus est pater z filius z spiritus sanctus, sicut vna substantia atqz essentia. Sicut enim pater viuens vita est, ita z filius vita. Idcirco ergo pater vita, manet z filius vita. Pater vita in semetipso non ab alio, filius vita in semetipso, sed a pte, q cum talem genuit vt vita haberet in semetipso. Dicitum quippe est, sicut ipse filius ait: Sicut pater habet vitam in semetipso, sic dedit z filio vitam habere, in semetipso, id est, genuit filium vitam in semetipso habentem, hoc solum

Johā. 5.

Johā. 6.

Johā. 6. Johā. 5.

intere est, quod pater vita est non nascēdo, filius vita est nascēdo. Pater de nullo patre, filius de deo patre. Pater propter filium pater est, filius vero z quod filius est, propter patrem est, z qd ē a patre est, z a vi ta vita est. Pater qui est vita in semetipso, genuit filium qui est vita in semetipso. Ideo z ipse filius ait: Sicut vnus pater z ego vnus propter patrem, nō ita dicitur est, qm in seipso filius ppriam non haberet vitam, sed participacione patris vite vitam haberet, sicut oculus carnalis participacione lucis alterius lucem accipit, qd non haberet in seipso nisi aliud em tuasset, sed ita itaqz talis a patre genitus est filius, q in seipso viuere. Sicut pater non est indigēs vita, sic z filius nō indigēs alterius vite. Est pater vita, z filius vita, vt qd vna vita non due, qz vnus deus non duo dicit in hac vero vita viuere mundus, z vt vnus qd vbi obediēti hinc vite, vbi z pater ait: Tu verba vite eterne habes, id est, qui tibi obediēti, vitam eternā habebit, z ipse dominus: Amen dico vobis, quia venit hora, z nunc est quando mori tu audient vocem filij dei, z qui audierint viuēti. Quid est enim audient, nisi obediēti, id est, obediēti rnt: Quāntum enim pertinet ad auris auditū, non omnes q audient viuēti. Multi enim audiunt z nō credunt, vel non faciunt quod credunt. Audiendo z non credendo non obediunt. Non obediendo non viuēti. Itaqz qd audient, nisi est aliud q obediēti, qui ergo obediēti, viuēti.

Quod substantia diuinitatis omnimodo inuisibilis sit et incomprehensibilis in sua natura. Cap. xvi.

Sicut igitur immutabilis est omnino deus, ita z inuisibilis est in natura magnitudinis sue, qz vnus multoties legatur, q apparisset deo qui libet in veteri testamento parum, sed apparuit qui bus voluerat p subiectam creaturam in qua voluerat rapere, z quomodo voluit, sed nullatenus a quo libet vnus est in substantia diuinitatis sue, q omnino inuisibilis z incomprehensibilis. Quod beatissimus z magnus propheta idoyes intelligens, ait deo, cum quo vt amicus ad amicum, facie ad faciem locutus esse dicitur: Si inueni gratiam ante te, ostēde mihi temetipm. Si itaqz eius naturam substantia qz pspiceret, nullatenus diceret ostēde mihi temetipm: Ipi ergo apparuit deus in ea pte q voluerat, non ite apertam apparuit illi in natura ppria, quā idoyes videre cupiebat manifeste. Prouerit vtrqz qd corporaliter videbat quodcumqz videbat, z veram visionē dei spiritualiter requirebat. Locutio quippe illa que fiebat in vocibus, sic modificabatur, itaqz esset amicus loquentis ad amicum. Confirmat hō euāgelista, dicit esse naturam omnimodis inuisibilem, vbi ait: Deum nemo vidit vnquam, quia plenitudinē diuinitatis que in deo ē, nemo oculis vidit, nemo mente comprehendit, nec etiam angelice nature comprehendens vnus est deus, qz de incomprensibilis dicit, sed secundum mensuram donacionis dei, ita deū vel angelū vel anime sanctorum intelligunt. Pōtinde qz vnus vnus ad equalitatem angelicā humanā pōtēti restitucionē natura psciat, z ad oremplādū dei gloriāficatā purgatur, videtur tū eius essentia plene nō valet, itz vnusqz factor ad sue sufficientiā beatitudinis manifestabit gloria eius.

Exod. 33.

I. Jo. 4.

Quod ille visiones que in veteri testamēto patribus apparuisse leguntur, per angelicas administraciones fierent. Cap. xvii.

Quod hō omnia q patribus visa sunt, pgnis tempozibus vel locis, scdm dispensacionem dei, p angelicas essent administraciones, ap tissime exitus mundi doctor, q in tertium raptus celū, audire meruit, qdam arcana mysterioz dei hō ba ostēdit, vbi ait: Hō omnes sunt administraciones spūs, in administracionem missi propt eos q hereditatem capium salutis: Hō omnes intelligi, illa nō oia solum p angelos facta, sed etiam propter nos facta, q in visionibus leguntur figuracionibus, z paulo post: Stetit sermo p angelos dicitur, factus est firmus, oia q data sunt vel dicta populo pnot, per angelos ministrata esse ostēdit, nostre vero salutis oigine et plenitudinem per ipsum dei filium mor in sequenti bus eiusdem epistole verbis ministratam esse demonstrat: Et beatus Stephanus pnot artz, an gelum idoyi locutum esse in flamma ignis asseruit in disputacione quam habuit contra lapidatores suos, dum in eadem visione dicit dominum apparuisse illi idoyi, apparuerunt vero angeli, z locuti sunt in psona illius qui eos dixerat. Sed qd p: Cur scriptura non dicat, apparuit angelus, vel locutus ē angelus cultus patrum: Quāuis quidem pnot verba referat iudicis, non scribitur in gestis, pnot dicit vel fecit, sed iudex dicit vel fecit. Quāpropter probabili ratione potest, patribus nostris an incarnationem Chyristi sub persona domini apparuisse, vel locutus esse angelos. Hec illos etia in sua apparuisse substantia credendum est, sed in subiecta creatura, que ab illa tempore oportuno assum pra est ad ministracionem officij sui. Sicut anima hominis inuisibilis est, ita etiam angelicam carnalibus oculis naturā inuisibilem esse certissimū est.

Hebr. 1.

Actu. 7.

Non de solo patre intelligendum, quod dicitur, qui facit mirabilia magna solus. Cap. xvij.

Itaqz in scriptura sancta legitur, solus deus, non de vnaculibet persona in sancta trinitate intelligendum est, sed de tota sancta trinitate, q equiter operat omnia quecumqz opanda esse iudicat. Unde quod in psalm. dicitur: Qui facit mirabilia magna solus, qui fecit luminaria sol, non de solo patre, sicut aduersarij volunt, intelligitur dicitur, sed de tota sancta trinitate, que est vnus solus deus. Similiter de patre solus est intelligendum, quod apostolus ait: Beatus z solus potens, rex regum z dominus dominantium, qui solus habet immortalitatem, z lucem habet inaccessibilem, quem nemo hominum vidit, nec videre potest. In quibus verbis nec pater proprie nominatus est, nec filius, nec spiritus sanctus, sed absolute beatus z solus potens, quod est vnus solus, beatus, potens, inuisibilis, verus deus ipa trinitas, q equaliter beata est, equaliter potens, immo omnipotēs, etiam z vnipotens, quia vna potētia est totius sancte trinitatis. Hec enim, quia ipse filius alibi loquens voce patris dicit: Ipse est filius sapientia dei, qui ait: qz vnus celli circūūi sola, separauit a se patrem, qz magis ergo non est necesse, vt tantummodo de pte pater filium vel spiritum sanctum intelligatur qd dicitur est, solus habet immortalitatem, z lucem habet inaccessibilem.

Ps. 135.

I. I. 6.

De vnitate spiritus sancti cum patre et filio. Cap. xix.

Spiritus itaqz sanctus sicut pater z filius plenus est deus z pfectus, immo vnus deus cum pte z filio, atqz vna substantia sicut supra memorauimus, qm ipse est ipm sanctus, qui in scriptu

Eccl. 24.

re dicitur spūs dei vel spūs Chriſti, ſiue ſpūs p̄ris, ſiue ſpūs paracliti, etiam z ſpūs veritatis, necnon ſpūs vite, qui a patre z filio equaliter p̄cedit, z cum patre z filio equaliter adoratur, q̄ equaliter eſt deus. Totus pariter, z totus filii ſpūs, qui vnus naturaliter ſpūs eſt z patris z filii. P̄ om̄em de totus de patre p̄cedit z totus de filio, totus in patre manet, z totus in filio, q̄ ſic manet vt p̄cedat, ſic p̄cedit vt maneat. Et naturaliter h̄c habet cum patre z filio vnitatis plenitudinem z plenitudinis vnitatis, vt totū patrem habeat totūq̄ filii, ipſe quoq̄ totū habeat a patre, totus habeat a filio. Qui etiam a patre z filio eſt datus, immo z a ſe ipſo datur, ſicut filius de eodicit: Spiritus vbi vult ſpirat. Ipſe in p̄phetis locutus eſt: Per ipſum apoſtoli ſine timore ſeculari potēſtati reſtimoniū p̄ferebant de Chriſto, q̄ ipſe loq̄batur in illis, ſicut ipſe dominus ait: Non eſt vobis q̄ loquimini, ſz ſpūs patris veſtri qui loquitur in vobis. In ipſo eſt om̄es fideles remiſſio peccatorū conſequunt, ſiue in baptiſmo, ſiue in penitētia. Ipſe charitas dicitur, quāuis pater z filius ſit charitas, ſicut z filius ſapientia dei dicitur, quāuis pater z ſpūs ſanctus ſapientia. Ipſe paraclitus, id eſt, ſolator dicitur, q̄ reuera dū dona ſacrorū diſtribuit, ſolatioē aie p̄bet, p̄ quā diffundit in cordib⁹ noſtris dei charitas, p̄ quā nos tota inhabitat trinitas. Quocirca rectiſſime ſpūs ſanctus cū ſit deus, vocat etiam donū dei. Quod donum proprie quid niſi charitas intelligitur, q̄ p̄ducit ad deū, z ſine q̄ ſubet z alia ſtrus boni operis non perducit ad deum.

Johā. 3.

Mat. 10.

Roma. 5.

Quod nihil temporale debemus intelligere de ſpirituſancto, dum dicitur donum dei. Cap. 11. Hec vobis donum dei q̄ eſt ſpūs ſanctus, coeſternum eſt z ſubſtantiale donatorū, q̄ donū donabile fieri poterit, q̄uis nō ſit cui donetur. Id eſt donū, id eſt ſpūs ſanctus, non ex tpe ſed ab eternitate p̄cedit. Sed q̄ ſic p̄cedebat vt eſſet donabile, ſz donū erat z aſq̄ eſſet cui daret. Aliter eſſi intelligit cū dicitur donū, aliter cum dicit donatū. Nam donum poteſt eſſe z aſq̄ def, donatum autē niſi cui daretur fuerit, nullo mō dicit poteſt. Et h̄c itaq̄ donum dei, occultum ſuit ab eterno in patre z filio, manifeſtandum oportuno tpe, dum eſſent q̄ bus manifeſtari deberet. Et hoc donū, id eſt, ſpūs ſanctus, in eadem vnitatis ſubſtantie z equalitate cum patre z filio z ſiſt, ſiue enim ſit vnitatis amplexus, ſiue ſanctitas, ſiue charitas, ſiue ideo vnitatis quia charitas, z ideo charitas quia ſanctitas, ne q̄ eſt minor eſt in aliquo illis ex quibus p̄cedit. Et h̄c eſt ſumma charitas, qua genitus a gignente diligitur, genitorūq̄ ſum diligit, z ideo non amplius q̄ tria ſunt, vnus diligens eum qui de illo eſt, z vnus diligens eum a quo eſt, z ipſa dilectio, de qua dicitur, quia de⁹ charitas eſt. Et hec ſumma ineffabilis trinitas, non vnus dei dicitur debet, ſed vnus deus.

Cur idem ſpiritus bis a Chriſto datus ſit. Cap. 11.

Itaq̄ dubitatione ideo ſpirituſanctus bis datus eſt, vt commendarentur duo p̄cepta charitatis. Vno etiam ſunt p̄cepta, ſed vna eſt charitas, ſicut etiam vnus ſpūs z duo data, nec alia charitas diligit proximum, q̄ illa q̄ diligit deum. In terra datur ſpiritus, vt diligatur proximus, de celo def, vt diligat deus. Vnus ſi aliud deus, aliud proximus, ſi vna charitate diligitur eſt deus z proximus, dum plus ſe ipſo deū, proximum vt ſeipſum amat: quod. In terra Chriſtus dedit ſpirituſanctum, ſed de celo eſt quod dedit, ille enim dedit q̄ de celo deſcendit, hic inuenti cui daret, fed inde attrulit quod daret. Sed iſta charitas non teſneſ, niſi in vnitatis eccleſie Chriſti, nec illam habet quæ diuidunt ab vnitare catholicæ pacis.

Quamuis diuerſa ſint dona in ſanctis, ab vno eodēq̄ ſpirituſancto ſingula dantur. Cap. 11.

Dona ſanctiſpūs membri eccleſie ſingillatim diuidunt, z ſingulis ſingula dona tribuunt. In Chriſto ſiquidē ſolo om̄ne plenitudo donoz, q̄ om̄is plenitudo diuinitatis in eo habitat. Unde plenus gratie z veritatis ab euangelizata p̄dicatur. In Chriſto ſancto om̄is gratia donoz exiſtit, ipſe eſt, put vult, gratiam donoz largitur. Altiſ datus ſermonem ſapientie, altiſ ſciētie, altiſ fidem, atq̄ ita vnicuiq̄ in virtute ſancti ſpūs, gratia tribuitur ſecundum voluntatem largitoris. Et in om̄ibus idem ſpūs habet, ſicut in p̄phetis vnus atq̄ idē locū eſt ſpūs. Ipſe etiā ineffabilia docet, q̄ p̄ferre humanis ſermo nō poteſt. Ipſe etiā dicit ab apoſtolo genitribus inenarrabilibus poſtulare p̄ nobis. Poſtulare plane dicitur, quia nos poſtulare facit ineffabili cordis gemitu. Sed non nunc vt quōdam, dona ſanctiſpūs ſunt in hominibus. Nam paucitia in populo Iſrael dona emicuerunt ſanctiſpūs ritus p̄ ſubbet ſigna, nunc autē in om̄i crederenti multitudine ſpirituſancti gr̄a diffundit ſecundū voluntatē diſtribuentis dei. Et hoc eſt q̄d in euāgelio dicitur: Non dū erat ſpūs datus, quia Jeſus nondum fuerat clarificat⁹. Sicut eſt vnus corpus mēbra diuerſa h̄nt officia, q̄ t̄ om̄ia vna op̄a aia z regit, diſtribuens vnicuiq̄ mēbro q̄d faciat, oculo, vt videat, manu vt op̄et, pedi, vt ambulat, auri, vt audiat: ſic ſpūs etiā diuerſa dona, fidelibus tanq̄ membris ad menſurā cuiq̄ p̄pam diſtribuit. Quamuis eſt z in om̄i fidelium multitudine diuerſe ſint donoz gratie, vnū tamē corpus eſt eccleſie p̄ vnū ſpūritum, vna charitatis compage cōglutinatū atq̄ conerctum. Qui ſpūs ſanctus mee humilitatis ſpūritum inſpirare dignetur, quid bene p̄s dicendum ſit de ineffabili Chriſti domini noſtri natiuitate, de q̄ p̄phetia ait: Gignationem etoz quæ enarrabit q̄ ab alio incipiendū eſſe exordio melius arbitror.

Johā. 1.

I. Co. 12.

Soma. 9.

Johā. 7.

Mat. 23.

Index capitulorum libri tertij.

- 1 De gratia dei q̄ dicitur homo factus eſt.
- 2 Ad commendationē eiūſdē, euangelizata Chriſti ſit ait plenus gratia z veritate.
- 3 Quomodo non ſit Chriſtus filius ſpūs ſancti, dum in ſymbolo dicitur, de ſpūs ſancto, z Maria virgine natus.
- 4 Quō intelligenda ſit filii miſſio a patre.
- 5 Quō miſſio ſpūs ſancti intelligenda ſit.
- 6 Cur ſolus pater miſſus non legatur.
- 7 Quare filius nunc equalis, nunc minor p̄ſe dicitur.
- 8 Quare null⁹ ſpūs ſanctus patre minor legatur.
- 9 Quod aliter intelligendum ſit, verbum caro factum eſt, atq̄ aliter verbum dei in quoſ libet ſanctum.
- 10 Quō nec pater, nec ſpūs ſanctus, ſed ſolus filius incarnatus ſit.

- 11 De eo q̄ verbum dei ſue carnis conceptione conceptus ſit in vtero virginis.
- 12 De mediatioe dei z hominum, homine Jeſu Chriſto.
- 13 De eo q̄ in Chriſto ſit nature diſtantia non p̄ſone, z in ſancta trinitate perſonarum z nō nature.
- 14 De Maria virgine z incarnatione Chriſti.
- 15 Quod cuiq̄ natus in Chriſto conueniat.
- 16 Quod diuinitas hominem quem aſſumpſit, null⁹ dimiſit.
- 17 De baptiſmo Chriſti, et quod om̄ia que gererantur in Chriſto, noſtre ſalutis cauſa geſta ſunt.
- 18 Quod deus pater quedam opera facit per filium ſibi cōtemporem in forma dei, quedam per eūdem filium in forma ſerui filium hominis.
- 19 De nouiſſimo ſeculi temporibus.
- 20 De reſurrectione copoz in nouiſſimo die.
- 21 De iuſto p̄mio z pena peccatorū.
- 22 De eterna beatitudine ſanctorū.

Pro cœmum libri tertij.

Uas enim creaturas rationales cōdidit creator, vna celeſte, altera terreſtre, z vtrāq̄ libere arbitrii poteſtate nobilitauit, vt volūtate aliter atq̄ beate p̄maneret. Sed q̄ p̄o, id eſt, angelica, nō in tota, pp̄ia delectatio poterit, ab amore ſummi bonitatis cōdens, in ſeipſam delapsa, ſui bonitatis facta eſt, erumofam atq̄ penale impietatis ſue erantem ex p̄a, p̄inde inuidia contra hominem inarditens, nec ceſſet h̄ beatitudinis ſedē poſideret. Incautem eum ad peccandum, efficiens eū ſue ſociū miſerie, q̄ quod dam ſolam ſibi eſſet, cū plurimis penas pati, vel etiā vt iniuria creatori ingereſt, ſi creatura ad imāginem ſuam condita, per dūo dignitatis ſue nomine, in eternū ignem ſue daretur impietatis. Quod pius conditor nō p̄ſuſus, miſeratus hominis, reformare eum volens ad p̄ſtine dignitatis nobilitatē, miſit vnicū filium ſuū hominem ſuſcipere, vt idē qui deus erat ex deo, eſſet homo ex homine, z immortalis haberet aliquid vī mozi potuſſet. Aſſumpſit itaq̄ filius ex mortali eſſet, z diabolum hominis victorem magis vinceſt iuſtitia q̄ potentia, vt oſtenderet vtrūq̄, z per pietatis equitatis ſue iuſtitia, z eterne bonitatis ſue miſericordiam. Juſtitiam in angelo homicida ſuſcipiens atq̄ hominis, in homine ſo ab eodem perditō miſericordiam, quē gratuito magne pietatis ſue manere redimere voluit, q̄ in ſequentibus diuina nobis donante gratia dicitur ſumus.

Finis p̄oemii.

Liber tertius, de fide ſancte et diuinitate trinitatis. De gratia dei, quia deus homo factus eſt. Cap. i.

In hoc etiā euidentē commendat, q̄ ſpūs ſanctus ſit donū dei, ſicut ſup̄a oſtendimus, dum dicitur in ſymbolo catholicæ fidei, q̄d Chriſtus de ſpūs ſancto z ex Maria virgine ſit natus, cū ſit de illo, aliter de illa natus ſit, nō de illo ſicut de patre, de illa ſo ſicut de matre. Quod t̄n h̄ ſanctiſpūs mēbro facta eſt, niſi q̄d magna dei gratia commēdat: Quod etiā natura humana in homine Chriſto meruit, vt in

vnitate p̄ſone vnicū filii dei ſingulariter eſſet aſſumpta: Que bona voluntas, cuius boni p̄poſiti ſtudiū, q̄ bona op̄a p̄ceſſerant, quibus meretur iſte hō vna ſeri p̄ſona cū deo, immo z hō ipſe deus? Nam p̄ ipſe deus, ipſe ex q̄ hō cepit, nō aliud cepit eſſe q̄ dei filius, z hoc vniciū vigenit⁹, z p̄pūs, z prop̄ dei ſpūm, quod caro factū vtrūq̄ deus, vt quedam dum eſt vna p̄ſona q̄libet hō, anima ſe rationalis z caro, ita ſit Chriſtus vna p̄ſona z ſpūm caro. Unde nature humane tanta gloria, nullis p̄cedentibus meritis, ſine dubitatione gratuito munere, niſi q̄ magna hic z ſola dei gratia, fideliter z ſobrite conſiderantibus, euidenter oſtenditur, vt intelligant homines, per eandem gr̄am ſe iuſtificari poſſe a peccatis, p̄ quam factū eſt vt hō Chriſtus nullū poſſet habere peccatū. Sic ſancta virgine, matre z filii dei, angelus ſaluatū, q̄n eſt futurū nuntiatū partū: Que in q̄ gra plena eſt. Paulus poſt: Inueniſti autē gratiam apud deū. Et hec q̄d gra plena, z inueniſti apud deū gr̄am dē, vt dñi ſit, immo z dñi oſim, ſalua virginitate, mater eſſet.

Ad commendationem eiūſdē gratie, beatus euangelizata Chriſtum ait plenum gratia et veritate. Cap. ij.

In ipſo autem domino Johannes euangelizata cum diſſer: Verbum caro factum eſt, z habitauit in nobis, adunxit. Vidimus in ſiquit gloriā eius, gloriā quali vigenitū a patre, plenus gratia z veritate. Quod ait, verbum caro factum eſt, hoc eſt plenum gratie. Quod ait: gloriā quali vigenitū a patre, hoc plenum veritatis. Veritas quippe ipſa vigenitū eſt dei filius, non gratia, ſed natura. Maria ſuſcepit hominem tanta vnitatis perſone, vt idem ipſe eſſet etiam filius hominis, qui dei filius vniciū vigenit⁹, in ipſo vno deo z homine plena gratia humanitatis, plenas diuinitatis veritas agnoſcit. Hec plentudo diuinitatis in ſeipſa plentudinem habet gratie, qua eſt tota h̄ manitas in diuinitate ſua, z plentudo gratie, plentudinem in ſe habet veritatis, qua eſt tota diuinitas in humanitate ſua, ita vt plentudo veritatis, plentudinem in ſe habeat veritatis. Sic ergo Chriſtus plenus gratie z veritatis, vt ſicut a diuinitate, plentudo humanitatis ſuſcepta eſt, ita in humanitate eius, plentudo ſit diuinitatis, apoſtolo teſtante, q̄ ait: In quo habitat om̄nis plentudo diuinitatis, corporaliter.

Quomodo non ſit Chriſtus filius ſpūs ſancti, dum in ſymbolo dicitur, de ſpūs ſancto z Maria virgine natus. Cap. iij.

In ad vero mouere poterit, quomodo dicitur ſit Chriſtam de ſpūs ſancto natum z Maria virgine, cum ſit nullo modo ſit ſpūs ſanctus. In ideo dicitur de ſpūs ſancto nat⁹, quia ſecit eū de virgine naſci, quia hoc opus mirabile totum donum dei factum eſt, z donum dei dicitur proprie ſpūs ſanctus: Neq̄ eſt q̄ mundum iſtum fecit de⁹, dicitur ſas eſt dei filium, aut eum natum de deo, fed factum vel creatū vel conditum vel inſtitutum ab illo, vel ſi quid h̄mōi recte poſſum⁹ dicere. Hec igit p̄cedendum eſt, q̄ quid de aliqua re naſcit, cōtinuo euſdem ſpūs ſancti nuncupandum, vt de multis ex empliſ hoc ſolentur: Tertē qui naſcunt ex aqua z ſpūs ſancto, neq̄ filios eos recte quiquam dixerit aque vel ſpūs ſancti, ſed plane dicitur filii dei patris z marie eccleſie. Sic ergo de ſpūs ſancto

Luca. 1.

Johā. 1.

Coloſ. 2.

De fide trinitatis.

Si natus filius dei patris, et non spiritus sancti. Si enim filius spiritus sancti diceretur secundum humanitatem, duo patres essent in sancta trinitate, et deus homo factus duos habuisset patres, unum diuinum, alter humanum. Sed quod hoc dicere audebit?

Quomodo intelligenda sit missio filii a patre. Cap. iij.

Quod attendendum est, quomodo intelligatur missio filii. Pater enim solus natus legitur missus, de filio quodem ita scribit apostolus: Cum autem factum ex muliere, factus sub lege, ut eos qui sub lege erant redimeret. Cum autem ait, misit deus filium suum factum ex muliere, factus ostendit eo ipso missum filium quod factus est ex muliere. Quod ergo de deo natus est deus filius, in hoc mundo erat, sicut euangelista ait: In mundo erat, et mundus per ipsum factus est. Quod autem de virgine Maria natus est, in hoc mundo aduenit. Nam et ipse dominus ait: Ego a patre exiui et ueni in hunc mundum: hoc est mitti. Quod igitur est, quod de illo idem ipse euangelista dicit: In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus cum non cognouit. Deinde subiungit: In propria uenit. Illud itaque missus est ubi erat, in mundo erat et in mundum missus est. Quam missionem opus esse sancte trinitatis, nulli catholico dubitandum est.

Quomodo missio sancti spiritus sit intelligenda. Cap. v.

Sicut enim a patre spiritus sanctus mittitur, ita et a filio, utrumque enim in euangelio legitur, ipso domino dicente: Dum autem uenerit paraclitis, quem pater mittet in nomine meo, et illud de ipso: Cum autem uenerit paraclitis, quem ego mittam in nomine patris mei. Sed ista missio per quam facta est uisibilis ad hominem facta est creaturas: facta est enim quoddam creature species ex tempore, in qua uisibiliter ostenditur spiritus sanctus, siue cum sit per ipsum dominum baptizatum corporali specie columba descendit, uel etiam corporali specie in linguis igneis uisus est super apostolos descendisse: hec operatio uisibiliter expressa, et oculis oblata mortalibus, missio sancti spiritus dicta est, non ut apparet eius ipsa substantia, qua et ipse inuisibilis et incommutabilis est, sicut pater et filius, sed ut exterioribus uisio hominum corda commoueret temporali manifestatione uentis ad occultam eternitatem semper presentis conuertere.

Cur solus pater missus non legatur. Cap. vi.

Deo pater missus non legitur, quia incarnatus non creditur. Congruenter dictus est missus ille qui in carne apparuit, missus autem illum qui in ea non apparuit. Forma igitur illa suscepti hominis, filii persona est, et non etiam patris. Quapropter inuisibilis, una cum filio secum inuisibilis, eundem filium uisibilem faciendo misisse eum dicitur est. Ita uero accepta est forma serui, ut maneret in commutabilis forma dei. Quod uero in filio apparuit carnalibus oculis, ad inuisibilis sancte trinitate factum est.

Quare filius nunc equalis, nunc minor patre dicitur. Cap. vii.

Et una sententia apostoli, due in filio dei nature intelliguntur, una in qua est per omnia equalis patri, altera in qua minor est patre, Phil. 2. ubi ait: Qui cum in forma dei esset, non rapinam ar-

bitatus est esse se equalem deo, sed semetipsum ex inaniuit, formam serui suscipiens. Proinde quedam dicuntur in scripturis sanctis, ut minor filius intelligatur, sicut ipse ait: Pater maior me est. Quod uero ita dicitur ut equalis patri ostendatur, sicut ibi, ubi idem ipse ait: Ego et pater unum sumus, unum propter substantiam unitatem sumus, propter personarum proprietatem. Quod primum denitissime prudens lector considerare debet, quid per qua dicitur forma, cum tamen in forma serui, et in forma dei idem ipse sit, filius unum unigenitus dei patris, in forma dei equalis patri, in forma serui minor patre. Quapropter non immerito scriptura utrumque dicit: Et equalis patri filium, et patrem maiorem filio. Illud enim propter formam dei: hoc autem propter formam serui sine ulla personae discretione intelligitur. In forma dei: In principio erat uerbum, in forma serui, uerbum caro factum est, id est, deus homo factus est. In illa ex eterno equis patri, in ista ex tempore minor. In forma dei equalis est patri fecit hominem, in forma dei minor est patre factus est homo. Proinde in catholica fide sine ulla dubitatione confirmatum est, hominem illum qui suscepit sapientiam dei ex uirgine in uero, nihil minus habuisse quam ceteri homines, quod pertinet ad integritatem humane nature, in qua homo creatus est, et nihil omnino ex eo quod deceptor inuenit. Quam autem ad excellentiam persone, longe alius est quam ceteri homines, quia idem homo una persona cum deo uerbo factus est.

Quare spiritus sanctus nusquam patre minor legatur. Cap. viii.

Deo autem nusquam scriptum est, quod deus pater maior sit spiritus sancto, uel spiritus sancto minor deo patre, quia non est ita a spiritu sancto columba in qua apparuit assumpta, uel ille ignis in descensum super apostolos in unam diuinitatis sue personam, sicut assumpta est a filio dei ex uirgine humanitas in unam deitatis personam. Hec est columba beatificans spiritus sanctus, uel illum flammam, uel illum ignem, sicut per personam in unitatem habitumque coniungit infernum, sed apparuerunt sicut oportune apparere debuerunt, creatura seruiente creatori, et ad nutum eius, qui incommutabiliter in seipso permanet, ad eum significandum uel demonstrandum, sicut significari et demonstrari mortalibus oportebat mutata et conuersa. Quamuis spiritus sanctus apparuisset in specie columbe uel ignis, non possumus tamen dicere spiritum sanctum deum aut columbam, aut columbam aut deum et ignem, sicut dicimus filium deum et hominem. Propter has ergo corporales formas, in quibus apparuit spiritus sanctus, missus dicitur, non propter has minor patre dici potest, sicut filius propter formam serui, quia illa forma serui in seipso ad unitatem persone perpetualet. Ille uero species corporales, columba et ignis, ad demonstrandum quod opus fuit, ad tempus apparuerit, et esse postea desisterent.

Quod aliter intelligendum sit, uerbum caro factum, atque aliter uerbum dei in quolibet sanctorum. Cap. ix.

Multis modis dicit de quo Paulus de locum esse patribus in prophetis. Non minus uero diebus istis locutus est nobis in filio suo. Et ut certius intelligat de quo filio dixisset, mor subdidit, dicens: Quem constituit herede cum uenerit, per quem fecit et secula, per illum quo per quem omnia creantur, id est, Christum dei filium,

Joh. 14

Joh. 16

Joh. 16

Joh. 16

* alenon habens

lebre. 1

Dee. 1

Isaie. 1

locutus est nonisimam seculi per se sanctis suis, quibus deum locutum esse in prophetis legimus, sicut dicit: Primum loquens dominus in Dece, uel etiam uerbum domini factum ad Isaiaam prophetam: Non igitur Christus filius uerbum dei habuit in se, sicut alii sancti, sed ipse est uerbum dei. Aliud est enim uerbum in carne, aliud est uerbum caro factum, aliud est deus in homine, aliud est deus homo, ideo de filiis non solum scimus ueram diuinitatem quam habet de natura dei, sed etiam secundum carnem quam ueram naturaliter de corpore beate genitricis, deus uerus et creditur et predicatur ab omnibus catholicis, quoniam eterna diuinitas filii cum plena humanitate sua, et eadem plena humanitate filii cum eterna diuinitate sua, una est in sancta trinitate persona, et hec non adoptiua, sed pater et pater, et ipse totus in diuinitate ac humanitate uia unigenitus et uerus filius dei.

Quod cum pater spiritus sancto unus et deus, non unigenitus sicut in humana heresi impie temeritate affirmare plures, asserens deum in diuina natura deum esse uerum, et in humana incupatum. Similitur et in diuina natura, per uerbum filii dei, et humana adoptiuum, diuidens unam personam filii dei cum Nestorio in duas personas, id est, uerbum et adoptiuum, cum certissimum ostendit, in illa persona quam habuit eternaliter de patre genitum, dei filium humanam assumptis esse naturam, quam nemo catholico fide affirmat, adoptiuam esse autem dicere, deus dei filius humanam assumptis sit naturam, non personam. Etenim suscipiens personam diuinitatis, et pale humanitatis substantiam homo mansit in deo, non in uisibilitate nature, sed propter diuine unitatis persone, ideo non sunt duo Christus, nec duo filii, sed unus Christus, et unus filius dei homo.

Quod nec pater nec spiritus sanctus, sed solus filius incarnatus sit. Cap. x.

Quoniam una sit sancte trinitatis natura, non tamen trinitas incarnata est, sed sola filii persona humanam suscepit misericorditer naturam, nec tamen dei filius ita incarnatus est, ut per unam sit in eonatura diuinitatis et carnis. Hec enim in Christo hoc deitas ponit esse quod caro, aut caro quod deitas, quod utraque natura, id est, diuinitatis et humanitatis, in sua permanit proprietate. Propterea utriusque humanam naturam, id est, eandem diuinitatem animam, non a tota trinitate, sed a solo filio consistitur suscepta. In unitate quippe persone, non in unitate nature, utriusque persona filium non est eadem que patris aut spiritus sancti. Unitas ergo persone, manente diuinitate utriusque proprietate substantie, sicut in Christo personam non fecit duplicem, sic humane nature susceptione non fecit sancte trinitatis communem. Ad personam quippe dei uerbi tantummodo acceptio illa seruatis forme pertinet. Sed nihil aliunde plenitudinis abstulit, nihil diuinitatis adimit in Christo humanitatis susceptione. Item est, quod in uero eodemque Christo, et humane nature ueritas claruit, et diuine nature incommutabilitas permansit eterna. Hoc tamen sciendum est, quod hanc seruilem formam, quam solus dei filius accepit, tota trinitas fecit, quam tamen certum est a tota sancta trinitate factam, ad sola filii dei primere personam. Ad omni per carnem assumptis negis spiritus sanctus, filius enim, ut quod erat in diuinitate dei prius filius, ipse fieret in homine matris uirginis filius, ne filius non in altera trinitate persona, quod non esset naturaliter filius. De ergo filius, hominis factus est filius, natus secundum ueritatem nature, ex deo dei filius, et secundum ueritatem nature ex homine hominis filius, et in utraque natura, non adoptione tantum uel appellatione, sed ueritate dei filius.

De eo, quod uerbum dei sine carnis conceptione conceptum sit in utero uirginis. Cap. xi.

Solus itaque (sicut dictimus) filius dei accepit carnem, ut posset corporeis oculis uideri, et corporeis manibus tractari. Solus humana natura sic accepit, ut sua faceret, et per illam diuinitatis quod ueritas notitiam misericorditer hominibus in se haberet, nec in uillatenus creditur, nec carne Christi sine diuinitate accepta in utero uirginis, per quam suscipitur a uirgine, sed ipse uerbum dei sine carnis conceptione conceptus, ipseque carne uirgine dei incarnatione conceptam eandem carnem humane nature ueram habere dei filium, quod de uirgine uerbum deus natus est. Non ergo ad beatam uirginem locali motu ubi diuinitas uenit, sed ineffabili potentie sue manifestatione, et uerum matris gignendum impleuit, nec dimisit patrem cum uenit ad uirginem, ubi uisus totus, ubi uisus per fecit. Hec plenitudo diuinitatis separari potest, sed totus filius in patre, totus filius in uero uirgine, totus filius ex uero eundem beate uirginis carne assumens. In qua crucifixus et sepultus est, in qua resurrexit, et in celum ascendit, et in dextera dei sedet, in qua etiam uenturus est iudicare uiuos et mortuos, et in qua uidebunt eum omnes tribus terre, non in ea humilitate qua iudicatus est, sed in ea claritate qua iudicaturus est uenturum mundum.

De mediatore dei et hominum, homine Jesu Christo. Cap. xii.

Quoniam plene ueram pacem cum deo habere poterit, nisi per mediatorem diuini Christi, qui est in diuibus naturis uerus deus, uerusque homo, unus Christus, idem sacerdos et sacrificium, ueniens ad nos offerre pro nobis quod sumptis est nobis, ut auferret a nobis quod inuenit in nobis, id est, peccata. Sicut enim diabolus mediator est ad mortem, qui supbia suuipientem hominem perduxit ad mortem, ita Christus mediator ad uitam humilis hominem in obediencia reducit, quia sicut ille elatus succidit et delecti consentit, sic iste humiliatus surrexit et exeret credentem. Idcirco autem mediator, quia idem deus atque homo uerus, habet cum patre substantiam, habet ex nobis uisus ad mortem iniquitatis nostre penam, habet incommutabilem deo pre uisitiam, propter nostram iniquitatem paliter mortuus, propter suam iustitiam, et ipse semper uisus crucifixus, et in infernitatem nostra, sed uiuit ex uera sua

2. Co. 13

De eo quod in Christo sit naturarum diuinitas non persone, et in sancta trinitate personarum non nature. Cap. xiii.

Dei filius deus eternus et pater deum deseruit patrem. Quis homo factus esset ex matre. Sed idem qui gerebat que hominis sunt in terra, idem ipse gerebat in celis que dei sunt, sicut ipse ait in euangelio: Nemo ascendit in celum, nisi qui descendit de celo filius hominis qui est in celo. Hec loquebatur in terra filius hominis, sed idem ipse filius hominis erat in celo. Quibus in uisus corporali uideretur latuisse angustia, tamen omnium creaturarum regebat latitudinem. Hec alius est per quem omnia creata sunt, alius qui creatus est homo, idem ipse creator et creatura. Creator in diuinitate, et creatura in humanitate, non alius, sed alius: quia non una natura in eo, sed una est omni modis persona, Nam ita est in sancta trinitate dice

Joh. 1. 5

cum vel intelligendum. Non enim fas est dicere de patre z filio z spiritu sancto, aliud, quia vna hominum est natura, sed alius, quia personarum distantia est in eis. In Christo itaque non debet, sed aliud de eo. Quia circa omnimodis vnus est, atque idem moraliter immortalis, passibilis z impassibilis. Ideo dominum glorie dicit apostolus crucifixum, quia sola humanitas passionibus subiaceret. Crucifixus ergo dei filius, sed secundum carnem, sicut in alio loco idem apostolus ait: Nos autem predicamus Christum crucifixum. Iudeis quidem scandalum, gentibus autem salutarium, ipsis autem vocatis in deum z in beatis Christi dei putat z dei sapientia.

De matre virgine, z incarnatione verbi dei. Cap. viii.

Beatus Euangelista, vt proprietate vnus personae in Christo ostenderet, ait: Verbum caro factum est. Verbum quod erat apud deum ante omnes mundus esset, per quod mundus factus est. Verbum quod non amisit eternitatem suam, quia in tempore ex virginali vtero carnem assumpserat, homo fieri voluisset. Quod verbum per omnipotentiam suam voluit hunc hominem quem assumpsit, fieri ex tempore quod ipse semper fuit in tempore, id est, proprius vnus dei, vt non possint dici duo filii dei, alius ante tempora genitus, z alius natus ex tempore, sed vnus deus filius pprius z perfectus deus dominus noster Iesus Christus, quem beata Maria virgo, salua sui integritate corporis, deum edidit z hominem. Quae fuit lana mundissima, z benignitate clarissima, z incompabilis vniuersis q erant sub celo virginibus, eratq talis ac tanta, vt sola digna fuisset, q nulla alia iudicaretur, nisi augusta predictus dignitate. Ita spiritus sanctus superueniens in eam beatam virginem, z virtus altissimi obumbravit eam, vt lana fieret induta purpurata, solius modo eterno imperatori induit dignissima, z sic facta est beatissima virgo Maria Theotocos sicut z Christophocos. Nam z ante eam fuerunt z alie in populo dei Christophoco, id est, Christophoum genitricem, no tamen virgines, nec spiritus sancto obumbratae, vt deum digne generare inuenerunt. Haec autem z Christophocos, z sola Theotocos, z sola virgo ex spiritu sancto z vtriusque altissimi concipiens, ac sic glorificata, vt deum dei filium coeternum z consubstantialem patri generaret virgo, virgo ante partum, q vt deo nascente meritum crederet castitatis, ne p eius aduentum violaretur integra, qui venerat sanare corrupta. Haec regnator celi, q genitalis vteru dignatus est angustias intrare, qui omnium creaturarum implet latitudinem, cui angelorum milita nato decetate venerat, gloria in excelsis deo, z in terra par hominibus bone voluntatis.

Quid cuius nature in Christo conueniat. Cap. xv.

Firmissime credere debemus, sub vnus personae proprietate, duarum esse in Christo naturarum insignia, non vt diuisionem faciamus vnus Christi, sed vt in vno dei filio z vno Christo duas distinguamus substantias, vniam que in trinum habuit ex virginali vtero, altera que sine initio coeterna est deo patri, vna qua etate proficiebat z sapientia, altera que etate dei virtus z dei sapientia, vt de plurimis paucis dicamus, vna que dormiebat in nauis z excitata est a discipulis, altera que in perabat ventis z fluctibus, vna que ploiat amicum

z mortuum, altera que voce sola vocat eum de sepulchro, z resuscitat ad vitam, vna que trinitas vnus ad mortem, alia q liberat sanctos a tristitia, z bar eis gaudium vite pperat, vna q videntibus apostolis ascendit in celos, z sedet ad dexteram patris, altera que de sinu patris nuncq abscellit, sed semp cu patre z in patre fuit z esse non desinit. Salua igitur proprietate virtutis nature, z in vna coeunte psonam, suscepta est a maiestate humilitatis, a pte infirmitatis, ab eternitate mortalitatis, z ad pncipiendum opus salutis humane, natura incommutabilis nature est vnica passibili, vt mediator dei z hominum homo Christi? Quis, z mox postea ex vno, z mox non postea ex altero. Propter vnus persone identitatem, communis deo z hominum dicitur, vel gloria, vel contumelia. Proinde sic in vno Christo communis nature vtriusque inueniunt officia, vt cum non diuidat in virtutibus atq infirmitatibus Christus, sic in opere alius z vtriusque nature no sit commune. Quicquid in gestis est in Christo, vnus hoc gerat Christus, no duo Christi. In operibus proprietates discernit naturarum, in potestate vnitas psonae intelligit.

Quod diuinitas hominem quem assumit, nunquam dimisit. Cap. xvi.

Nulla liquidet proprietate operis, que naturas distinguunt in Christo, diuinitas deseruit hu manitatem, nec etiam in ipsa passione. Quod vtriusque nature no sit commune, quicquid in gestis est in Christo, vnus hoc gerat Christus, no duo Christi. In operibus proprietates discernit naturarum, in potestate vnitas psonae intelligit. Quod diuinitas hominem quem assumit, nunquam dimisit. Cap. xvi. Nulla liquidet proprietate operis, que naturas distinguunt in Christo, diuinitas deseruit hu manitatem, nec etiam in ipsa passione. Quod vtriusque nature no sit commune, quicquid in gestis est in Christo, vnus hoc gerat Christus, no duo Christi. In operibus proprietates discernit naturarum, in potestate vnitas psonae intelligit.

tus est in se Christus, sic vni persone operantia assignat, vt qd diuus nature sit, indubitater ostendat. Nam z beatus Paulus de vno eodemq Christo dicit: Et si crucifixus? ex infirmitate, sed vnus ex virtute dei. Et beatus Petrus propheticu sc. pultit de psalmis eloquium, vt Christi animam, quam in infernum nouerat descendisse, iam diceret in inferno no derelicta. Quia de inferis ad carnem de terro reuertete, idem deus scdm carnem qua in sepulchro iacuit, de sepulchro resurrexit, z quadragesimo post resurrectione die, idem deus homo factus in celum ascendens, in dextera dei sedet, inde in fine seculi ad iudicandum viuos z mortuos venturus.

De baptismo Christi, z qd oia que gerantur in Christo, nre salutis causa gesta sunt. Cap. xvii.

Scit euangelista, Christu beato rridisse baptizate, du ad eius venit baptizatus. Sine modo, sic em dect nos implere oem iustitiam. Quid est aliud quod ait, oem iustitiam implere, nisi qd in seipso totius vite nostre ordinem ostendere voluit, vt ipe alio demoustrat in loco dicens: Quisq scit me, no ambulat in tenebris, sed habebit lumē vite. Baptizatus est ergo Christus, no vt eius vlla dilueretur iniquitas, q omnino nullam habuit, sed vt eius magna emendaretur humilitas, ita quippe in eo baptizatus qd ablueret, sicut mox nubil quod puniret inuenit, qui solus ita se nacti potuit, vt et no esset opus renacti. Non enim renactebatur qui baptizabatur baptizante Iohannis, a quo z ipe baptizatus est. Quapropter baptizatus Christi non fuit in aqua nri, sicut Iohannis, sed in spiritu sancto in remissione peccatorum, ipe alibi dicit: Nisi qd renatus fuerit ex aqua z spiritu sancto, no potest introire in regnum dei: vt de spiritu regnati, q in Christum credant, habeant oem remissionem peccatorum. De quo spiritu Christus regnatus, regnatioe non eguit, q spiritus sancto eo baptizato in specie columbe descendisse super eum vt vnus est. Haec credendum est prima dona eum sancti spiritus suscepisse, quia prima pceptione spiritus sancto plebis ipse existit, sed vt scire z induidie trinitatis, in baptizate demonstraretur mysterium. Filius dei baptizatur in hodie, spiritus dei descendit in columba, pater deus adest in voce, sine cuius inuocatione, i sancte trinitas, nulla baptizata prodesse poterit. Ideo dei filius pmo ipso suo in baptizate totam personam ostendere voluit ad esse trinitatem, q sacramento suorum dispensationibus erat pcepturus, docere omnes gentes, z baptizare eas in nomine patris z filii z spiritus sancti. Quicquid igitur gestum est in cruce Christi, in sepultura, in resurrectione tertio die, in ascensione in celum, z sedet ad dexteram patris, ita gestum est, vtriusque non mystice em dictis, sed etiam gestis q figuratur vita christiana, q hic que ritus propter eius crucē dicitur est: Qui autem Christus Iesu sunt, carnem suam crucifixerunt z passionibus z occupauerunt. Propter sepulturam: Quispepultit enim est Christus pro baptismum in morte. Propter resurrectionem, vt quem admodum Christus resurrexit a mortuis in gloria patris, ita z nos in nouitate vite ambulemus. Propter ascensionem in celum, sed em ad dexteram patris: Si autem surrexerit Christus, q sursum sunt quirit, vbi Christus super terram. Mortuus enim est, z vita vestra abscondita est cum Christo in deo.

Quid deus quaedam operis facit per filium suum coeternum in forma dei, quaedam per eum

dem filium in forma serui fillum hominis.

Capitulum xviii. Ple enim dñs de pte quam habuit ex eterno cum patre, z de pore stare quam accepit ex pte in forma serui, sic ait: Sicut enim pater habet vitam in semetipso, sic dedit z filio vitam habere in se metipso. Et potestatem dedit et iudicium facere, qz filius hominis est. Inuenit itaq deus pater filium, vitam z potestatem in semetipso habentem. Reddit enim potestatem eidem filio iudicium facere, qz forma serui factus est hō. Deus pater per duos in christo operatur naturas, per vniam que et communis ē cū deo patre, ex eo q deus est, per alterā qua ex virgine Maria homo factus est, per has duas naturas in vno filio dei, duas fecit deus pater resurrectiones humani generis, i animarum z corporum. Iba bē enim z aie mortem suam in impietate, atqz peccis, scdm quam mortem mortui sunt, de quibus idē dñs ait: Sine mortuis sepelire mortuos vobis, vt fies in aīa mortui, in corpore mortuos sepelirent. Quos ē vcs anime, qñ deus deserit eam ob peccōs magnitudinem corporis, qñ anima deserit corpus. Ab his duobus mortis gñibus resuscitatos duas dicimus resurrectiones. Hunc autē animarum in ecclesia per filium dei hōmō dei sit resurrectio, qñ per gratiam dei viuificat resurgunt a morte iniquitatis. Et hoc est prima resurrectio, quā qd habet in scda, qz beatus populus, felicitate resurgent in vitam eternam. Filius vero hōis accepit ptem iudicium facere, qd iudicium in fine erit seculi. Et tibi no erit resurrectio aīaz, sed corporis, ideo z ipe dñs has duas designat in eodem loco resurrectiones. Nam vbi ait: Amen amen dico vobis, qz venit hora z nunc est, qñ mortui audient vocem filii dei. Corpore vero: Venit hora in q omnes qui in monumentis sunt, audient vocē eius. Hora autē est nunc vt resurgant mortui, hora erit in fine seculi vt resurgant mortui, sed resurgunt nri in mente, tunc in carne. Resurgunt nunc in mente per verbum dei, carnē facti filium hōis. Animas q nūc suscitāt deus p verbo filii dei, vt in Christo, corpora suscitāt deus in fine seculi p eundē filii hominis, vt eternaliter viuant cū Christo, nec em ad iudicium viuos z mortuos p ipe vt vnus est, nec tñ recedat a filio p. Quis qd hō ipe vnus est? Quis hō ipe indutus ē forma serui, nec videbit i iudicio. Quis debuit nāqz impit in quē p iudicabit? Forma illa erit iudex, q sicut sub iudice, illa iudicabit q iudicata ē, iudicata est essē inique, iudicabit iuste. Talis apparet iudex iudicabit iudicabit iuste, z ab eis q coronaturus est, z ab eis q damnaturus est. Forma q serui videbit, occultat erit forma dei, q iustū videt solum modo pmititur ad eternum beatitudinis premium.

De nouissimis seculi temporibus. Cap. xix.

Quaedam videlicet signa, que ipe dominus in euangelio ante finem mundi futura esse pcedit, transacta leguntur, quedam vero imminentia quotidie sentiuntur. Quaedam itaqz necdum acta sunt, sed futura esse certissime creduntur, id est, fides trinitatis populis, de qua apostolus ait: Luna intraverit plenitudo gentium, tunc omnis Israel saluus fiet, z regnum antichristi, z crudelitas eius in sanctos. Haec enim erit nouissima persecutio, nouissimo imminente iudicio, quam facta ecclesia toto terrarum orbo patietur, vniuersa scilicet ciuitas christi ab vniuersa diaboli ciuitate, qd tunc erit vnus q super terram, cuius persecutionis autorem esse

eundem antichristum non dubium est, que ap[osto]l[us] fili[us]...

ap[osto]l[us] II. c. 15.

do laborare q[uo]d opus est: Neq[ue] enim fatigare nos de...

De iustoz p[ri]mo z pena p[er]toz.

De igne diei iudicij ap[osto]l[us] ait: Unicusquisq[ue] op[er]e...

De resurrectione corporum in nouissimo die.

De d[omi]no noster Iesus Christus in resurrectione...

Quam v[er]o absq[ue] omni dubitatione firmissime cre-

Quis em[en]t aliquid deformatatis habeant corp[or]a eo-

De eterna beatitudine sc[ri]ptoz.

Ad vero acturi sunt in illa reque summe bea-

ps. 16

ad e[um] puenit vllas indignus, vbi nullus permittit...

Epilogo.

Redimus sancta trinitatem. I. patrem z filiu[m] z sp[iritu]m...

Posit[us] in terra d[omi]s cum discipulis, postq[uam] mysteria noui testa-

dubitatione illa vocem z illa columba, z Ch[ri]sti hu-

Redimus eundem filium dei, q[uo]m debet eter-

Sequitur euangelium festi trinitatis. Johannes xv.

In illo t[em]p[or]e, dicit Iesus discipulis suis: E[st] v[er]o...

Posit[us] in terra d[omi]s

Posit[us] in terra d[omi]s cum discipulis, postq[uam] mysteria noui testa-

Debedire oportet deo magis q̄ hoibus. Et iterum: Non possumus q̄ vidimus & audimus non loqui. Admitemur q̄ beatu Petru p̄dicantem, que doliue ramus insistant. Tanto enim ipsi sancti fulgore illu...

tus neq̄ ingentus, sed ex viros pcedere, z in his tri bus sponte vna maiestas atq̄ vna substantia. Et vos, inq̄, testimoniu p̄hibebis. Testimoniu p̄hibebit ap̄ dno Jesu christo, q̄ dicit p̄secutores ip̄i...

I. Joh. 1 I. Joh. 5

tione vobis eas inferre tentabit. Neq̄ nihil pdest eis lege, q̄ per seruu data est defendere, q̄ gratiam euangeliu q̄ filiusq̄ dicit, noluerit recipere. Qui vobis verbis non minime ap̄plolant, dum vcs audt...

Ioh. 15

Bñica prima post octa. uas pentecostes. Luce. xvi

In illo tpe: Dicit Jesus discip. suis para bolā hanc: Hō quidā erat diues, qui indu ebatur purpura z bysso, z epulabatur quō tidie splendide. Et reliqua. Homilia beati Gregorij pape.

In verbis sacri eloquii Fides charissimi p̄s seruanda est veritas histo ric, z postmodu regreda sp̄ialis intelligēte allegoria. Tūc nōq̄ allegorie fructus suauiter car pitur, cū p̄s p̄ historā in veritatē radice solidatur. Sed q̄ non nōq̄ allegoria fide edificat, z historia moralitate, nos q̄ auctore deo iā fidelibus loqm̄r,

non ab re credimus, si fīm loqm̄r dōmne post pond m̄, q̄tenus q̄ fide iā firmā tenet, p̄us de allegoria aliq̄ dicit: aut debet abesse, z q̄ vobis de moralitate historie valde e necessarij, h̄ in expositiois no stre ordiue seruet postrema, q̄ ea pleriq̄ solent me lius recoli, q̄ cōtingit postmodu audiri. Sentius q̄ allegoricos h̄b beuente transcurramus, q̄ ad moralitatē latitudine citius venire valeamus. H̄s q̄ quidā erat diues, qui induebat purpura z bysso, z epulabā q̄tidie splendide. Quē fides charissimū, que dicit ues h̄i qui induebat purpura z bysso, z epulabaf q̄tidie splendide, nisi iudicū pplm̄ signat, qui cultum vite exterius habuit, qui accepte legē dimittit ad nitorem vsus est, nō ad vtilitatem? Quē h̄o Lazarus hulceribus plenus, nisi genitē pplm̄ figuratiter exprimit, q̄ dū puerus ad deum pctā sua p̄fiteri nō erubuit, hūc uoluerit in cūc fuisse? In cur? q̄ ppe vult nere vir? a vicerib? trahitur z foras eripit. Quid est ergo pctōz p̄fessio, nisi qdā vulnerū ruptio. H̄ z pcti virtus salubriter aperitur in p̄fessioe, q̄ p̄fessio fere larebat in mente. Vulnera enim curis, in sp̄ificem trahūt humorem putredinis. Et p̄fessioe pctā qd aliud agimus, nisi malū qd in nobis latebat, ap̄imus? Sed Lazarus vulneratus nup̄e lataturari de m̄cis q̄ cadebat de mensa diuis, z nemo illi dabat, q̄ gentilem quens ad cognitionē legis admittere sup̄bus ille p̄p̄ despiciebat, qui dum doctrinā legis nō ad charitatem habuit, sed ad elationē, q̄l de acceptis opibus tumuit, q̄ et verba de defue bant de scia, q̄l m̄ice cadebant de mensa. At s̄ facit h̄is paup̄erit vulnēra lingeabant canes. Hōm̄q̄ solēt in sacro eloquio per canes p̄dicatores intelligi. Lanum etenim lingua vulnus dum lingit curat, q̄ do ctiores sancti dum in p̄fessione pcti nostris nos instrunt, quali vulnus mentis per linguam tangunt, z q̄ nos loquendo a pctis eripiunt, quali tangendo vul nera ad salutem reduciunt. H̄ enim canū noie p̄dicatozum lingua signatur, dū per psalmistā h̄o lingua canum tuoz ex inimicis ab ip̄o. Et Judeus q̄ p̄ infidelibus sc̄t. p̄dicatores electi sunt, qui in asser tione veritatis fures latronēq̄ venientes, mag nos pro dno in ita dicam: Iazarus dederūt. Quoz h̄ de quozundam reprobatione d̄: Lances murti, nō valentes latrare. H̄ ergo p̄dicatores sancti peccata damnant, p̄fessionem vero pctōz approbant, dicentes: Confitemini alterutri pctā v̄ra, z orate pro inuicem vt saluemini, hulcera Lazari canes lingūt. Sacti etenim doctores dum gentiliū p̄fessiones acci piunt, mentium vulnera saluti restituunt. Et z bñ Lazarus interpretatur adiuuus, qui ipsi h̄ic ad ere ptionē inuāt q̄ vulnēra p̄ lingue corruptionē curant. Potest etiā p̄r inunctionem canū lata adulan tū lingua signari. Adulantiū etenim vulnera nō s̄ lingere est, q̄ plerumq̄ solent etiā ipsa mala q̄ nos in nobis reprehendimus, improbo fauore lau dare. Longitū vero vt vterq̄ mōteretur, diues q̄ in duebat purpura z bysso, sepultus est in inferno, in sinu vero Ababae Lazarus ab angelis ductus est. Quid h̄o Ababae sinus, nisi recēra regem signifi cat patri, de qua veritas d̄: Multū venoz z recit bent cū Ababā Isaac z Jacob in regno celoz, filiū aut regnū elicicū in tenebris exterritozes. Qui enim purpura indutus d̄, regni recte filius vocat. Qui de longinquo ad videndū Lazaz: oculos leuat, q̄ dū per dammationis vae supplicia infidelibus imo sunt, fideles h̄q̄ añ diē extremi iudicij, sic p̄ inre que arēdūt, q̄ post gaudia p̄templari nullaten? possunt, longe vero est q̄ sp̄iciūt, quia illic p̄ me ritum nō attingunt. In lingua aut amplius ardere,

delictis.

ps. 67

Isaie. 8.

Jaco. 5.

Mat. 8.

tas, audiant illos. Sed qui dei verba depererat, h...

spicimus, et iam quasi perfecta laudamus, quod adhuc...

spicitis de respectos seculi, intus arbitramini amico...

Unica scda. Luca. xiiii.

In illo tpe. Dixit Iesus di. s. similitu dine...

Hoc distare fratres

Charissimi inter delicias corporis et co...

nos debemus excusare a iulio dei, qto appropin...

eos curiositas designatur, q̄ dum alienā vitam cr̄it
 discutare. sp̄ sua intima necētia, sua detextoria co
 gitare. **S**icut nancq̄ est curiositas; vitia, q̄ dū cultis
 libere mentē ad inuelligandā vitam p̄vini exteri
 dicitur, sp̄ et sua intima abscondit, vt aliena sciens se
 nesciat, z curiositas q̄to perit? fuerit alieni me
 riti, tāto fieri ignarus sui. **P**ropter h̄ nancq̄ z de his
 q̄m̄q̄ iuḡ boum d̄, ego pbare illa, rogo te habe me
 excusati. **I**pa em̄ excusatis vba a vitia sui significa
 tione nō discrepant, dū d̄, ego pbare illa, q̄ vcz ali
 q̄i p̄tinere pbatio ad curiositate solet. Sed notan
 dū, q̄ is q̄ p̄oporter villa, z is q̄ p̄pter pbanda iuga
 boum a cena sui inuelligant excusati, humilitatē vba
 p̄miser, dicens: **R**ogo te habe me excusati. dū em̄
 d̄ rogo, z tñ venire p̄tenuit, humilitas sonat in vo
 ce, supbia in actione. **E**cce h̄ p̄vina diu dicat pra
 uas q̄ q̄s cū audir, nec tñ ea q̄ diu dicat, agere desi
 stit. **H**ā dū cultis perit? agenti dicimus, quere re
 re, deū sequire, mūdū relinque, vbi h̄c nisi ad d̄i
 cā cenā vocamus? Sed cū r̄idet, oia pio me q̄ ro
 gati sum, h̄ facere nō possum, q̄d aliā agit, nisi z pe
 ccā z excusati. **D**icēs nancq̄ peccator sum, h̄ illatē
 inuelligat, sublingens aut peccati nō possum, supbia
 demonstrat. **R**ogādo q̄ excusati, q̄ z humilitatē sup
 dicit in voce, z supbia exercet in actione. **C**Alius
 aut dicit: **V**olem d̄, z ideo nō possum venire.
Quid v̄ proz? nisi voluptas carnis accipit. **N**ā q̄
 nus bouū sit iugū, atq̄ ad p̄pagandā bobole diu
 na pudētia q̄ sit, nōnulli tñ nō p̄ h̄c d̄ d̄
 plus, sed desiderata exp̄tunt voluntari, z idcirco p̄
 rē sua significati pōt nō in d̄ cogruere iusta. **A**d
 cenā q̄ nos eterni p̄vini, summus p̄familias inui
 tas, sed d̄ aliis auaritia, alius curiositas, alius vo
 lupratē carnis ē deditus, nimir̄ reprobi s̄i oēs excu
 sant. **D**ū h̄c terrena cura occupat, illi alieni actus
 gaz cogitaro deualat, alterius etiā mentē volu
 ptas carnis inquinat, fastidiosus q̄s ad eterne vite
 epulas nō festinat. **S**equit. **C**Queruis seruus nū
 tiant h̄ dō suo. **T**unc iratus p̄familias, dicit ser
 uo suo: **E**ri cito in plateas z vicus ciuitatis, z pau
 peres ac debiles, cecos z claudos introduc huc. **E**c
 ce q̄ terrene subtilitate plus iusto incubat, venire ad
 d̄nā cenā recusat, q̄ labori curiositatē infundat, p̄ a
 rata vite alimēta fastidit, q̄ carnalibus desideris i
 seruit, sp̄ialis p̄vini epulas respicit. **Q**z ventre su
 p̄bi renuit, paupes eligunt. **C**ur h̄? **Q**z turta p̄ u
 li voce: **I**nfirmi mūdū elegit deus vt p̄sdat fortia.

I. Cor. I.

Zuc. Iy.

lechitaz puer ille Aegyptius designat, qui amalec
 chibz p̄dantibus, atq̄ currentibus eger remanit in
 via, z fame sitiq̄ aruit. **Q**uid em̄ d̄ aud inuenit, et cā
 b̄i, portiq̄ p̄buit. **Q**ui illico adulescēs d̄ur Dauid
 factus ē, p̄uantes amalechitas repit, z eos qui se
 debilē reliq̄rat cū magna fortitudine p̄strauit. **A**ma
 lechita quippe p̄ p̄la labo uocaf. **E**t quid p̄ labō
 rem p̄p̄m, nisi mentes seculariū designatur, q̄ terre
 na cūcta ambiendo q̄ si labō d̄i solus p̄labibus dele
 ctant. **Q**uali em̄ p̄p̄s labō p̄ d̄a facit, d̄i terrena
 diligitēs lucra de alieno d̄ny eā gerat. **S**z puer
 egyptius eger in via reliquit, q̄ p̄cto: quōq̄ dum
 infirmari ab huius mundi statu cepit, mox seculari
 bus mētibus in despectū venit. **Q**uid tñ Dauid in
 uenit, eiq̄ cibū z potū p̄bet, q̄z manu fortis d̄ni ab
 iecta mūdū nō despicit, z plerūq̄ eos qui sequi mū
 dū minime valēs q̄ si in via remanēt, ad amoris sui
 gr̄az p̄uertit, eiq̄ sibi sui cū bō potiq̄ p̄orgit, z si
 duces sibi in via eligit, dū suos etiā p̄dicatores facit.
Dū em̄ **C**hristi p̄cto: cordibus inferit, q̄ si d̄
 uid sup hostes ducit, **A**d p̄uantes amalechitas
 velut Dauid gladio ferunt, q̄ sup bōs q̄s quē in
 mūdō despectat, d̄ni virtute p̄ferunt. **P**uer ergo
 egyptius qui i viā remāit, amalechitas interfecit,
 q̄ plerūq̄ sp̄i in mētibus seculariū p̄dicando lupant,
 qui p̄us cū secularibus in h̄ mūdō currere nō vale
 bant. **S**z deducit ad cenā paup̄ibus, quid puer fuit
 iugat audiamus. **C**D̄nē factū ē vt imperāli, z ad
 huc locus est. **M**ulti tales ad cenā d̄nicā egr̄ Judea
 collecti sunt, sed multitudine q̄ ex israhelico pop̄o cre
 didit, locū superius p̄uini nō impleuit. **I**ntrauit iā
 frequētia **J**udeoz, sed adhuc vacat locus in regio
 vbi suscipi debeat n̄ierolitas gentiū. **Q**ui z eide re
 uo d̄: **C**Er̄i in vias z tepes, z p̄pelle intrare vt im
 pleat domus mea. **L**ū de vici, z plateis ad cenā q̄
 d̄ d̄nō inuitat, illū vcz p̄p̄m designat, q̄ tenere les
 gē sub v̄bana p̄ueratione nouerat. **L**ū h̄o outias
 suos colligi er̄ vias z sepibus cepit, nimir̄ agrestē
 p̄p̄m colligere, i gentiē q̄rit. **D**e cuius signifi
 catione per psalmistā d̄: **T**ūc erulabant oia signa ty
 uaz an facie d̄ni q̄m̄ venit. **L**igna em̄ vici gentes
 vocat sunt, q̄ in infidelitate sua tote z infructuose
 sp̄ fuerunt. **Q**ui ergo er̄ illo agrestē v̄u p̄ueri sunt,
 ad cenā d̄nicā q̄ si er̄ sepibus venerunt. **H**ōtā dum
 h̄o q̄ in terra hac inuitatione nō d̄muita, sed p̄p̄
 le intrare. **A**lii em̄ vocant, z venire p̄tenuit, sed vo
 cant z veniūt, alii aut̄ nequa q̄ d̄, q̄ vocant, sed cō
 pellunt vt intrant. **V**ocantur z venire p̄tenuit, q̄
 domū quidē intellectus accipiunt, sed eundē intelle
 ctū operibus nō sequuntur. **V**ocantur z veniunt, qui
 acceptā intellectus gratiā operando p̄ficiunt. **Q**ui
 d̄i h̄o sic vocantur vt etiā p̄pellantur, nā sunt nōmū
 li qui bona factēda intelligunt, sed hec factē debent
 edicē q̄ agere debeāt, sed h̄ ex desiderio nō sequū
 tur. **I**is vt lupine diximus, plerūq̄ p̄tingit, vt eos
 in carnalibus desideris suis mūdū b̄i aduerlitas
 feriat, app̄hendere tp̄ale ḡlam cōnēt, z neq̄ant,
 z dū p̄tra pelagi q̄ si ad gradiores curas huius se
 culi nauigare p̄ponit, sp̄ aduerlitas flatus ad deie
 ctionis sue litroza repellat. **L**ūq̄ sefrangi in desi
 deriis suis aduerlitate mundo p̄cipiunt, quid de
 autor suo debeant p̄memozā, ita vt ad eū erbescē
 re redeant, qui eū sup̄bentes p̄amoz mūdū dese
 rebāt. **S**epe nancq̄ nōnulli ad tp̄ale ḡlam p̄hē
 volēs, aut loga egritudine rabscent, aut afficit
 inuirtus occidunt, aut percussū ḡubus d̄nā affligū
 tur, z immūdo dolore vidēt, q̄ nihil d̄idere de eius
 voluptate debuerit, seoz sp̄ios in suis desideris re
 p̄hendentes, ad deū corda p̄uertunt. **D**e his quip̄

Dec. 2.

Prou. I.

Mat. Iy.

pe d̄ns per p̄phētā d̄r: **E**cce ego septimā viam tuā
 sp̄ntis, z septimā eā maceria, z semitas suas nō inue
 niet, z sequet amatores suos, z nō app̄hendet eos,
 q̄ret, z nō inueniet eos, z dicit: **E**adā z reuertat ad
 viā meū p̄uenit, q̄ vbi m̄p̄tū erat magi q̄ nunc.
Air vniuersūq̄ fidelis aie, dicit, q̄ vcz vcs ei
 est vniuersa z fidē. **S**z illa q̄ vniuersa fuerat de aia,
 amatores suos sequit, q̄m̄ mens q̄ tā p̄ fidē creditit,
 ad huc te immūdo spiritibus in o paronibus sub
 sternit, mundi gloria q̄rit, carnalē d̄lectationē pacit
 ur, etq̄ sit voluptatibus nutrit. **S**ed plerūq̄ op̄s
 tuos talē atam misericorditer respicit, z eius volu
 ptatibus amaritudines p̄miser. **E**t dicit: **E**c
 ce ego septimā viā tuas sp̄ntis. **E**t em̄ nōstre sp̄i
 nte septe p̄m, q̄m̄ in h̄ d̄ male cupimus, doloz p̄
 ctiones inuenimus. **E**t sepiā eā maceria, z semitas,
 suas nō inueniet. **H**ic em̄ maceria sep̄m̄, cū de
 sideriis n̄ris dure in hoc mūdō obiectōnes resistūt.
Et semitas nōtra inuenire nō possumus, q̄ hoc
 q̄d male q̄rim̄, adipicī p̄ybemur. **E**t sequet ama
 tores suos, z nō app̄hendet eos, q̄ret z nō inue
 niet eos, q̄ malignos sp̄s quibus se in suis deside
 riis aia subdidit, ad desiderioz suor effectum mini
 me p̄p̄hēdit. **S**ed de hac salubri aduerlitate q̄ta
 vilitas nascit, adiungit cū subdit, z d̄r: **E**adā z re
 uertat ad viā meū p̄uenit, q̄ vbi m̄p̄tū erat, tunc ma
 gis q̄ nunc. **P**ostq̄ q̄ vias suas sp̄ntis sepras inue
 nit, postq̄ amatores suos app̄hendere nō valet,
 ad amorē virt̄ p̄oist redit, q̄ plerūq̄ postq̄ in h̄
 mundo nō possumus obtinere q̄ volumus, postq̄ in
 terrenis desideris de impossibilitate lassamur, tūc
 ad mentē d̄ni reducimus, tunc placere incipit, qui
 disp̄tebat, z is cuius nob̄ amara fuerat p̄cepta,
 quip̄e dulcescit i memoria, z peccatū aī q̄ adul
 tera conata esse nec tñ ap̄erto op̄e potuit, decre
 nit esse fidelis p̄m̄. **Q**ui q̄ huius mundi aduerl
 itatibus fracti ad detamoz redit, atq̄ a p̄tis vie
 rededidit, corrigit, q̄ d̄ iū fr̄es charissimi, nisi
 p̄pelluntur vt intrant? **S**ed valde remēda s̄nta,
 q̄ protinus subinfertur. **I**ntenta hanc cordis aūre p̄
 cipite fr̄es z d̄ni mei, inquantū iustit̄ d̄ni mei, in̄tra
 hanc aūre percipite, vt tanto eā minus sentiaris in
 examine. **Q**to nunc audit q̄ formidolosus in p̄dicā
 tione. **A**t em̄: **C**redo aūe vob̄, q̄ nemo v̄roz illo
 rū qui vocat sp̄ntis, gustabit cenā meā. **E**cce vocat p̄
 se, vocat p̄ angelos, vocat p̄ p̄cā, vocat p̄ p̄phē
 tas, vocat p̄ ap̄os, vocat p̄ p̄stoz, vocat etiā p̄
 nos, vocat plerūq̄ p̄ miracula, vocat plerūq̄ p̄ sta
 gella, vocat aliq̄m̄ vt mūdū huius p̄p̄era, vocat ali
 q̄m̄ per aduerlā. **N**emo p̄tēntat, ne d̄i vocatus excu
 sat, cū voluerit intrare nō valet. **A**udite q̄d sapia
 p̄ Salomonē dicit: **T**ūc inuocabunt me, z nō erau
 diā, mane p̄st̄get z nō inueniet me. **H**inc ē q̄ fatue
 vir ginea tarde venientes clamāt: **D**ñe d̄ne ap̄t̄ no
 bis, sp̄ntis z vocem mois, z totam̄ serenitas est i
 nocia, nescio vob̄. **Q**uid inter hec fr̄es charissimi
 v̄bi relināre oia debemus, curas mundi postp̄one
 s̄, solis desiderio eternis inhiare? **S**z h̄ paucis d̄ta
 sunt. **A**dmonere vos volo, vt relināis oia, sed nō p̄
 sumo. **S**i q̄ cuncta mundi relināre nō potest, sic te
 nere q̄ huius mūdū sunt, vt tñ p̄ ea nō teneamini in
 mundo, vt terrena res possidet, nō possidet, vt
 sup̄ mentē v̄re sit d̄no q̄d habet, ne i m̄o v̄ra ter
 renaz rez amor vincat, a reb̄ suis maḡ sp̄a possi
 deatur. **S**i q̄ res tp̄alis in v̄u, eterna in desiderio,
 sit res tp̄alis in itinere, desideretur eterna in puen
 tione. **Q**uali ē latere respiciatur q̄ cō d̄ in h̄ mūdō
 agitur, an nos at̄ tendit mentē: oculi d̄i tota iūterio
 ne illa p̄cipiāt ad q̄ p̄ueniemus. **E**scrip̄entur fun

ditus vitia, nō solū ab actu operū, sed etiā a cogita
 tione cordis auila. **N**on vos volupras carnis, non
 sollicitudo curiositatē, nō estus ambitio a d̄nica e
 q̄ nō p̄cedat, sed ip̄a q̄ q̄ bonesta in mundo agim̄,
 q̄na ē q̄d latere mentē tāgamus, vt terrena gloriā
 sic n̄ro copoz inferatū, q̄tenus cōdo minime obli
 scit. **H**ā q̄ fr̄es andemus vob̄ dicere vt oia relinā
 tis, sed tñ si vult, oia etiā relināre relinātis, si sic
 tp̄alia gerat, vt tñ tota mente ad eterna tendatis.
Hinc em̄ p̄m̄ ap̄s d̄r: **T**ā p̄ bene est, reliquū
 lup̄erit, vt q̄ h̄nt v̄roz tanq̄ nō hātes sint, z qui
 s̄t tanq̄ nō hātes, z q̄ gaudent, tanq̄ nō gaudent,
 z q̄ emant tanq̄ nō possident, z q̄ v̄vunt h̄ mūdō
 tanq̄ nō v̄vunt. **P**roterit em̄ figura huius mundi.
Quoz nancq̄ h̄s, sed q̄m̄ non habēs, q̄ sic scit carnis
 debita euoluere, vt tñ per ea mundo tota mente nō
 cogatur imp̄erare, **H**ā q̄ v̄o d̄ rursum egr̄tibus p̄d̄
 caroz dicit: **Q**ui h̄z v̄roz cogitar q̄ sit huius mūdū
 d̄i quōd placeat v̄roz, ille v̄roz h̄z q̄m̄ non habens,
 sic studeat placere v̄roz, vt tñ non displiceat d̄o
 ri. **S**let q̄z, sed tanq̄ non fear, qui sic tp̄alis d̄m
 minis affligitur, vt tñ de eternis lucris sp̄ aim p̄ole
 rit. **S**audet h̄o, sed tanq̄ nō gaudet, qui sic tp̄ali
 bus bonis hilarēscit, vt tñ sp̄ perperatua romēta cō
 sideret, z h̄ q̄ mentē gaudio subleuat, hanc p̄tinuo
 pōdere, p̄udi timoz p̄mat. **E**mit aut̄, sed quasi nō
 possidens, qui ad v̄m̄ terrena p̄parat, z tñ cuncta
 cogitatione videt q̄ hec curas relinquat. **D**ando
 q̄z v̄vitur, sed quasi nō v̄vatur, qui z necessaria cū
 cta exterius ad vite sue ministerium redigit, z tñ h̄
 eadem nō sinit h̄c menti d̄nari, vt z subiecta foris
 seruiant, z nuncq̄ intentionē animi ad alia tendens
 frangat. **Q**uicūq̄ igitur tales sunt, etiam p̄fecto
 terrena oia, nuncq̄ desiderant, sed ad v̄m̄ afflunt,
 q̄ rebus quidem necessariis v̄vunt, sed nihil cum
 p̄cto habere captunt. **D**e ip̄is q̄z rebus habitis q̄m̄
 die mercedē querunt, z plus gaudent bono opere
 q̄ bona possessione. **N**ec aliquibus ista difficultas
 esse videtur, sed de persona refert, quā multi v̄m̄
 mecum nouerunt, quā vcz rem ip̄e ante tr̄m̄m in
 Cent̄cellis v̄be a personis fidelibus didicit. **H**us
 per nancq̄ in eadem ciuitate **T**heop̄banus comes
 fuit, vt̄ misericordie actibus deditus, bonis opere
 bus intentus, hospitalitati p̄cepte studens; **E**cce d̄
 d̄ comitatus actibus occupatus, agebat terrena z
 temporalia, sed vt post ex fine eius claruit, maḡ ex
 debito q̄ er intentione. **N**am cum propinquantē
 mortis eius tēpore grauissima acriis tēp̄ta obli
 steret, ne ad sepeliendum duci potuisset, eumq̄ cō
 s̄ntua sua cum stetu vehemētissimo inquireret, dicit:
Quid faciam, quō te ad sepeliendum etico, q̄ osti
 um domus huius egredi p̄ tēp̄tate nimia nō pos
 sum? **T**unc ille r̄didit: **N**oli multare here, quia mor vt
 ego defunctus fuero, serenitas acriis rediet. **L**uius
 p̄tinuo z vocem mois, z totam̄ serenitas est i
 nocia, **L**uius manus z pedes podagre humore tu
 mecentes, z versū in vulneribus fuerant, z proflua
 te sanie putebant. **S**ed cum corpus illius er̄ moe
 ad sepeliendum fuisset deterrum, ista sanum reperum
 est, ac si vnq̄ vulnerē, nihil habuisset. **D**uctas itaq̄
 ac sepultus est, eiusq̄ plugi v̄sum est, vt quarto die
 in sepulchro illius marmoz q̄ superimpositū erat,
 mutari debuisset. **Q**uid vcz marmoz copoz eius
 superimpositum dū fuisset ablatum, tanta er̄ eius
 copoz fragrantia odorito emanant, ac si er̄ pute
 scēte carne illius p̄ verbum amozata fuerat. **I**ta
 h̄ec q̄ d̄nt vt e vicino exemplo ostēdere possem nō
 nullos z seculares habitum gerere, z seculares aim
 non habere. **Q**uos em̄ talis necessitas in mundo i

I. Cor. 7

gat. vt ex o parte etia mudo non possint, sicut q mundus non debent tenere, vt in eis nesciant ex men...

Beata tertia. Luca. xv.

In illo tpe: Accesserunt ad Iesum publicani et peccatores vt audiret illi, et murmurabat pharisei...

Estium ipso qd copio meo valde sum est. loqui me de expositione euangelii loq ga moia interueniente pphibuit, sed nuq d...

habuit, cum scio angelos substantia et hoim posse dit. Sed vna oute tunc perit, qd peccando homo pscua vite derelinquit. Dimittit aut nonagimianoue...

Ps. 21

ibus accendunt, lametis gaudent, in cunctis semet ipsos humiliant, et sicut nonnulli ptra opum, sic ipsi ptra cogitationum deponunt. Quid itaq istos, nisi z...

Ephe. I. Col. I

mus est aditus per pphetam d: Tu signaculu simi litudinis, plenus sapientia, et pectus decore, in de...

Esac. 29

Ibid.

Ps. 109

Ist. 14

Apo. 12

Ps. 29

Iob. 11

Potestates etiā vocā hī, q̄ hoc potētius ceteris in suo ordine perceperunt, vt eoz distōi virtutes ad uerse subiecti sint, quoz potestas refrenant, ne cor da hominū em̄i tentare valeant q̄rum volunt. P̄cipatū etiā vocant, qui ipsi quoq̄ bonis angeloz spiritibus presunt, q̄ subiectis aliis dum queq̄ sunt agenda disponunt, eis ad expleda ministeria p̄cipant. D̄nationes autē vocant, q̄ etiam potestas p̄cipatū distimilitudine alta transcendent. Nā p̄cipatū est in reliquos potē existere, d̄nari p̄o ē etiā subiectos possidere. Et q̄ angeloz agmina q̄ mira potētia p̄minēt, p̄o eo q̄ eis cetera ad obediendū subiecta sunt, d̄nationes vocant. Th̄o nī q̄q̄ illa agmina sunt vocata, q̄ bus ad exercendū iudiciū q̄ deus omps p̄sides. Et em̄ th̄o nos, latī no eloq̄ sedes dicimus, th̄o nī dei dicitur hī qui tanta diuinitas gra replent, vt in eis d̄s sedeat, z per eos sua iudicia decernat. Et nī z p̄ salm̄istā d̄: Sedes sup th̄o nī q̄ iudicabit. Cherubim q̄ p̄ plenitudō scie d̄. Et subseq̄ntē, Cherubim q̄ p̄ plenitudō scie d̄. Et claritate dei vicinios p̄emplantur, vt scdm̄ creature modū eo plene oīa sciant, q̄ visioi creatioi sui p̄ meritū dignitatis appropinquant. Seraphim etiā vocat illa sanctoz spūm agmina, q̄ ex singulari p̄p̄itate p̄ditos sui incōp̄arabilī ardēt amore. Seraphim nāq̄ ardētes vel incēdētes vocantur. Th̄o q̄ ita deo coniuncta sunt, vt inter hec z deū nulli alii spūs interfine, tanto magis ardēt, quanto hunc vicinios vident. Quoz p̄fecto flamma amor est, q̄ q̄ subitibus claritatem diuinitatis eius aspiciūt, eo validi⁹ in eius amore flāme scunt. S; q̄ p̄dēt nos de angelicis spiritibus ista p̄stringere, si non fudcamus hec etiā ad nostros p̄fectus p̄grua consideratione deriuare. Quia em̄ ipsa perna ciuitas illa ex angeloz z hoibus p̄stat, ad quā em̄ credimus humanū genus ascendere, q̄stos illic contigit electos angelos remanēsis, sicut scriptum est: Statuit terminos gentium secundum numerū angeloz dei, debem⁹, z nos aliq̄d ex illis distinctio nibus sup̄riorū ciuitū ad vīam nostre cōuersationis trahere, nosq̄ ipos ad incrementa virtutum bonis studiis inflammare. Quia em̄ tanta illuc ascensura credit multitudine hoim, quanta multitudo remanēsis angeloz superest vt ipsi quoq̄ hoies qui ad celestē patriam redeunt, ex eis agminibus aliquid illuc reuertentes imitē. Distincte namq̄ cōuersationes hoimū singuloz agminū ordinibus congruūt, z in eoz forem p̄ cōuersationis similitudine deputant. Nam sunt pieros q̄ parua capiunt, sed tñ hec eadē parua, pie annuntiare fr̄ibus non desistunt. Isti itaq̄ in angeloz numer⁹ currunt. Et sunt nonnulli q̄ diuine largitatis munere relecti, secretozū celestium summa z capere p̄ualent z nuntiare. Quoz igitur isti, nisi inter archangeloz numer⁹ deputantur? Et sunt alii qui mira faciunt signa, valenter operantur. Quoz igitur isti, nisi ad supernarum virtutum fortē z numer⁹ congruunt. Et sunt nonnulli qui etiam de obfessis corporibus malignos spiritus fugiāt, eos q̄ virtute orationis, z vi acceptę potestatis efficiūt. Quoz itaq̄ isti meritum suum, nisi inter potestatum celestium numer⁹ fortūnt. Et sunt nonnulli qui acceptio nī vultibus eloq̄z etiam hoim merita transcendent, cūq̄ z bonis meliores sunt, electis quoq̄ fr̄ibus p̄cipant. Quoz q̄ forem suam, nisi inter p̄cipatū numeros acceptent. Et sunt nonnulli q̄ sic in semetip̄s vitis, om̄ibusq̄ desideris d̄nant, vt ipse iure mundicie dit inter hoies vocent. Et nī z ad

ergo isti, nisi inter numeros d̄nantū currūt. Et sunt nonnulli q̄ d̄i sibi meritis vigilantia curā d̄nant, d̄nos q̄ sollicita intentione discunt, diuino timore in hērentes. In munere sicut accipiunt, vt iudicare cre z alios possint. Quoz p̄fecto mentibus d̄nā tina p̄emplatio p̄sto est, in his velut in th̄o no suo d̄s p̄sides atq̄ sc̄a exa m̄nt, z cuncta mirabilē de sua sede disp̄sant. Quid q̄ isti nisi th̄o nī p̄d̄. totie sunt. Et q̄ nī ad sp̄n̄az sediti numeroz acri bunt. Per quos d̄ sc̄a ecclesia resp̄, p̄lez q̄ q̄ buldā iuis infirmis acti⁹ p̄tī electi indicantur. Et sunt nonnulli q̄ tāta dei z p̄tī dilectioe plent sunt, vt Cherubim iure nolentur. Et em̄ vt p̄statū sum⁹, Cherubim plenitudo scie d̄: z Paulo dicēte didicimus: Et plenitudo legis est dilectio, oēs q̄ dei z p̄ ximi charitate ceteris amplius pleni sunt, meritorū suoz fortē inter Cherubim numeroz p̄ceperunt. Et sunt nonnulli q̄ sup̄ne p̄emplatiois factibus accessi, in solo p̄ditōis sui desiderio anhelant, nā ita in hoc mundo cupiunt, s; solo eternitatē amore palantur, terrena q̄q̄ abiciunt, cuncta sp̄alia mēte transcēdunt, amant z ardēt, atq̄ in ip̄o suo ardore quiete scunt, amando ardēt, loq̄ndo amos accēdūt, z quos h̄o tangunt, ardere prius in dei amore faciunt. Quid q̄ istos nisi Seraphim dixerim, quoz cor in igne p̄uer sum luctet z vit, q̄ z mentis oculos ad sua p̄na illuminant, z p̄pungent in feribus vitioz rābigine purgat. Quis q̄ ita ad amosē suoz d̄nos infirmis sunt. Et nisi inter Seraphim numer⁹ forte iue vocatiōis accēpt⁹. S; hec fr̄es charissimi me loq̄te introitus vos ad volmetipos reducite, secretozū vestroz merita, cogitationesq̄ discunt, videre si quid boni tā vobiscū intus agis, videre si in numeroz hoiz agminū q̄ d̄nēt tangendo p̄firmatus, forte vestre vocatiōis inuenit. Et autē alie q̄ in se de his bonis q̄ enumeramus? minime aliquid recognoscit, etq̄ adhuc videretur imminet. Si z p̄uatiat se donis intelliget, z nequaq̄ gemit. Quisq̄ igitur ergo talis est fr̄es mei gemendus est valde, quia non gemit. Penitemus ergo accepta electozū numerā, z virtute qua possumus ad amorem tante fortis anhelamus. Quis in se bonozū gratiam minime recognoscit, gemat, qui vero in se minora cognoscit, maiora aliis non inuēdat, quia z super se iste distinctio nes beatorum spirituum, ita sunt cōdite, vt alie alie sint plate. Ser̄ vero Dionysius Areopagita, antiquus vic z venerabilis p̄r, dicit, q̄ ex minorib; angeloz agminibus, foras ad explendum ministēum vel vībilis vel inuisibilis m̄trunt, s; quā ad humana solatia, aut angelū, aut archangelū veniunt. Nam sup̄iora illa agmina ad intemis nōq̄ recedūt, q̄n ea que p̄eminent, vīam exterioris ministeri nequaq̄ habent. Lutre illud videt fr̄ium q̄d̄ p̄stat as dicit: Voluit ad me vni⁹ de Seraphim, z in manu eius calculus quem fozcipe tulerat de altari, z re rigit os meum. Sed in hac p̄phete s̄ia vult intelligi, quia hī spūs qui m̄trunt, eoz vocabulum percipiunt, quoz officium gerunt: quia em̄ vt peccata locutionis intendat, de altari angelus carbonem portat. Seraphim vocatur, q̄d̄ incēndū d̄. Hinc autē sensui z illud creditur nō incēduēter optulār, q̄d̄ per Danielē d̄: Millia millū ministrabant ei, z de cetero milie cetera millia assistebant ei. Aliud namq̄ est ministrare, aliud assistere. Hī ministrant deo, qui z ad nos nuntiantio erūt. assistit h̄o, qui sic teplatione intima p̄feruunt, vt ad explēda foras opera minime m̄trant. S; q̄ in quibusdē p̄tate loci q̄d̄ p̄ Cherubim, q̄d̄ h̄o p̄ Seraphim agi didicimus, vtrū p̄ se hec faciāt, an p̄ subiecta agmū

Exod. 7. Moyses d̄: Ecce p̄stituit deū p̄pharaonis, Quoz

Jach. 2

Rom. 15

Gal. 7

Luc. 15

Sec. 33

na agant, q̄ sicut d̄ in eo q̄d̄ a maioribus veniunt, maiora vocabula fortūnt, nos affirmare nolumus q̄d̄ ap̄tis testimonio nō p̄probamus. H̄o c̄tī certissimū scimus, q̄ ad explendum de sup̄nis ministrū, alii spūs alios m̄trūt, zacharia sc̄z p̄pheta testante q̄ ait: Ecce angelus q̄ loq̄b̄ atur in me egrediebat, z alii angelus egrediebat in occursum ei⁹, z dicit ad eū: Curte, z loq̄re ad p̄p̄z istum dicens: Abiq̄ muro habitabit Iherusalē. D̄n̄ em̄ angelus ad angelū d̄: Curte z loq̄re, d̄n̄ nō ē, q̄ alius alium m̄trūt. Admōia h̄o s̄nt q̄ m̄trunt, maiora q̄ m̄trēt. S; h̄o q̄ d̄ de oīs agminibus q̄ m̄trant, certū tenemus, q̄ z cū ad nos veniunt, sic exterius explent ministriū, vt tñ nunq̄ desinit interius p̄ otemplationem. Et m̄trunt igit z assistunt, q̄ z si circūscriptus est angelicus spūs, summus tñ spūs nō est. An geli itaq̄ z missi an currunt, q̄ quolibet missi veniunt intra ip̄m currunt. Sciendū quoq̄ est, q̄ plerūq̄ ip̄i de eoz spūs ordinis, vicinios sibi ordinum vocabula fortūnt. Quos em̄ sc̄z sedes dei beatoz spūs ordinem speciale dicimus, z tñ p̄ salmistā d̄: Nō sedes sup̄ Cherubim appare, q̄ vt delicer d̄ in istis distinctionibus agminum Cherubim th̄o nos iungunt, sedere etiā sup̄ Cherubim dominus ex vicinia gemitis q̄ t̄at p̄hibet. Sic quip̄ se in illa summa ciuitate specialia q̄d̄ am singularia sunt, vt tñ sunt omnia ordinē, z q̄d̄ in se quisq̄ ex parte habet, hoc in alio ordine totū possidet. S; idcirco vno eodemq̄ vocabulo communiter nō censentur, vt ille ordo vocari potuit vniuscuiusq̄ rei noie debeat, q̄ h̄o in munere plenus accepit. Seraphim namq̄ incendū d̄ dicimus, z tñ amore p̄ditos simul oros ardet. Cherubim plenitudinē sc̄itē d̄ dicimus, z tñ quos ibi alio d̄ nesciat vbi ip̄m simul oēs fontē sc̄itē d̄ videt. Et h̄o illa agmina quoq̄ quib; d̄n̄to p̄sides vocant, sed beatus esse quis pot̄, nisi certoz iuis eius m̄trū p̄sides. Et q̄ ex parte amantibus habentur, eis in puato noie d̄nā sunt, qui d̄n̄to p̄sides vocant, sed beatus esse quis pot̄, nisi certoz iuis eius m̄trū p̄sides. Et q̄ ex parte amantibus habentur, eis in puato noie d̄nā sunt, qui d̄n̄to p̄sides vocant, sed beatus esse quis pot̄, nisi certoz iuis eius m̄trū p̄sides. Et q̄ ex parte amantibus habentur, eis in puato noie d̄nā sunt, qui d̄n̄to p̄sides vocant, sed beatus esse quis pot̄, nisi certoz iuis eius m̄trū p̄sides.

ric defleat, z tamē adhuc auaritie estibus anhelat. Quoz quid prodessit in auaritie culpam iungat, z tamē inuidie factibus abest. Sed minus est valde q̄d̄ dicimus, vt qui peccata deplozat, plorando minime p̄mitrat, vt q̄ plangit virtum, p̄petrare vitia timeat. Nā cōgruandū summo p̄ est, vt q̄ sc̄itē meminit p̄missile, a quibusdam etiam licitis ludacat absterne, q̄ntes p̄ hoc cōditioi suo satisfaciāt, vt q̄ p̄missit prohibita, sibi m̄trū p̄sides sc̄itē debeat etiam p̄cessa, z se rep̄bedat in minimis, quem meminit in maximis deliquisse. Isti sunt hec que loquor, si hec ex facti eloqui testimonio non affirmo. Et certe veteris testamenti alienā vroz d̄cupliciter prohibuit, atque h̄o fortia iuberi militibus, vel de siderari aquā nō penaliter vetat. Et cuncti nouim⁹ q̄ d̄n̄to murone concupiscentie transfusus, alie nā coniugem z appetit z abstulit. Quos culpa d̄nā gna p̄bera sunt: secura, z malam q̄d̄ p̄petrauit, p̄ penitentia lamenta coheret. Quis cum longo p̄o cōtra hostium cunios sederet, aquā bibere z eoz cōsc̄itna ex desiderio voluit. Quoz electi milites inter ceteros aduersantium medias erumpentes, aquā quam rex desiderauerat detulerūt illis. Sed vt flagellis eruditus, semetip̄m prius cum piculo m̄trū aquā desiderare p̄hēdit, eamq̄ d̄no fundē libatit, sicut illic scriptū est. Z ibi autē eā d̄no. In sacrificio quippe d̄n̄ta effusa est aqua z uerba, q̄ culpa concupiscentie maculat per penitentia p̄p̄henisioe sue. Quoz ergo quondam concupiscentie p̄p̄henisioe iugem neq̄q̄ timuit, p̄t̄ etiam q̄ aquā concupiscit ex p̄uit. Quia enim se illicita p̄petrare cōmiserat, z semetip̄m tā rigidus etiā a licitū abstinebat. Sic faciam agamus, vt ea q̄ mulimus p̄fecto deficiamus. Penitemus super nos diuitias conditiois n̄rē, peccare nos vidit z pertulit. Quoz nos an culpa p̄ccare phibuit, etia post culpā expectare ad veniam non desistit. Ecce ipos nos quē d̄p̄serimus vocat, auerit ab illo sumus, z tñ nō auerit. Et n̄ d̄n̄ p̄stat amē d̄: Et erunt oculi tui videntes p̄ceptozū tuum, z aures tue audient vocē post terga monentis. Quasi in faciem suam h̄o monitus est, q̄ ad iustitiā conditiois p̄cepta recitandis accepit. Sed cū hec eadē p̄cepta p̄templat, q̄l̄ conditioi suo d̄n̄tum mentis in faciem dedit. Sed ecce adhuc sequit, post tergum monet, q̄ iam z a nobis cōtempus est, z tñ nos ad huc vocare non cessat. Quasi d̄n̄tum in faciem eius dedimus, cuius verba d̄p̄scim⁹, cuius p̄cepta calcamus. Sed stans post tergum nos auerit reuocat, q̄ z videt q̄ d̄p̄scit, z tñ p̄cepta clamant, p̄ patientiam expectat. Penitentia ergo fratres charissimi si culibet vestro loquiti famulus sup̄biret, terga in faciem mitteret, nūq̄d̄ non cōtempus d̄n̄s eius sup̄biret, ferret, vulnera d̄p̄scite aduersus nos infigeret. Ecce nos peccādo auroz nostrō terga in facie dedimus, z tñ p̄ccādo. Super auerit nos benigne reuocat, z q̄ ferire nos auerit nos p̄ccatū, vt reuertantur munera p̄mitrat. Quoz conditiois nostrē misericordia vultu nostrō creatus emollit, vt h̄o q̄ malū q̄d̄ fecit ex p̄t̄i p̄cullas poterat, saltē expectat⁹ erubescat. Fr̄es fratres beneuit potera, quā vroz veni. Maritimo, t̄nc p̄ monasteri mei atq̄ p̄p̄terro, nāc autē Siraculano ep̄o, narrare cognōui. H̄o itaq̄ si soleret audiri, charitati vestre non beneuit suffragari credo. H̄o vroz tergo: ibus d̄n̄ cōtinus q̄d̄ clam extitit, qui alio quoq̄ nomine Iustitiano appellatur est, non inopis sup̄stantie iuxta mediocritatem vite, Sed quia plerūq̄ regnat in re ram opulētia carnis culpa, in quodam facinore lapsus est, q̄d̄ debuisset valde p̄t̄imere, ac de his

2. Ac. 13

Gal. 3

mortis immanitate cogitare. Reatus q̄ sui confide
ratione p̄punctus, erexit se. mundi huius omnia
dereliquit, monasterium petiit. In quo nimis mona
strio, tate humilitat, tateq̄ distinctionis erexit, vt
cuncti fratres qui illic ad amorem dimittunt, excreuerat,
sua cogere vitam despiceret, q̄d illius p̄ntiam vide
ret. Studuit naq̄ toto mentis, animi cruciare carne,
voluntatis p̄prias frangere, furias ofones q̄rere,
quotidianis se lachrymis lauare, defectu sui ap
petere, oblati a fratribus veneratione timere. Hic ita
q̄ nocturnas fratru vigilias puenire consueuerat. Et
q̄ mos in q̄ monasteriu sitū ē ex vno latere, in secre
tiori parte, p̄minebat, illucq̄ fuerunt fecerat an vi
gilias egredi, vt se q̄ die in fletu p̄ntē q̄to secretus
us, tanto liberius maceraret. Contemplabat nanq̄
distinctione vteru iudicis sui, ac iam eidē iudici cō
cordans, puniebatur in lachrymis reari facinorū sui.
Quadam nō nocte abbas monasterii vigilas, hūc
laenter egredientem intuitus, lenito foras pede se
cutus est. Quē cum in secreto moni, latere cerneret
in ofone p̄stratum, expectare voluit q̄d exiret. Vt
ipam q̄q̄ longanimitate ofonis eū exploret. Tū
subitane celitus emissū sup eū fusa est q̄ in ofone p̄
stratus iacebat, tanq̄q̄ se in illo loco claritas spar
sit, vt tota pars regionis illius ex eadem luce cades
ceret. Quā abbas vt vidit, intremuit et fugit. Et
q̄ post longū hōie sp̄ritū idē fratrem ad monaste
rium rediit, abbas eius vt diceret, an sup se effu
sionem tantū luminis agnouisset, req̄rere eum stu
dit, dicens: Quib̄ fuit frater. Et ille latere se posse
credens, in monasterio se fuisse r̄didit. Quo negans
te abbas compullus est dicere quid vidisset. Et ille
se videns esse deprehensum, hoc quosq̄ abbatē
latebat ap̄uit adungens. Quis sup me vidisti lumē
de celo descēdere, vno etiā pariter venit, dices: Et
missum est tibi peccatum tuum. Et quidē omnipo
tens deus peccatū eius potuit tacendo relaxare, s̄
loquendo per vocem, radiando per lumen exemplo
sue misericordie, nostrā ad p̄ntiam voluit corda con
uertere. Miramur fr̄es charissimi, q̄d p̄secutorē su
um Saulum d̄ns de celo p̄stravit, de celo allocut⁹
est. Ecce nostris quoq̄ p̄tibus peccator, et penitēs
voce de celestibus audiuit. Illud dictū est: Quid me
persequeris iste? Vt meruit audire, dimissum est tibi
peccatum tuū. Longe est inferior meritis peccato
ri penitens iste q̄ Paulus. Sed q̄ adhuc in hac
re de Saulo loquimur, crudelitate necis anhelante
licet audenter dicere, q̄ Saulus propter sup̄biam
vocem increpationis, iste vō propter humilitatē vo
cem p̄olationis audiuit. Illuc q̄ humilitas fraue
rat, diuina pietas erigebat. Illū quia sup̄bia cre
rat, diuina seueritas humiliabat. Habere q̄ fratres
mei fiduriam de misericordia p̄ditoris nostri, cogi
tate q̄ facitis, recogitate que fecistis. Arguitatem
sup̄ne pietatis, aspiciet, et ad misericordie iudicē dum
adhuc expectat, tū lachrymis venite. Considerantes
naq̄ q̄d iustus sit, p̄cā vestra nolite negligere.
Considerantes vō q̄d pius sit, nolite desperare. Pre
ber ap̄d deū hōi fiduriam de? hō. Est nobis spes ma
gna penitētiis, q̄ aduocatus n̄ facit? Eiusdē n̄.
Quis vniuit regnat cum patre in vnicitate spiritus san
cti deus per omnia secula seculorū. Amen.

Hominita q̄ta Luc. vi.

In illo tpe: Dixit Iesus discipulis suis:
Estote misericordes, sicut et p̄ter vester mise
ricors est. Nolite iudicare, et non iudicabi
mini. Et reli. Homilia beati Aug. epi.

Modo fr̄es tū euā

gelū legere? audimus d̄cēte d̄no:
Nolite iudicare vt nō iudicemini,
quo em̄ iudicaueris iudicabimini. Quid ē h̄, cū ip̄e
d̄ns in alio loco euāgelii dixerit: Nolite sc̄dm̄ facie
iudicare, s̄ iustū iudiciū iudicate? Ad em̄ sibi d̄m̄
na lectio p̄ria esse pot̄, s̄ intellectū sobrium q̄ri. In
p̄uersariō de humana dilectionis sunt aliq̄ rōnabi
liter rep̄hendunt, sunt vō q̄ nō sine peccato iudican
tur. A p̄ria em̄ mala z iudicari z argui debet. Illa vō
que ignoramus vtrum bono an malo animo fiat, sc̄i
re non possumus, iudicare penitus non debemus.
Verbi gratia: Vidēs hominem frequētius ieiunare,
congaude z noli nimis laudare, quia p̄ hoc q̄d
facit, p̄ humana gloria fieri. S̄ z noli vitupare, q̄
p̄ hoc z p̄ deo z p̄ anime remedio ieiunare. Ad istū ali
um iudicē ieiunio publice velle p̄andere, cum d̄
lectione admo. Si dixerit se nō stomachi lassitu
dine ieiunare non posse, crede z noli iudicare, quia
vtrūq̄ pot̄ fieri, vt p̄ gula vel p̄ luxuria p̄andere
velit, z p̄ infirmitate ieiunare nō possit. Ad istū al
ter subditis suis cum seueritate d̄isciplinam impo
nere z indulgentiam tardius dare, noli iudicare cru
delem, quia forsitan non fit morbo iracundie, sed ze
lo d̄isciplinē z amore iustitie. Propter q̄d illud scri
ptum est: zelus domus tue comedit me. Forte ali
quis vicinus aut amicus tuus, dum animū suū ha
bet in rebus tibi satis necessariis occupatū, aut tar
dius te saluauerit, aut tard⁹ occurrit q̄ debuit,
noli eum superbum iudicare, noli malignum crede
re, sed magis hoc aut p̄ obliuionem, aut per negli
gentiam quā p̄ despectum, aut p̄ sup̄biam factū cre
de, quia forte z tibi hoc vt ē humana fragilitas i
querent euenit, vt in rebus alius nimis intentus, ali
quid minus caute, aut minus solite fecisse videa
ris, z tamen noluisse te p̄ hoc habere malo animo iudi
cari. In istis ergo z in his similibus, que vtrum bo
no an malo animo fiat, sc̄re non possumus, melius
est vt ad partem d̄exteram animum nostrum decli
nemus, quia tolerabilis est nos in hoc p̄ueniri,
vt eos qui mali sunt, bonos esse credamus, vt cō
suetudine iudicandi, etiam de bonis quod malū est
suspicemur. De istis ergo rebus que sunt deo note z
nobis incognite, periculose nosros p̄roximos iudi
camus. De istis enim dominus dixit: Nolite iudi
care vt non iudicemini. De illis vō que a p̄ra sunt et
publica mala iudicare z redarguere, cum charitas
te tamē z amore z possumus z debemus, odio ha
bentes, non hominē s̄ peccatum, non vitiosum, s̄
vitiū detestantes, moribū potius q̄ egrotū. Nam
public⁹ adulter, raptor, affidue ebrius, proditor,
sup̄bus, si iudicati vel castigati nō fuerint, implebi
tur in eis illud quod beatissimus marcus: Lep̄tarian⁹
de talibus dixit: Qui peccantem verberis aduolantē
bus palpabit, peccati fomitem subministrat. Ad h̄c r̄
p̄ntet fr̄es charissimi etiam illud, quod in hac p̄ria
euāgelica lectione audiui. Quid enim vi
des festucam in oculo fr̄is tui, z trabē in oculo tuo
non vides? Ad istū hominē subito trahit, noli otioso
non iudicare, s̄ et p̄cā paululum: forsitan q̄d velocius
trahit, tam celerit mitigat. Quid tamen festuca,
quid trabes significant videamus. Subita enim ira
cuncta festuca est, iracundia diu in corde seruata tra
bes est. Ergo ira inueterata conuertitur in trabem.
Et quia frotē ille qui odium seruat in corde, illum i
dicare p̄sumit, in cuius oculo non trabes festu
cam esse cognoscit. Nam coad̄ oculum festuca tur
bat, trabes excecāt. Quid dixit fratres, scripturā

Johā. 7

Pal. 68

Dat. 7

Lep̄tarian⁹

debeo testimonis approbare. Quomodo ira cor
dis oculi turbat, aut palmissi: Turbatus est p̄
ira oculus meus. Quō aut odium cordis er
ceat, Johannes euāgelisti testatur: Qui, inquit,
odit fratrem suum, in tenebris est, et in tenebris am
bulat, z nescit quo vadat, quoniam tenebre obceca
uerunt oculos eius. Secundum hoc ergo per subita
nemen iracundiam cordis oculum turbat, per odium
lucem charitatis extinguit. Ergo fr̄es charissimi
capla vobis q̄dam z iudicula q̄nter hec intelligere
z accipere debetis insinuo. Nā vō deo p̄p̄rio meli
us hec capere z obseruare potest. At hec que dixit te
naciū vestris cordib⁹ inserant, beneiter repeto q̄d
suggessit. In his enim rebus sicut tā supra dixi peri
culose alios iudicamus, de his que dubium est, vt
bono vel malo animo fiant, id est, ieiunare, vigila
re, elemosynas facere, a vino z a carnibus vel ab
stinere vel non abstinere, z reliqua his similia, que
z p̄o deo z p̄ hūana gloria fieri possunt. Et q̄ igno
ramus quo animo fiant, iudicare penitus non debe
mus: Propterea hec dicit d̄ns: Nolite iudicare
vt non iudicemini. Propter apertam vero iniquita
tem dicitur est: Argue, obsecra, increpa, cum omni
patientia z doctrina. Et illud q̄d supra memorauim⁹:
Iustus iudiciū iudicet, libet enim fr̄es charissimi
si diligenter scire credimus considerare, z cum grā
di sollicitudine deo auxiliāte obseruare volum⁹, de
non paruo peccato cum dei adiutorio liberamur.
Zidaria enim pars generis humani indiscreto i
udicio ad rep̄hendendum p̄m̄p̄ta z parata p̄o
batur, cum tamen se non ita velit ab aliis iudicari,
quomodo vult alios iudicare. P̄o re hac scriptura
diuina admonens dicit: Prius quā interrogares, ne
vituperes quemq̄, z cum interrogaueris, corripe iu
ste. Quis homo p̄r⁹ vult se interrogari, z postea si
reus est patienter tolerat rep̄bendi. Et quia hoc
nobis omnes volumus ab aliis fieri, iustum est vt h̄
in aliis iudicemus implere. Prius cum patientia in
terrogemus z solliciti simus: z cum aliquid certius
agnouerimus, tunc aut si mala sunt rep̄bendere, aut
si bona defendere valeamus, propter illud q̄d scri
ptum est: Omnia quecumq̄ vultis, vt faciant vobis
homines, z vos facite illis similit, hec est enim lex
z propheta. Et q̄ sicut ip̄s videt plures ex nostris
de ecclesia nūc absentes esse vident, z illis qualem
cumq̄ admonitionem in aliam basilicā referuem⁹,
z forsitan inspirat z illis de⁹, vt vel tibi p̄o anime sue
salute conueniant.

psal. 6.

Joh. 2

I. Et. 2

Johā. 7

Eccl. II

Dat. 7

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Estote misericordes, sicut et pater vester misericors est. Nolite iudicare et non iudicabimini. Et reliqua. Homil. Hierici.

Deus deus ea

Die hōiem inter omnia addidit, tantāq̄
dignitatis excellentia donauit, vt si in
sue creatiois voluisset beato p̄feruarer principio,
per se q̄ agenda essent sciret, z ad ea implenda sine
vlla contrarietate repugnantiā. At postq̄ dia
boli sua hostibus obteperauit, tantā subito mutabili
tatem in seipso p̄sentit, vt non solum moralis, ex im
mortalis fieret, vtz ipsam q̄q̄ liberi arbitrii facultate
tē, ita vitiatā detertioz atq̄ expiret, vt nitiā p̄ se
boni intelligeret, ne dum opere implere sine auxiliū
diuini valeat misericordia. Quia q̄ impossibile erat

plapsum genus humanū p̄ se ad agenda q̄ salutis ex
p̄firatione surgere, dignar⁹? est d̄ns sub habitu ho
minis apparens, p̄ semetip̄m aplos quos ex omni
humani generis massa elegerat erudire, z quo pacto
ad filitatem dei reparare possemus ostendere. Dixit
rat em̄ sup̄us: Inimicos vestros diligite, vt sitis
sicut filii patris vestrī qui in celis est: Manifeste intmans
sola dilectione diuine paternitat, grām posse p̄me
reri. Et post pauca, Certe inquit misericordes
sunt hac lectio sancti euāgelii, nō solum misericordes
esse docemur, s̄ etiā quo simus misericordes intmans
at nob⁹ cū d̄, sicut z pater vester celestis misericors
est. Pater noster om̄s deus duob⁹? modis d̄: Et q̄
cū non essemus nos creati, vel q̄ cū perditū esse
mus misericorditer nos recreauit. Misericors igit
deus pater noster est, vel largā sua misericordia m̄
gratis z malis reparationā bona tribuēdo, sup̄ iustus
z iniustos plūedo, sup̄ bonos z malos solē suū oriri
faciēdo, q̄ etiā iumentā pacit, eos in p̄tē sp̄alibus
ad vtrūq̄ successibus nihilominus p̄hibet p̄mitten
do, vel etiā sp̄alium bonorū munera specialitē grā su
is electis ostendit, q̄s ita p̄stitit vt p̄cedit, vt eos
p̄petuis bonis q̄q̄ fruatur. Ita magna dei mi
sericordia nobis imitanda p̄ponit, si filii dei esse de
sideramus. Misericors aut a misero corde d̄: Quō
nostre fragilitas p̄p̄m̄, q̄ miseris subiacent
tes, ex nobilitate dicitur, q̄ter alijs miseris debet
amari. Misericors aut nō in deū cadere nō potest,
q̄ sue nature beatitudinem sempiternē felicitatē
q̄ p̄manet sempiternus, vtz nec in hōiem iustū quē
dem cadit, q̄ miser est alterius. Quis em̄ non p̄ten
dit ab omni miseria libere esse debere sapientem cū
subuenit morti, cū cibū p̄stat elurient, potius sitie
ti, cū vestit nudū, cū recipit potum p̄grinū, cū denā
q̄ humanitatis suā vlt⁹ ad sepulcrū porrigit mor
tuorū? Nam z si id faciat mente tranquilla, nullis ac
leis doloris inflicimus, s̄ officio bonitatis adducit⁹,
misericors t̄n dicendus est, eo q̄ alius z dolendo
miser cor habere videat. Hūc etiam nihil obest nō
mē, cui p̄dest diuinoz impletio mandatorū. Miseric
cors igit d̄: om̄s deus, translato ab hōie vocabulū
lo, q̄ vtrūq̄ oem creaturā suā misericors ē, quā le
mēti p̄tēctōe d̄sp̄nōit z ordnat, ne ad nihilū rede
at, s̄ potius eterna stabilitate substat. Nisi q̄
deus misericors d̄, nequaquā p̄ hoc substatē eius p̄
prietas demonstrat, sed potius nostro intellectu cō
sultur. Et quia de eo factū est, nihil cogitare possi
mus agitur, vt ad eius cognitionē p̄ id quod nobis
agitur, condescendamus. Misericors em̄ deus d̄,
q̄ humanum genus quod potētaliter conādit, mi
sericorditer gubernat z regit. Quod em̄ salute cor
porū fruimur, q̄ fructus habere fatē gaudemus, z le
to aere pacimur, q̄d ipsius solis calore fouemur, to
rum misericordissimē d̄nificio agi nō dubitatur.
Sic et aut debemus, q̄ aduerbū, sicut, nō p̄ q̄
litate ponitur, s̄ nonnūq̄ etiā p̄ similitudine. Pa
ter em̄ non nullā rōne tantam h̄re misericordiam, q̄
magnā deus h̄re p̄bat, sed deus sicut immensus
est, immensam etiā misericordiam exhibet. Nos q̄s
ab eius potētia valde distulimus, vt p̄ore q̄ puri hō
mines sumus, inq̄rūt intellectus z possibilitas sup̄
peditat, misericordes esse curemus, diligēdo z h̄
ficia cumulādo, nō solum gratiā amicitie, s̄ etiā ingra
tis z inimicis. Quisquis etiā bona re p̄alia vel sp̄ua
lia alijs p̄ amore diuino largit, quibus in se peccā
tibus indulgētia misericorditer tribuit, sicut a d̄no
tpe veniā impetrare desiderat, hic p̄culbio imi
tator d̄ efficit. Nolite iudicare z nō iudicabi
ni, nolite p̄denare z nō p̄denabimini. Queri p̄o

Dat. 7